

သုဂုဏ်း နတ်မိုးစုံ

BURMESE
CLASSIC
.com

နိဒါန်းရပ်တည်ချက် နှစ်ခု နတ်ပြဿနာသည် ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်၌ အကိုင်ရ အတွယ် ရမလွယ်သော ပြဿနာများတွင် ပါဝင်နေသည်။နတ် ကိုးကွယ်သူများရှိသကဲ့သို့ နတ် မကိုးကွယ် သူများလည်း ရှိသည်။ နတ်ကိုးကွယ်သူများအနေဖြင့် သူတို့၏ရပ်တည်ချက်ကို မှန်သည်ဟု ယူဆ ထားသကဲ့သို့ နတ်မကိုးကွယ်သူများအနေဖြင့်လည်း သူတို့၏ရပ်တည်ချက်ကို မှန်သည်ဟု ယူဆ နေကြသည်။

ခံယူချက်နှင့်အကြောင်းယုတ္တိ ယင်းသို့ရပ်တည်ချက် မှန်သည်ဟု ယူဆနေကြခြင်းမှာ လည်း နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံးကပင် ကိုယ့်ခံယူချက်နှင့် ကိုယ့်အကြောင်းပြချက်ယုတ္တိများကို ကိုယ်စီ ကိုယ်င အသီးသီး ဆုပ်ကိုင်ထားကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ခံယူချက် ရှိထားကြခြင်းမှာ လည်း ခါးသီးသော အတွေ့အကြုံများ သို့မဟုတ် ချို့မြို့နိုင်သောအတွေ့အကြုံများစသော အကြောင်း အမျိုးမျိုးပေါ်၌ အခြေခံကောင်း ခံနေကြလိမ့်မည် ထင်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ယင်းကဲ့သို့ အ ကြောင်းပြချက်ယုတ္တိများကို အသီးသီး ဆုပ်ကိုင်ထားကြသောကြောင့်လည်း နတ်ပြဿနာမှာ ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်၌ အကိုင်ရအတွယ်ရ မလွယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တရားသေနှင့်အမှန်တရား

ဤစာအုပ်သည် "နတ်ကိုးကွယ်ကြပါ"ဟု အတင်းရိုက်သွင်းကာ တိုက်တွန်းထားသော စာအုပ် မဟုတ်သကဲ့သို့ "နတ် မကိုးကွယ်ကြပါနှင့်" ဟူ၍လည်း ကြပ်တည်းစွာ တားမြစ်ထားသော စာအုပ် မဟုတ်ကြောင်းကိုတော့ စာဖတ်သူများအနေဖြင့် ပဌမဆုံး နားလည်ထားဖို့လိုပေ သည်။ သို့သော် ဤစာအုပ်ကို မဖတ်ရ မလေ့လာမီ တခုတော့ ကြိုတင်သတိပေးထားလိုသည်။ ယင်းမှာ မိမိတို့ ဆုပ်ကိုင်ထားသော အကြောင်းပြချက်ယုတ္တိများကို တရားသေ ဆုပ်ကိုင် မထားဘို့ ပင် ဖြစ်သည်။ တရားသေ ဆုပ်ကိုင်ထားပါက အမှန်တရားနှင့် နီးကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ယင်းသို့ တရားသေ ဆုပ်ကိုင်မထားမှလည်း ဤစာအုပ်ကို လေ့လာဖတ်ရှုပြီးနောက် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေးခေါ် မြော်မြင်စဉ်းစားကာ နတ်ပြဿနာအတွက် မှန်ကန်သော ခံယူချက်တခုကို ပြတ်ပြတ် သားသား ခံယူမိကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ပဓာနသော့ချက်

သို့ဖြစ်ရာ နတ်ပြဿနာ၌ အရေးလည်း အကြီးဆုံးဖြစ်၍ ပဓာနလည်း အကျဆုံးဖြစ်သော သော့ချက်မှာ "နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေး"ပင် ဖြစ်သည်။ နတ်နှင့်လူသားတို့၏ ဆက်ဆံရေး သည် ပုံမှန်အနေအထား ဖြစ်နေပါလျှင် နတ် ပြဿနာပေါ်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။ ယခုမူ ယင်းသို့ ပုံမှန်အနေအထားကို နားမလည်ကြသောကြောင့် ဒဲဒဲဒဲပြောရလျှင် နတ်နှင့်ဆက်ဆံရာ၌ ပုံမှန် အနေအထားဖြင့် မဆက်ဆံတတ်သောကြောင့်သာ နတ်ပြဿနာပေါ်နေရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဦးတည်ချက်

ဤစာအုပ်သည် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးကို ဦးတည်ချက်ထား၍ ရေးသားထားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤစာအုပ်သည် နတ်ယုံကြည်သူများရော မယုံကြည်သူများသာမက နတ်သုတေသီများပါမကျန် အားလုံးအတွက် အသုံးဝင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပေသည်။

အပိုင်းနှစ်ပိုင်း

ယင်းကဲ့သို့ အားလုံးအတွက် အသုံးဝင်အောင်လည်း ဤစာအုပ်၌- (က) သမိုင်းရေးရာ ပိုင်း-နှင့် (ခ) သဘောတရားရေးရာပိုင်း ဟူ၍ အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပါဝင်အောင် ရေးသား စီစဉ်ထားရာ အခန်း (၁)မှ အခန်း(၁၃) အထိမှာ သမိုင်းရေးရာပိုင်းများဖြစ်၍ အခန်း (၁၄)နှင့်(၁၅)မှာ သဘော တရားရေးရာပိုင်းများဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်ပိုင်းလုံးကို ကြေကြေညက်ညက် လေ့လာထားပါက နတ် ပြဿနာအတွက် မှန်ကန်ပြတ်သားသော ခံယူချက်ဖြင့် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန် ဆက်ဆံတတ်ကြလိမ့်မည် ဖြစ်ပေသတည်း။

စာရေးသူ

၂-၃-၄၉

(၁) ယံ ကိစ္ဆာ ရမ္မာဏံ ကတွာ၊ ဒဏ္ဍ ဒါနံ အမတ္တရီ၊ ပုဗ္ဗ-ပေတေ စ အာရပ္ပ၊ အထဂါ ဝတ္ထုဒေဝတာ။ (၂) စတ္တာရော စ မဟာရာဇေ၊ လောကပါလေ ယသသင်္ခါနေ။ ကုဝေရံ တေရဋ္ဌဉ္စ၊ ဝိရူပက္ခံ ဝိရူဠကံ။ တေစေဝ ပူဇိတာ ဟောန္တိ၊ ဒါယကာ စ အနိပ္ပလာ။

ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်ဥရဂဂင်၊ ပိဋမိတလိကပေတဝတ္ထု

၃၇မင်း နှင့် နတ်မျိုးစုံ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

(၁)

နတ်ဆိုတာ တကယ်ရှိသလား

နတ်ပြဿနာအဖြာဖြာ

ယနေ့ခေတ်၌ နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုများ ပိုမိုများပြားလာသည်။ ယင်းသို့ များပြားလာခြင်းမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးပေါ်၌ အခြေခံ၍နေသည်။ နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုများပြားလာသည်နှင့်အမျှ နတ်ဆိုတာ တကယ်ရှိသလား၊ နတ်ကို ကိုးကွယ်တင်မြှောက်သင့် မသင့်၊ ကိုးကွယ်တင်မြှောက်ခြင်းကြောင့် အကျိုးရှိနိုင် မရှိနိုင်စသော မေးခွန်းများကလည်း ပေါ်ပေါက်နေသည်။ ဤမေးခွန်းများသည် ယနေ့ လူငယ်လောကအတွင်း၌ ပိုမိုရိုက်ခတ်နေသော မေးခွန်းများ ဖြစ်သည်။ ပြဿနာတရပ်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာ၌ တဒေါင့်တနေရာထဲမှ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း၍ အဖြေမှန်မရနိုင်ပေ။ ဒေါင့်တိုင်း ဒေါင့်တိုင်းမှ စေ့ငအောင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှသာ အဖြေမှန်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပဌမဆုံး သဘောပေါက်ထားဘို့ လိုပေသည်။ တဒေါင့် တနေရာထဲမှ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းပါက မျက်မမြင်ပုဏ္ဏားရစ်ယောက်တို့ ဆင်ကိုလက်နှင့်စမ်းကာ ကိုယ့်ဒေါင့် ကိုယ့်နေရာ ကိုယ်စမ်းမိသမျှဖြင့် တယောက်တမျိုးစီ အဖြေပေးနေသကဲ့သို့ အဖြေမှန်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ အထက်ပါ မေးခွန်းများကို ဖြေရှင်းရာ၌လည်း တဒေါင့်တနေရာထဲမှ မဟုတ်ဘဲ ဒေါင့်တိုင်း ဒေါင့်တိုင်း စေ့ငအောင် ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းတတ်ဘို့ လိုပေသည်။ သမိုင်းက နေရာပေးထားရသောနတ်များ ပုဂံရာဇဝင်၊ ဦးကုလားရာဇဝင်၊ မှန်နန်းရာဇဝင် စသော မြန်မာရာဇဝင်ကြီးများကို ကြည့်လျှင် ရှေးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကြောင်းပေါ်၌ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဘူးသော-(က) နတ်များ၏အကြောင်းခြင်းတရားများ (ခ)နတ်နှင့်လူသားတို့၏ဆက်ဆံရေးများကို အတော်များများ နေရာပေးထားကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ ယင်းရာဇဝင်ကြီးများ

အရ နတ်နှင့်လူသားတို့၏ဆက်ဆံရေးများကို အောက်ပါအတိုင်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ သိရှိရပေသည်။ ကွမ်းဆော်မင်းနှင့်ဆောင်ချမ်းပင်စောင့်နတ် ပုဂံခေတ် ကွမ်းဆော်မင်း (၃၂၆-၃၄၈)သည် မင်းမဖြစ်မီ တောင်သူမင်းကြီးထံ၌ ကွမ်းဆော် (အခွန်တော် လှည့်လည်နှိုးဆော် ကောက်ခံရသူ) အဖြစ် အမှုထမ်းစဉ် သူ၏မယ်တော်က ထုပ်ပေးလိုက်သော ထမင်းထုပ်ကို နေ့စဉ် လမ်းတွင် ဆောင်ချမ်းပင်ကြီးတပင်အောက်၌ စားလေ့ရှိသည်။ စားဦးစားဖျားကိုလည်း ယင်းဆောင်ချမ်းပင် စောင့်နတ်အား နေ့စဉ်တင်လေ့ရှိသည်။ နတ်သည် ဝမ်းမြောက်၍ ကိုယ်ထင်ပြုပြီးလျှင် "အသင် မင်းသား-သင်သည် ပုဂံ၌ မင်းဖြစ်လတ္တံ့၊ ငါးပါးသီလ မြဲစေ၊ သစ္စာစကား သုံးလေ၊ အနုသတိ ဆယ်ပါး တနေ့ နှစ်ထောင်စီးဖြန်းလေ"ဟုဆိုသည်။ ဆောင်ချမ်းပင်စောင့်နတ်ဆိုသည့်အတိုင်း သက္ကရာဇ် ၃၂၆-ခုနှစ်တွင် ကွမ်းဆော်မင်းသည် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

အနော်ရထာမင်း နှင့် ရွှေဖျင်းညီနောင်

ပုဂံခေတ် အနော်ရထာမင်း (၄၀၆-၄၃၉)သည် ဖောင်တော်နှင့် စုန်လာရာတွင် တစုံတယောက်က ဆွဲထားသကဲ့သို့ ဆက်လက်စုန်မရဘဲ ဖောင်တော် ရပ်တန့်နေသည်။ ဤတွင် ဗေဒင်ပညာရှိများက "မင်းညီနောင်(ရွှေဖျင်းကြီး ရွှေဖျင်းလေး)သည် အမှုတော်ကိုသာ ထမ်းရ၍ တစုံတရာ အကျိုးမခံစားရသောကြောင့် ဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်"ဟု လျှောက်တင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အနော်ရထာမင်းကြီးက တောင်ပြုံးအရပ် ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားအနီးတွင် နတ်ကွန်း နတ်နန်း ဆောက်လုပ်စေ၍ ထိုဒေသတိုက်၌ လူအများအား ပူဇော်ပသစေခဲ့ရာ ယခုတိုင် နှစ်စဉ်ပွဲတော်ကြီးကျယ် စည်ကားလျက် ရှိသည်။

အနော်ရထာမင်းနှင့်လိမ်ပင်စောင့်နတ် အနော်ရထာဘုရင်သည်ပင် တရုပ်ပြည်သို့ ချီတက်စဉ် လမ်း၌ လိမ်ပင်စောင့်နတ်သည် လိမ်ပင်ပေါ်မှ မဆင်းဘဲ ခြေတွဲလွဲချ ထိုင်နေသောကြောင့် မင်းကြီးက အမျက်ထွက်၍ ကျန်စစ်သားကို ကြိမ်စကြာဖြင့် ရိုက်နှက်စေသည်။ နတ်လည်း မနေဝံ့ဘဲ ထွက်ပြေးရသော်လည်း မင်းကြီးအပေါ် ရန်ငြိုးထားခဲ့သည်။ နောင် အနော်ရထာမင်းကြီးကံဇာတာ နိမ့်ကျသောအခါ ယင်းလိမ်ပင်စောင့်နတ်က ကျွဲယောင်ဆောင် ခတ်ကာ လက်စားချေသောကြောင့် မင်းကြီး နတ်ရွာစံခဲ့ရုံမက အလောင်းပါ ပျောက်ခဲ့ရသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကြီးနှင့်မင်းမဟာဂီရိနတ် ပုဂံခေတ် ကျန်စစ်မင်းကြီး (၄၄၆-၄၇၄) လက်ထက် သက်မင်းကတုံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျေးစွန်းရွာနားတို့ကို ထိပါးတိုက်ခိုက်လာသောကြောင့် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် ပြင်းစွာအမျက်ထွက်၍ "သက်မင်းကတုံကို ဗိုလ်ပါနှင့်တကွ လက်ရဖမ်းစေ"ဟု အမိန့်ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။ ဤတွင် မင်းဆရာဖြစ်တော်မူသော အရှင်အရဟံက -"ရှေးက ဆုတောင်းဘက် ဖြစ်ခဲ့ကြသော မိတ်ဆွေဟောင်းများကို မပြစ်မှားပါလေနှင့်၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒေါသမီးကို ချုပ်တည်းပါ။ လွန်ခဲ့သော ရှေးဘဝက ဒါယကာမင်းကြီးသည် ပြည့်ရှင်မင်းဖြစ်၍ မြေးတော် သီရိဇေယျသူရ (အလောင်းစည်သူ)မှာ မင်းသားဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ငါက မင်းဆရာ ပုဏ္ဏား-မင်းမဟာဂီရိနတ် အလောင်းက သူဌေးသား -သက်မင်းကတုံက စစ်သူကြီးဖြစ်သည်။ တနေ့တွင် ဘုရား၌ ဝတ်ပြုကြသောအခါ သီရိဇေယျသူရ အလောင်းမင်းသားက နောင်ဘဝ၌ ဘုန်းကြီးသော

မင်း ဖြစ်ရပါလို့၏ ဟူ၍လည်းကောင်း-ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း မင်းကိုးကွယ်သော ရဟန်းဖြစ်ရပါလို့၏ဟူ၍လည်းကောင်း- သူဌေးသားကလည်း မင်းတို့ ပူဇော်ရာ နတ်ဖြစ်ရပါလို့၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စစ်သူကြီးကလည်း ပြည်ထောင်ချင်းမင်းဖြစ်ရပါလို့၏ဟူ၍လည်းကောင်း -မင်းကြီးကလည်း ဤသူလေးဦးတို့၏အကြီးအမှူး ဖြစ်ရပါလို့၏ဟူ၍လည်းကောင်း-အသီးသီး ဆုတောင်းခဲ့ကြသည်။ ဆုတောင်းသည့်အတိုင်းလည်း ယခုဘဝတွင် ငါတို့ အသီးသီး ဖြစ်လာကြသည်။ ယင်းသို့ ဆုတောင်းဆုယူဘက်များ ဖြစ်ကြသောကြောင့် တဦးကိုတဦး မပြစ်မှားကြကုန်လင့်"ဟု ဆုံးမဩဝါဒပေးခဲ့သည်။ ထိုအခါ မင်းမဟာဂီရိနတ်သည် ကိုယ်ထင်ပြု၍ အရှင်အရဟံ၏ ဆုံးမစကားကို ထောက်ခံပြောဆိုသည်။ ထိုအခါ ကျန်စစ်မင်းကြီးက -" အသင်နတ်ကား- ငါနှင့်ဆုတောင်းဘက် ဖြစ်ပါလျက် ငါ ဆင်းရဲစဉ်အခါက အဘယ့်ကြောင့် မစောင့်ရှောက်ပါသနည်း"ဟု မေးလေသည်။ မင်းမဟာဂီရိနတ်ကလည်း- "သင်မင်းကြီးအား အနော်ရထာမင်းကြီးက နောင်ကြီးဖွဲ့၍ လုံ့လထိုးသောအခါ ကိုယ်ကိုမထိဘဲ နောင်ကြီးကိုသာ ထိသဖြင့် ကြီးပြတ်ပြီးလွတ်သွားသည်ကား အကျွန်ုပ်ပင် ကယ်ဆယ်စောင့်မသည် မဟုတ်ပါလော၊ အသင်မင်းကြီး ငရမန်ကန်းနှင့်စစ်တိုက်စဉ်က အရေးနိမ့်၍ ညဉ့်သန်းခေါင် မှောင်ကြီးမဲမဲ တယောက်ထဲ ပြေးလာသောအခါ ဖွတ်ရေပတ်ရုံ ဝတ်၍ မြင်းကြားကြီးကို စီးပြီး ရှေ့က ခရီးညွှန်သူကား ကျွန်ုပ်ပင် မဟုတ်ပါလော၊ အသင်မင်းကြီး စောလူးမင်းကို ခိုးယူသောအခါ လူများလိုက်၍ ပန်းဟိုက်ကြီးစွာ ရေထဲကူးနေစဉ်ကလည်း ကျွန်းငယ်တခုကို ဖန်ဆင်း၍ မြစ်ထွေးငှက်ယောင်ဆောင်ကာ မြည်တွန်လမ်းညွှန်သူကား ကျွန်ုပ်ပင် မဟုတ်ပါလော၊ ထို့နောက် တံငါသည် သားအဖယောင်ဆောင်၍ အောင်သာဖက်သို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်သူကား ကျွန်ုပ်ပင် မဟုတ်ပါလော"ဟု ပြန်လည်ပြောကြားရာ မင်းကြီးလည်း "ဟုတ်ပါပေသည်"ဟု ဝန်ခံစကားပြောကြားကာ ဒေါသကို သိမ်းဆည်းနိုင်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ကျန်စစ်မင်းကြီးက-"အသင်နတ် အမိန့်ရှိမှပင် သိရပါသည်။ ကတညုတကတဖေဒိ တရားတော်အတိုင်း အသင်နတ်မင်းအား နတ်ကွန်း နတ်ကန္တာများထား၍ ဗလိနတ်စာကျွေးခြင်း ပူဇော်ခြင်းမပြတ် ပြုပါမည်။ အသင်နတ်မင်းလည်း ရှေးကထက်တိုး၍ ကြည့်ရှု မှစတော်မူပါ"ဟုတောင်းပန်ပြီးလျှင် နတ်ကွန်းအသစ် ဆောက်လုပ်၍ နတ်ရုပ်အသစ် ထုလုပ်ကာ နတ်ထိန်းနတ်နေတို့ကိုလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်စေသည်။ တရုပ်ပြေးမင်းနှင့်ငတပါးသင်နတ် ပုဂံခေတ်နောက်ပိုင်း တရုပ်ပြေးမင်း (၆၁၇-၆၄၈)လက်ထက် တရုပ်တို့နှင့်စစ်တိုက်၍ ငဆောင်ချမ်းစစ်ပျက်သည့်နေ့တွင် ပုဂံမြို့ သရပါတံခါးကိုစောင့်သော ငတပါးသင်နတ်သည် မင်းကြီး၏ဆရာတော်ခြေကို လှုပ်၍ "ယနေ့ ငဆောင်ချမ်းမြို့ ပျက်ချေပြီ"ဟု လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုနတ်သည် အင်းဝခေတ် မင်းခေါင်ကြီးလက်ထက် တက်သေးသူမြတ်ထံ၌လည်း ခစားဆည်းကပ်သေးသည်ဟု သိရှိရသည်။

ဆင်ဖြူရှင် တရဖျားမင်းနှင့်သူရဿတီနတ်သမီး

အင်းဝခေတ် ဆင်ဖြူရှင် တရဖျား (၇၆၂-၇၆၃)သည် အောင်ပင်လယ်တောသို့ တောကစားထွက်ရာတွင် ဇော်ဂျီနှင့်တွေ့ရှိ၍ ဇော်ဂျီက မွန်နှင့် မန်းမှုတ်ပေးသောကြောင့် နတ်သမီးတဦး ပေါ်လာသည်။ မင်းကြီးသည် စိတ်မထိန်းနိုင်ဘဲ ထိုနတ်သမီးနှင့်သံဂါသ ပြုမိပြီးနောက် နတ်သမီး ကွယ်ပျောက်သွားသည်။ မင်းကြီးသည် စိတ္တဇနာစွဲ၍ စိတ်ဖောက်ပြန်ပြီး နတ်ရွာစံသည်။ ယင်း နတ်

သမီးကို ရာဇဝင်ကဗျာဆရာတစ်ဦးက "သံဝါသ စပ်မီသည်၊ ရသသတိ သွေပျောက်လို့၊ သေမလောက် ဆင်ဖြူရှင်၊ ရူးရသည့်အင်" စသည်ဖြင့် သူရသသတိ နတ်သမီး ဖြစ်ကြောင်း ဖွဲ့ဆိုခဲ့ဘူးသည်။

သုရှင်တကာရွတ်ပိမင်းနှင့်အဝတ်မရှိသောနတ်သမီး

ဟံသာဝတီ မွန်ဘုရင် သုရှင်တကာရွတ်ပိသည် ၈၉၆-ခုနှစ်တွင် တောနက်တခု အတွင်းရှိ ရေအိုင်တခု၌ အဝတ်မရှိသော နတ်သမီးနှင့် တွေ့ရှိကာ စိတ်မထိန်းဘဲ ယင်းနတ်သမီးနှင့် သံဝါသ ပြုမိပြီးနောက် နတ်သမီး ကွယ်ပျောက်သွားသည်။ မင်းကြီးလည်း ထိတ်လန့်ကာ စိတ္တဇနာ စွဲကပ်၍ နတ်ရွာစံခဲ့သည်။ ပဌမမင်းခေါင်နှင့်ကုက္ကိုပင်စောင့်နတ် အင်းဝခေတ် ပဌမမင်းခေါင်(၇၆၃- ၇၈၃) ၏သားမင်းရဲကျော်စွာသည် ၇၇၈-ခုနှစ် ဒလတိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးသောအခါ အင်းဝတွင် ကုက္ကိုပင် စောင့်နတ်က ကိုယ်ထင်ပြု၍ မင်းရဲကျော်စွာ ကျဆုံးပြီ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

နောင်တော်ကြီးမင်းတရားနှင့်ဥဒိန်ကျော်ခေါင်နတ်

ကုန်းဘောင်ခေတ် နောင်တော်ကြီးမင်း (၁၁၂၂-၁၁၂၅) လက်ထက် ၁၁၂၃-ခုနှစ်တွင် ဇင်း မယ်ကိုသိမ်းရန် စစ်ချီစေရာ လမ်းတွင် တပ်မတော်မှ ဥဒိန်ကျော်ခေါင်ဘွဲ့ခံဘတ်ချောင်းဗိုလ် သည် အရပ်အနေ မသင့်သောကြောင့် တပ်ပျက် သေဆုံး၍ နတ်ဖြစ်ပြီးနောက် ဘုရင့်ထံသို့လာပြီး လျှင် စက်တော်ခေါ်နေသောဘုရင်အား ခြေကို လှုပ်နှိုးကာ "မိမိ သေဆုံးခဲ့ရပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ အပါး တော်တွင် စောင့်နေထမ်းရွက်လိုပါကြောင်း" လျှောက်တင်လေသည်။ ဘုရင်ကလည်း "လေသာ ဆောင်တွင် စောင့်နေ ထမ်းရွက်စေ"ဟု အမိန့်တော်ရှိကာ အစောင့်အနေ ထားသည်။ တခါတွင် မုတ္တမမြို့၌ထားသောကင်းတပ်ကို ယိုးဒယားကင်းဝန်း-ကင်းပတ်တို့က လာရောက် နှောက်ယှက် ကြောင်း ကြားသိရ၍ မြင်းသည်ကျော်တို့ကို တောင်ငူကြောင်း ထောက်လှမ်း စုံစမ်းစေတော်မူရာ ပြန်ရောက်လာခဲ့သောကြောင့် ဥဒိန်ကျော်ခေါင်နတ်ကို ထောက်လှမ်း စုံစမ်းရန် စေလွှတ်တော်မူခဲ့ သည်။ ဥဒိန်ကျော်ခေါင်နတ်သည် နေပြည်တော် (ရွှေဘိုမြို့)သို့ နေ့တွင်းချင်း ပြန်ရောက်လာပြီး လျှင် "မုတ္တမမြို့မှာ အရေးအကြောင်း မရှိကြောင်း၊ အလျင်စေလွှတ်လိုက်သော မြင်းသည်ကျော် တို့သည် အပြန်လမ်း တောင်ငူမြို့ ခပေါင်းမြစ် ချောင်းကမ်းထိပ် မန်ကျည်းပင်အောက်မှာ ထမင်း ချက်၍ နေကြသည်ကိုလည်း မြင်ခဲ့ရကြောင်း၊ မိမိ လာကြောင်း သိသာသေချာအောင် မန်ကျည်း ခက်များကို ချိုးဖဲ့၍ ချခဲ့ကြောင်း၊ မန်ကျည်းပင်ကိုလည်း လှုပ်၍ ချောက်လှန့်ခဲ့သေးကြောင်း၊ မုတ္တမမြို့ဝန်ထံမှ ငြိမ်ဝပ်သာယာရှိကြောင်း တင်လျှောက်စာလည်း ထိုမြင်းသည်ကျော်တို့တွင် ပါရှိ ကြောင်း"ဖြင့် နတ်က လျှောက်ထားနှင့်လေသည်။ မြင်းသည်ကျော်တို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာ၍ မေးမြန်းသောအခါ နတ်ပြောသည့်အတိုင်း အားလုံးစုံ မှန်ကန်နေကြောင်း တွေ့ရှိရလေ သည်။ ဥဒိန်ကျော်ခေါင်နတ်က "မိမိ အမှုထမ်းရသည့်အတွက် ဘွဲ့အသနားတော်မြတ် ခံလို ကြောင်း" လျှောက်တင်သောအခါ ဘုရင်မင်းမြတ်က "ဇေယျကွကျော်ခေါင်"ဟူသောဘွဲ့ကို ရွှေ ပြား၌ ရေးသား၍ ကလပ်ပေါ်တွင် တင်ကာ ပေးသနားတော်မူသည်။ "ကိုယ်ထင်ပြု၍ ဘွဲ့ကို ယူ ရမည်"ဟု ဘုရင်က မိန့်တော်မူသောအခါ "မိမိမှာ အလွန်ပင် အရပ်အဆင်း ဆိုးဝါးလှသဖြင့် ရုပ်ကို မပြလိုကြောင်း၊ သို့သော် ထင်ရှားအောင်ကား ယူ၍ ပြပါမည်"ဟု ဆို၍ မှူးမတ်တို့ အလယ်တွင် ထို

ဘွဲ့ပုံကို ချည်ကြီးဖြင့် ဆွဲယူသွားသည်ကို မှူးမတ်အများ မြင်လိုက်ကြရလေသည်။ ထိုဘွဲ့ပုံတံဆိပ် ကိုလည်း လေသာဆောင် ထုတ်လျှောက်ကြားတွင် ထားရှိရလေသည်။ ဤဥဒိန်ကျော်ခေါင်နတ် အကြောင်းကား ရာဇဝင်ကြီးများ၌မပါ။ လှေသင်းအတွင်းဝန်ဦးချိန် ရေးသားပြုစုသော "တဇ္ဇတ္ထဒီပနီ ကျမ်း"၌ ပါရှိသောအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဤကား ရှေးဟောင်းရာဇဝင်ကြီးများ၌ နေရာပေး ဖော်ပြ ထားရသော နတ်များနှင့်ယင်းနတ်များနှင့် လူသားတို့၏ဆက်ဆံရေး အချို့အပက် ဖြစ် သည်။ နတ်နှင့်လူသားတို့၏ဆက်ဆံရေးမှာ ထူးဆန်းသည်။ အံ့ဩစရာလည်း ကောင်းသည်။ ထို့ ကြောင့် လူလူချင်း ဆက်ဆံရေးထက် နတ်နှင့်လူသားတို့၏ဆက်ဆံရေးမှာ ပို၍ စိတ်ဝင်စားစရာ လည်း ကောင်းသည်။ ပို၍ သတိမူစရာလည်း ကောင်းသည်။ လူလူချင်းကဲ့သို့ အမှတ်တမဲ့ ဆက်ဆံ ၍ မဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ "သတိမူစရာ"ဆိုသည်မှာ နတ်နှင့်လူသားတို့၏ဆက်ဆံရေး အနေ ဖြင့် ပုံမှန် ဖြစ်ဘို့လိုသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ နတ်နှင့်လူသားတို့၏ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးကို ဤစာအုပ် အဆုံးနား၌ ရှင်းလင်းဖော်ပြပါမည်။ စင်စစ် ပုဂံရာဇဝင် ဦးကုလားရာဇဝင် မှန်နန်းရာဇဝင် စသည် တို့ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သူများသည် လူညံ့များ မဟုတ်ကြပေ။ မှန်နန်းရာဇဝင်ကြီးကို ရေးသား ပြုစု ခဲ့ကြသော ဒုတိယမုံရွေးဇေတဝန်ဆရာတော်၊ သော်ကပင်ဆရာတော်၊ မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး မဟာဓမ္မသင်္ကြံ စသူတို့မှာ ဘုရားဟော ပိဋကတ်စာပေများနှင့် တကွ အထွေထွေဗဟုသုတ ပြည့်ဝကုံလုံသူများ ဖြစ်သည်။ ယင်းပညာရှင်ကြီးများသည် အထက်ပါနတ်နှင့်လူသားတို့၏ ဆက် ဆံရေးများကို မှန်နန်းရာဇဝင်ကြီး၌ နေရာပေးကာ မှတ်တမ်းတင် ရေးသားထားခဲ့ကြခြင်းမှာ အ ကြောင်းယုတ္တိမဲ့တော့ မဟုတ်တန်လေရာ၊ ခိုင်လုံသော အကိုးအထောက်များ ရှိ၍သာ မှတ်တမ်း တင် ရေးသားထားခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

နတ်နှင့်အမျိုးတော်စပ်သော ဒေါက်တာထင်အောင်

ဤ၌ ယခုမျက်မှောက်ခေတ်တွင် ၃၇-မင်းနတ်နှင့်အမျိုးတော်စပ်သူတစ်ဦးကို ဖော်ပြလိုပေ သည်။ ထိုသူကား ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်ဟောင်း ဒေါက်တာထင်အောင် ဖြစ် သည်။ ဒေါက်တာထင်အောင်က သူ၏ Folk Elements Burmese Buddhism စာအုပ်၌ "အပြင် ၃၇-မင်းနတ်များတွင် တပါးအပါအဝင် ဖြစ်သော ရွှေနဘောမှာ သူ၏ဘိုးဘွားဘီဘင်မိသားစု၌ တဦး အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့၍ သူနှင့်ဆွေမျိုး တော်စပ်ခဲ့ကြောင်း" ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် ဒေါက် တာထင်အောင်က "မြန်မာ့သမိုင်း၌ ထင်ရှားသော သရေခေတ္တရာမင်းဆက်များ ကောင်းစားချိန်မှ စ၍ ဗြိတိန်-မြန်မာပဌမစစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားသော ၁၈၂၄-ခုနှစ်အထိ သူ၏မိဘ၊ ဘိုးဘွား၊ ဘီဘင်၊ မိသား စုများသည် မင်းတုံးမြို့၌ ရှိနေခဲ့ကြောင်း၊ မင်းတုံးမြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်စဉ် ခုနစ်ခရိုင်၏မြို့ တော်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရွှေနဘောသည် မင်းတုံးမြို့မှ ဖြစ်၍ နဂါးမင်း၏ သမီးဖြစ်ကြောင်း၊ ရွှေနဘောသည် သာမန် လူသားတဦးနှင့်အိမ်ထောင်ကျပြီး သား ၂-ယောက် မွေးဖွားခဲ့ကြောင်း၊ ရှေးရိုးရာ မိသားစု အစဉ်အလာအရ ရွှေနဘောသည် သူမ ယောက်ျား၏အောင်မြင်မှုအရ မင်းတုံးမြို့တွင် ပြည်ဘုရင်၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရကြောင်း၊ သူမ၏ သား ၂-ယောက်မှာလည်း ပြည်မြို့တွင် ဘုရင့်(ဒုတ္တပေါင်မင်းကို ဆိုလိုသည်)အမှုတော်ကို ထမ်းဆောင်ကြကြောင်း၊ ရွှေဖြင့် ပြုလုပ်ထား သော ဝတ်ရုံကို ဆင်မြန်းခွင့်ရသောကြောင့် " ရွှေနံဘေး"(The Lady Golden Side)ဟု အမည် တွင်ခဲ့ကြောင်း၊ နောက် သူမမှာ လင်ယောက်ျား၏ စွန့်ပစ်ခြင်းကို ခံရပြီးနောက် စိတ်ဒုက္ခရောက်ပြီး

သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ နတ်အဖြစ်ဖြင့် မင်းတုံးမြို့တွင် လူအများက ကိုးကွယ်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ရွှေနဘေသည် ပျူနတ် ဖြစ်ကြောင်း" စသည်ဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ရေးသား ဖော်ပြထားသည်။ ဒေါက်တာထင်အောင်သာ မဟုတ်ပေ။ ဒေါက်တာထင်အောင်ကဲ့သို့ပင် ဥရမင်းနတ်များ၏ အဆက်အနွယ် ဖြစ်၍ ယင်းနတ်များနှင့်ဆွေမျိုးတော်စပ်သူ အများအပြားပင် ယခု မျက်မှောက်ခေတ်၌ ရှိနိုင်ပေသေးသည်။ ဒေါက်တာထင်အောင်ကဲ့သို့ မှတ်တမ်းမှတ်ရာ မရှိခဲ့၍သော်လည်းကောင်း ဒေါက်တာထင်အောင်ကဲ့သို့ ဖော်ထုတ်ဝန်ခံ မရေးသားခဲ့သောကြောင့် သော်လည်းကောင်း အထင်အရှား မသိကြရခြင်း ဖြစ်သည်။

ပိဋကတ်က နေရာပေးထားရသောနတ်များ

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း လူ့လောက၏ အကြောင်းခြင်းတရားများကို ဟောထားတော်မူသကဲ့သို့ နတ်လောက၏ အကြောင်းခြင်းတရားများကိုလည်း ဟောထားခဲ့သည်။ ထိုထိုနိကာယ်ပါဠိတော်များကို ကြည့်လျှင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် နတ်တို့ကို နေရာဌာနပေါင်းများစွာ၌ နေရာပေးထားကြောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ နတ်တောင်းပန်၍ ဟောထားသော သုတ္တန်များ သိကြားတောင်းပန်၍ ဟောထားသော သုတ္တန်များ အများအပြား ရှိသည်။ ဒေဝတာသံယုတ် သတ္တသံယုတ် စသည်တို့ကို ကြည့်လျှင် ထင်ရှားလှပေသည်။ သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် အာဠာနာဠိယသုတ်ကြီးတွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က နတ်မင်းကြီး ၉ပါးနှင့်နတ်စစ်သူကြီး ၂၈ပါးတို့အပြင် ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ ကမ္ဘမူဏ်နတ်၊ ရက္ခိတနတ် စသည်တို့၏အကြောင်းများကိုပါ ဟောထားတော်မူခဲ့သည်။ သုတ်မဟာဂါပါဠိတော် မဟာသမယသုတ်တွင်လည်း ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောထားတော်မူခဲ့သော နတ်အများအပြားကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။ သုတ်မဟာဂါပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ ခုဒ္ဒကပါဠိတော်-သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော် ရတနသုတ်၊ ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော် မုဏ္ဍရာဇဝင် ပဌမသုတ် စသည်တို့တွင်လည်း နတ်နှင့်လူသားတို့၏ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးများကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောထားတော်မူခဲ့သည်။ ယင်းကဲ့သို့ သမိုင်းအထောက်အထားများ ဘုရားဟော ပိဋကတ်စာပေ အထောက်အထားများနှင့် ဒေါက်တာထင်အောင်ကဲ့သို့သော မျက်မှောက်ခေတ် အထောက်အထားများအရ နတ်ဆိုသည်မှာ တကယ်ဧကန်ရှိကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်။

နတ်သက်တမ်းအရ စိစစ်ကြည့်သင့်ခြင်း

သို့သော် တခုတော့ ပြောစရာရှိသည်။ သင်္ခါရလောကအတွင်း၌ တည်ရှိနေသော နတ်လောကသည်လည်း လူ့လောကကဲ့သို့ သင်္ခါရတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်သည့်အတိုင်း--ဘုရားရှင်လက်ထက်က နတ်များသည် ယခုအချိန်အထိ ရှိနိုင်-မရှိနိုင်။-ပျူခေတ်နတ်၊ ပုဂံခေတ်နတ်၊ ပင်းယခေတ်နတ်၊ အင်းဝခေတ်နတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်နတ်များသည်လည်း ယခုအချိန်အထိ ရှိနိုင်-မရှိနိုင်။ စသည်တို့ကိုကား တွက်ချက်ကြည့်ဘို့တော့လိုပေမည်။ ယင်းသို့ တွက်ချက်ကြည့်ရန်အတွက် ယင်းနတ်များသည်-စတုမဟာရာဇ်နတ်-တာဝတိံသာနတ်-ယာမာနတ်စသည်တို့လော။ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်-ကမ္ဘမူဏ်နတ်-ရက္ခိတနတ် စသည်တို့လော။ ပျူခေတ်နတ်၊ ပုဂံခေတ်နတ်- ပင်းယခေတ်နတ်-အင်းဝခေတ်နတ်-ကုန်းဘောင်ခေတ်နတ် စသည်တို့လော။ သို့မဟုတ် နတ်ဟူ၍ အမည်ခံယူထားသော

ဝေမာန်က အမျိုးအနွယ်ဝင် အစိမ်းနတ်များလော-စသည်ဖြင့် နတ်အမျိုးအစားကို ပဌမဆုံး ခွဲခြားစိစစ်ရမည်။ ယင်းသို့ စိစစ်သိရှိရပြီးမှ ယင်းတို့၏နတ်သက်တမ်းကို လူ့သက်တမ်းနှင့်စိစစ်ညှိနှိုင်းတွက်ချက်ကြည့်ရမည်။ လူ့ပြည်၌ နှစ်ပေါင်း၅၀သည် စတုမဟာရာဇ်၌ တရက်ဖြစ်၍ လူ့ပြည်၌ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ သည် တာဝတိံသာ၌ တရက်ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် တွက်ချက်ကြည့်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သို့မှသာ ယခုအချိန်အထိအောင် မည်သည့်နတ်သည် အသက်ရှည်နိုင်သေး၍ မည်သည့်နတ်က အသက်မရှည်နိုင်တော့ကြောင်း သိရှိရမည် ဖြစ်ပေသည်။

နတ်ကိုးကွယ်မှုအစဉ်အလာကမ္ဘာ့ နတ်ကိုးကွယ်မှုအစ နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုသည် ယခုခေတ်မှသာ ရှိသည်မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓခေတ်ကျမှ ပေါ်ပေါက်လာသည်လည်း မဟုတ်၊ ကမ္ဘာတည်ဦးကပင် ရှိနေခဲ့သည့် အစဉ်အလာဖြစ်သည်။ ယင်းနတ်ကိုးကွယ်မှုအစဉ်အလာသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သာရှိနေသည် မဟုတ်၊ မိမိတို့လူမျိုး၏လေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများအရ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်၌လည်း ရှိနေခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် ထင်ရှားခဲ့သော ဂရိလူမျိုးများ ရောမလူမျိုးများ ဗေဇီလုံလူမျိုးများ အီဂျစ်လူမျိုးများ စသည်တို့သည် သူတို့လူမျိုး၏ လေ့ထုံးစံအလိုက် နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှု အစဉ်အလာများ ရှိခဲ့ကြသည်။ ရှေးဂရိလူမျိုးများသည် ဇုနတ်ကိုလည်းကောင်း-ရှေး ရောမလူမျိုးများသည် ဂျူပီတာနတ်ကိုလည်းကောင်း- ရှေးယဟူဒီလူမျိုးများသည် ဆဒိုနေနတ်ကို လည်းကောင်း-ရှေးခရစ်ယန်များသည် ဂျီဟိုးဗားနတ်ကိုလည်းကောင်း- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် အသီးသီး ကိုးကွယ်မှုအစဉ်အလာများ ရှိခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် မူလရှိရင်း တိုင်းရင်းနတ်များ ကိုအပြင် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော် ၄၀၀၀ လောက်က အနောက်မြောက်မှ ၀င် ရောက်လာသော အာရိယန်လူမျိုးတို့ ကိုးကွယ်သည့်နတ်များ ပါ၍လာရာ လက်ချိုးရေတွက်၍ မရ နိုင်အောင် သန်းနှင့်ချီ၍ နတ်များ ရှိနေပေသည်။

မြန်မာ့နတ်ကိုးကွယ်မှုအစ

ထို့အတူ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နတ်ကိုးကွယ်မှုအစဉ်အလာသည်လည်း အက္ခရာတင် သမိုင်းများ မပေါ်မီကပင် ရှိနေခဲ့ရမည်ဖြစ်သည်။ အက္ခရာတင်သမိုင်းများ မပေါ်မီကပင် ရှိနေခဲ့ရမည်ဖြစ်သည်။ အက္ခရာတင်သမိုင်းများ၌ကား အေဒီလေးရာစု ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းကပင် နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှု များ အကြီးအကျယ် အထင်အရှား ထွန်းကားလာကြောင်း အမှတ်အသား တွေ့ရှိနေရပေသည်။ အထက် တကောင်းမြို့၌ ပန်းဘဲမောင်တင့်တယ်သည် ခွန်အားဗလ ကြီးမားသန်စွမ်းလှသည်ကို တကောင်းဘုရင်က စိုးရိမ်သဖြင့် ဖမ်းဆီးရာ ထွက်ပြေးရသည်။ ထိုအခါ တကောင်းဘုရင်က မောင် တင့်တယ်နမအကြီး စောမယ်ယာကို မိဖုရားမြှောက်ပြီးလျှင် မောင်တင့်တယ်ကို မြို့သူကြီး ခန့်မည် ဟု လှည့်ဖြားခေါ်ယူကာ စကားပင်၌ ချည်၍ ဖိုကျင်ထိုးသတ်သည်။ ဤတွင် နမဖြစ်သူ မိဖုရား စောမယ်ယာကလည်း "ငါ့ကြောင့် ငါ့မောင် သေရလေသည်"ဟု ထိုမီးပုံတွင် ခုန်ဆင်းရာ မောင်နမ နှစ်ယောက်လုံး သေ၍ နတ်မောင်နမ ဖြစ်ကြသည်ဟု အက္ခရာတင်သမိုင်းဟောင်းများ၌ ဆို သည်။ ယင်းနတ်မောင်နမသည် စကားပင်၌နေကြ၍ စကားပင်အောက်သို့ ရောက်ရှိလာသမျှ လူ၊ သူ၊ဆင်၊မြင်း၊ကျွဲ၊နွား၊စသည်တို့ကို ဖမ်းစား၍ သေကြေပျက်စီးကြသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းစကား ပင်ကို အမြစ်မှတူးပြီး ဧရာဝတီမြစ်ထဲသို့မျှောပစ်လိုက်ရာ အဆိုပါနတ်မောင်နမပါလာသော စကား ပင်သည် ပုဂံနေပြည်တော် ကျေးလက်ညောင်ဦးကမ်းပါးသို့ဆိုက်ရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်၌ ပုဂံနေပြည်တော်တွင် ပုဂံမင်းဆက် ခုနစ်ဆက်မြောက်ဖြစ်သော သေလည်ကြောင်မင်း(၂၆၆-၃၀၉) နန်းစံလျက်ရှိသည်။ ညောင်ဦးကမ်းပါးသို့ စကားပင် ဆိုက်ကပ်လာသော ညလင်းအားကြီးအချိန် တွင် "တကောင်းပြည်မှ ငါတို့နတ်မောင်နမ စကားပင်ကို စီး၍ မျောလာပြီး မင်းကြီး၏ပုဂံပြည်သို့ ရောက်လာသည်။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောနေရာ၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်းနှင့်ထားလျှင် အသင်မင်း

ကြီးနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို စောင့်မကြည့်ရှုမည်"ဟု မင်းကြီးအား အိမ်မက်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် သေလည်ကြောင်မင်းကြီးသည် စကားပင်ကို ဆယ်ယူ၍ နတ်မောင်နှမအရပ်ထုလုပ်ပြီးလျှင် ပုပ္ဖားတောင်၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်းနှင့်ထားလျက် ရှင်ဘုရင်မှစ၍ မူထမ်းရာထမ်းပြည်သူပြည်သားအားလုံး တနှစ်တကြိမ် ပုပ္ဖားတောင်၌ နတ်ပူဇော်ပွဲကြီးကို ပွဲလမ်းသဘင် အကြီးအကျယ် ဆင်ယင်ကျင်းပ ကိုးကွယ်ပူဇော်ကြသည်။ ထိုမျှသာမကသေး ပုဂံပြည်၌ ပြည်သူပြည်သားတို့၏အိမ်ရှေ့တွင်လည်း နတ်ကွန်းနတ်နန်းများ ဆောက်လုပ်ကာ ကိုးကွယ်ကြသေးသည်။ ယင်းကဲ့သို့ သေလည်ကြောင်မင်းလက်ထက် အေဒီလေးရာစု ပုဂံခေတ်ဦးတွင် မောင်တင့်တယ် နတ်မောင်နှမကို ကိုးကွယ်ရာမှစတင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နတ်ကိုးကွယ်မှု အစဉ်အလာများ စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက် ပုဂံခေတ်မှာပင် အနော်ရထာဘုရင်(၄၀၆-၄၃၉)လက်ထက်၌ ရွှေဖျဉ်းညီနောင်နတ် ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ယင်းမင်းညီနောင်နတ်ကို တောင်ပြုံးတွင် နှစ်စဉ်ပွဲလမ်းကြီးများဖြင့် ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ပူဇော်ပသခဲ့ကြသည်။ ယင်းတောင်ပြုံးနတ်ပွဲ ကျင်းပပူဇော်ပသသည့်အစဉ်အလာသည် ယနေ့ခေတ်တိုင်အောင် နှစ်စဉ် စည်ကားစွာ ကျင်းပပြုလုပ်လျက်ရှိကြသည်။ ဤကား အက္ခရာတင်သမိုင်းများအရ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နတ်ကိုးကွယ်မှုများ စတင်ခဲ့ပုံကို သိရှိရခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ အက္ခရာတင်သမိုင်း အမှတ်အသား မရှိသည့်တိုင်အောင် ပုဂံခေတ်မတိုင်မီ သရေခေတ္တရာခေတ်ကပင် ပျူနတ်များလည်း ရှိနေ၍ ယင်းပျူနတ်များကိုလည်း ကိုးကွယ်မှုများ ရှိနေပြီဟု ယူဆရသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရွှေနဘေနတ်၊ သုံးပန်လှနတ်၊ မနဲလေးနတ်စသော မင်းမဟာဂီရိနတ်နှင့်ကွင်းဆက်နတ်များမှာ ပျူနတ်များ ဖြစ်နေသောကြောင့် တည်း။ ရွှေနဘေနတ်ဆိုလျှင် သရေခေတ္တရာခေတ်ကပင် မင်းတုံးမြို့နယ်၌ ကိုးကွယ်နေပြီဖြစ်သည်။

၃၇-မင်းသမိုင်းမြန်မာနိုင်ငံနှင့်"၃၇"

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာရေး၌လည်းကောင်း၊ လောကီပညာရပ်များ၌လည်းကောင်း ထိပ်တန်းက နေရာယူနေသော ဂဏန်းများ ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ- ၃-ဂဏန်း ၇-ဂဏန်း ၅-ဂဏန်း ၉-ဂဏန်း ၃၇-ဂဏန်း တို့ဖြစ်သည်။ ၃-ဂဏန်းကို သရဏဂုံ ၃-ပါးနှင့်တွဲဖက်ထားသောကြောင့်လည်းကောင်း ၅-ဂဏန်းကို ၅-ပါးသီလနှင့်တွဲဖက်ထားသောကြောင့်လည်းကောင်း ၇-ဂဏန်းကို သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ၉-ဂဏန်းကို ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါးနှင့် တွဲဖက်ထားသောကြောင့်လည်းကောင်း ၃၇-ဂဏန်းကို ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးနှင့်တွဲဖက်ထားသောကြောင့်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖို့ ယင်းဂဏန်းများအပေါ် အလေးထားခဲ့ကြရသည်။ ထို့ပြင် လောကီပညာအစီအရင်များ၌လည်း ဂါထာမွန်ကို ၃-အုပ် စုပုံရမည်၊ ၇-အုပ် စုပုံရမည်၊ ၉-အုပ် စုပုံရမည်၊ ၃၇-အုပ် စုပုံရမည် စသည်ဖြင့် ထိပ်တန်းက နေရာယူထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ၃၇-ဂဏန်းမှာမူ ယင်းကဲ့သို့ ဘာသာရေးနှင့်လောကီပညာရပ်များအပြင်- အသံ ၃၇ ချင်း၊ ခိုင်းရေး ၃၇-ချင်း၊ အဆို ၃၇-ချင်း၊ ကာရေး ၃၇-ချင်း၊ သဘင် ၃၇-ရပ် အဲမောင်း ရေး ၃၇-ချင်း၊ ဓားရေး ၃၇-ချင်း၊ တက်ရေး ၃၇-ချင်း၊ သိုင်းရေး ၃၇-ချင်း စသည်ဖြင့် စာပေအနုပညာနှင့်စစ်သေနင်္ဂဗျူဟာ စသော စစ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့၌လည်း သုံးနှုန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကလည်း သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနည်ဋီယသုတ်ကြီးတွင် နတ်စစ်သူကြီး ၃၇-ပါး ရှိကြောင်း ဟောထားတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ၃၇-ဂဏန်းသည် မြန်မာလူမျိုးဘာသာဝင်များ၏ နားထဲ၌ ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းမှစ၍ ယဉ်ပါးလျက်ရှိနေပြီ-ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏နားတွင် မြင့်မားသောအရပ်မှ နေရာယူလျက်ရှိနေပြီဟုဆိုရပေမည်။ ၃၇-မင်းစတင်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ပုဂံခေတ်အနော်ရထာလက်ထက်မတိုင်မီက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာ ရှိပင်ရှိနေသော်လည်း မဟာယာနဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မန္တရယာန တန္တရယာန အရည်းကြီးများက လွှမ်းမိုးနေသည်။ နတ်ကိုးကွယ်မှုများကလည်း လိုအပ်သည်ထက်ပို၍ ရှေ့တန်းရောက်လျက် ရှိသည်။ အေဒီ ၄-ရာစု သေလည်ကြောင်မင်း(၂၆၆-၃၀၉)လက်ထက်မှစ၍ မင်းနှင့်တကွ ပြည်သူများ ကိုးကွယ်ခံခဲ့ရသော မင်းမဟာဂီရိနတ်မောင်နှမများ၏အရှိန်အဟုန်ကလည်း မြင့်မားနေချိန် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က နတ်ကိုးကွယ်သူများသည် မိမိတို့၏အိမ်ရှေ့တွင် နတ်ကွန်း နတ်အိမ် ဆောက်လုပ်၍ နတ်ရုပ်များ သွင်းထားကာ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း အစားအစာ တင်မြှောက်ပသ ပူဇော်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ နတ်ကိုးကွယ်မှုများ ရှေ့တန်းရောက်လာပြီး အလွန်အကျွံ ဖြစ်လာမှု နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးထက် ကျော်လွန်မှုများကြောင့် အနော်ရထာမင်းကြီးသည် မင်းမိန့်ဖြင့် နတ်ကွန်း နတ်အိမ်တို့ကိုလည်း ဖျက်စေ၍ ယင်းနတ်ရုပ်များကိုလည်း စုရုံး သံကြီးဖြင့် ချည်တွဲကာ ပုဂံရွှေစည်းခုံဘုရား တံတိုင်းအတွင်း၌ စုရုံးထားရှိခဲ့သည်။ ယင်းနတ်ရုပ်များကို ရွှေစည်းခုံဘုရား တံတိုင်းအတွင်း ဒေါင့်တဒေါင့်၌ ယခုတိုင်အောင် တွေ့မြင်နိုင်ကြပေသည်။ ထိုအချိန်က ရွှေစည်းခုံဘုရားတံတိုင်းအတွင်း၌ ထားရှိသောနတ်များကို အတွင်း ၃၇-မင်းနတ်များအဖြစ် သတ်မှတ် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအတူ ရွှေစည်းခုံဘုရားတံတိုင်း အပြင်၌ထားရှိသော နတ်များကိုလည်း အပြင် ၃၇-မင်းနတ်များအဖြစ် သတ်မှတ် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ပုဂံခေတ်က အတွင်း ၃၇-မင်းမှာ ၃၇-ပါးလုံး အရေအတွက် ပြည့်

သော်လည်း အပြင် ၃၇-မင်းမှာ ၃၇-ပါးလုံး အရေအတွက် မပြည့်သေးပေ၊ ၂၂-ပါးသာ ရှိသေးသည်။ နောင်တောင်ငူခေတ်ကျမှ အပြင် ၃၇-မင်းမှာ ၃၇ မင်းလုံးပြည့်ခဲ့သည်။ အတွင်းအပြင်ဟူသောဝေါဟာရမှာ ရွှေစည်းခုံဘုရားတံတိုင်း၏အတွင်းအပြင်ဟူသော တည်ရာဌာနကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အာဇာနည်ဦးထောင်ကြီး၌ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ဟောထားတော်မူခဲ့သော နတ်စစ်သူကြီး ၃၇-ပါးကို အတုယူကာ အထက်ပါအတွင်းအပြင်ဟူသော ဝေါဟာရနှင့်တွဲဖက်၍ အတွင်း ၃၇-မင်းနတ်အပြင် ၃၇-မင်းနတ်ဟု ပုဂံခေတ်ပညာရှင်များက သတ်မှတ်ခဲ့ဟန် တူပေသည်။ သတ်မှတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ၃၇-ဂဏန်းမှာလည်း ထိုအချိန်က ပြည်သူတို့၏နား၌ ယဉ်ပါးကာ မြင့်မြင့်မားမား နေရာယူထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် အတွင်း ၃၇-မင်း, အပြင် ၃၇-မင်းဟူသော အမည်များသည် တွင်ကျယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

ဘုရားဟော ၃၇-မင်း

အတုယူမည်ဆိုကလည်း အတုယူစရာ ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အာဇာနည်ဦးထောင်၌ ပါရှိသော နတ်စစ်သူကြီး ၃၇-ပါးအနက် ၂၈-ပါးကို ပုဂံမြို့ အာနန္ဒာဘုရားအတွင်း၌ ထုလုပ်ထားရှိရာ ရွှေစည်းခုံဘုရား ရင်ပြင်မှ နတ်ရုပ်များအနေဖြင့် အတုယူစရာ ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းနတ်စစ်သူကြီး ၂၈-ပါးအနက် ကျန်စစ်မင်းကြီးတည်သော အာနန္ဒာဘုရား၏ မြောက်ဖက်မုခ် အရှေ့ဖက်တန်းတွင် ၁၄-ရုပ်၊ တောင်ဖက်မုခ် အရှေ့ဖက်တန်းတွင် ၁၄-ရုပ်ထားရှိရာ ယနေ့တိုင်အောင် တွေ့မြင်နိုင်ကြပေသည်။ ယင်း အာဇာနည်ဦးထောင်ကြီး၌ ပါရှိသော နတ်စစ်သူကြီး ၃၇-ပါးမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ၁-ဣန္ဒ
- ၂-သောမ
- ၃-ဝရုဏ
- ၄-ဘာရဒွါဇ
- ၅-ပဏပတိ
- ၆-စန္ဒန
- ၇-ကာမသေဋ္ဌ
- ၈-ကိန္နုယဏ္ဍု
- ၉-နိယဏ္ဍု

၁၀-ပနာဒ

၁၁-သြပမည

၁၂-မာတလိ

၁၃-စိတ္တသေန

၁၄-နဠောရာဇ

၁၅-ဇနေသဘ

၁၆-သာတာဂီရ

၁၇-ဟေမဝတ

၁၈-ပုဏ္ဏက

၁၉-ကရတိယ

၂၀-သိဝက

၂၁-မုစလိန္ဒ

၂၂-ဝေသာမိတ္တ

၂၃-ယုဂန္ဓရ

၂၄-ဂေါပါလ

၂၅-သုပ္ပရောဓ

၂၆-ဟိရိ

၂၇-နေတ္ထိ

၂၈-မိန္ဒိယျ

၂၉-ပဉ္စာလစန္ဒ

၃၀-အာဠာဝက

၃၁-ပဇ္ဇန

၃၂-သုမန

၃၃-သုမုခ

၃၄-ဒဓိမုခ

၃၅-မဏိ

၃၆-မာဏိဝရ

၃၇-သေရိသက

ဤနတ်စစ်သူကြီး ၃၇-ပါးကို အာနန္ဒာဘုရားအတွင်း၌ ထားရှိခြင်းကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ယင်းနတ်များကို ပုဂံခေတ်ကပင် လူအများ လေးစားကိုးကွယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်ဟု ယူဆရပေသည်။ ယင်းသို့ ဘုရားဟော အာဇာနည်ယသုတ်ကြီး၌ ပါရှိသော နတ်များဖြစ်ကြသောကြောင့် ယင်းနတ်စစ်သူကြီး ၃၇-ပါးကို "ဘုရားဟော ၃၇-မင်း"ဟု သတ်မှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အတွင်း ၃၇ မင်း

အနော်ရထာမင်းကြီးက ပုဂံ ရွှေစည်းခုံဘုရား တံတိုင်းအတွင်းဘက်၌ စုရုံးထားခဲ့သော အတွင်း ၃၇ မင်းနတ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁-ဓတရဋ္ဌ။ ။ (ဂန္ဓဗ္ဗနတ် ဖြစ်သည်၊ နတ်ဝတ်တန်ဆာ ဒုယင်ဝတ်၍ လက်တဖက်က သံလျှက် ကိုင်လျက်ဒူးတဖက်ထောင်-တဖက်လှဲ။)

၂-ဝိရုဋ္ဌက။ ။(ကမ္ဘာ့နတ် ဖြစ်သည်၊ နတ်ဝတ်တန်ဆာ ၎င်းအတိုင်း။)

၃-ဝိရူပက္ခ။(နတ်နဂါး ဖြစ်သည်၊ နတ်ဝတ်တန်ဆာ ၎င်းအတိုင်း။)

၄-ကုဝေရ။ ။(နတ်ဘီလူး ဖြစ်သည်၊ နတ်ဝတ်တန်ဆာ ၎င်းအတိုင်း။)

၅-သိကြား။ ။(သိကြားနတ်ရုပ် အတိုင်း ခရုသင်း သားမြီးယပ် ကိုင်သည်။)

၆-မဟေသရ။ ။(နတ်အဝတ်တန်ဆာ၊ နွားလားဥဿဘ ကိုစီး၊ လှံသုံးခွကို ကိုင်။)

၇-မဟာပိန္နဲ။ ။(နတ်ကိုယ် နှင့် ဆင်ဦးခေါင်း၊ လက်ျာဖက် လက်နှစ်ခွတွင် အထက်လက်မှာ ချွန်း-အောက်လက်မှာ သံလျှက် ကိုင်ဟန်၊ လက်ဝဲလက် နှစ်ခွတွင် အထက်လက်မှာ စက်ဝန်း-အောက်လက်မှာ မိမိ ဦးခေါင်းရှိ ဆင်နာမောင်းကို ကိုင်ဆုပ်နေဟန်၊ ကြွက်ယာဉ် စီးသည်။)

၈-စန္ဒီ။ ။(နတ်သမီး၊ လက် ဆယ်ဖက်၊ လက်ျာဖက် ငါးဖက်မှာ ဓားလွယ်၊ သံလျက်၊ လှံ၊ သံချွန်၊ ဓားမြှောင် တခုစီ ကိုင်သည်။ လက်ဝဲ ငါးဖက်မှာ ခိုင်း၊ ထီး၊ လေး၊ ပုတီး၊ ခရုသင်း တခုစီ ကိုင်သည်။ ပတ္တမြားနီ ခံသော ခြင်္သေ့ယာဉ် စီးသည်။)

၉-သူရဿတီ။ ။(နတ်သမီး၊ ဥဂ္ဂါယဂင်စိုက်၊ နတ်တန်ဆာဆင်လျက် လက်နှစ်ဖက်မှာ ကြာပန်း ကိုင်ပြီး ဟင်္သာငှက်ယာဉ်ပေါ် ထိုင်နေဟန်။)

၁၀- ပြသမင်္ဂီ =ရသမင်္ဂီ ။ ။(နတ်သမီး၊ လက်က ပန်းခိုင်ကိုင်၍ ဘုရား ရှိခိုးနေဟန်။)

၁၁-စန္ဒာ။ ။(စန္ဒီ နတ်သမီးအတိုင်း၊ နတ်သမီး တန်ဆာနှင့် နတ်သား တန်ဆာသာ ခြားနားသည်။)

၁၂-အာဠာရီ။ ။(မတ်ရပ်ထ၍ သံလျက်ကိုင်။)

၁၃-မာရ်နတ်။ ။(လက်ဝဲ လက်ျာ လက် ဆယ်ခွစီ၌ လက်နက် တမျိုးစီ၊ ပေါင်း လက်နက် အမျိုး နှစ်ဆယ်ကိုင်သည်။)

၁၄-သောတာပန်။ ။(အင်ကြင်းပင်စောင့်- အင်ကြင်းပန်းဖြင့် ဘုရား ရှိခိုးနေဟန်။)

၁၅-အနာဂါမ်။ ။(ရွှေသပိတ်စောင့်၊ ယင်နှင့်နတ်၊ သပိတ်တော်အနီး ယပ်ခတ်နေဟန်။)

၁၆-ဇမ္ဗူဒီပ။ ။(မတ်ရပ်ထ၊ သံလျက်ကန်။)

၁၇-ဇမ္ဗူတံဆိပ်။ ။၎င်းအတိုင်း။

၁၈-ဇမ္ဗူချမ်းသာ။ ။၎င်းအတိုင်း။

၁၉-ဇမ္ဗူကျက်သရေ။ ။၎င်းအတိုင်း။

၂၀-ဇမ္ဗူသပြေ။ ။(ဒူးတစ်ဖက် ထောင်- တဖက် လှဲ ထိုင်၍ သန်လျက်ကိုင်။)

၂၁-ဇမ္ဗူတန်ဆောင်။ ။၎င်းအတိုင်း။

၂၂-ဇမ္ဗူတမ္ပတ်။ ။၎င်းအတိုင်း။

၂၃-ဇမ္ဗူရန်အောင်။ ။၎င်းအတိုင်း။

၂၄-ရွှေသက်စိုး။ ။ (မတ်ရပ်ထ၊ သံလျက် ကိုင်။)

၂၅-ရွှေပြည်သင်။ ။၎င်းအတိုင်း။

၂၆-ရွှေညိုသင်။ ။ ၎င်းအတိုင်း။

၂၇-ရွှေစကား။ ။ ၎င်းအတိုင်း။

၂၈-ခယားပင်စောင့်နတ်။ ။ (လက်တွင် ခယားပွင့် ပန်းဖြင့် ရှိခိုးနေဟန်။)

၂၉-မန်ကျည်းပင်စောင့်နတ်။ ။ (မတ်ရပ်ထ၊ သံလျှက်ကိုင်။)

၃၀-ဆင်ဖြူရှင်နတ်။ ။ (ဆင်ဖြူတော် စီးဟန်။)

၃၁-မြင်းဖြူရှင်နတ်။ ။ (မြင်းဖြူတော် စီးဟန်။)

၃၂-ငွယ်သင်။ ။ (မတ်ရပ်ထ၊ သံလျှက်ကိုင်။)

၃၃-ငွယ်သင်။ ။ ၎င်းအတိုင်း။

၃၄-ဖက်ပသင်။ ။ ၎င်းအတိုင်း။

၃၅-ဘုံမသင်။ ။ ၎င်းအတိုင်း။ ၃၆-ထုံသင်းကြီး။ ။ ၎င်းအတိုင်း။

၃၇-ပွဲစားကြီး။ ။ ၎င်းအတိုင်း။

ဤစာရင်းမှာ ပုဂံရွှေစည်းခုံ ဘုရားတံတိုင်းတွင်း၌ တည်ရှိသောစာရင်း ဖြစ်၍ "မန္တလေး ရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်း"လာစာရင်းနှင့် အနည်းငယ်ကွာခြားနေသည်။ မန္တလေးရွှေမြို့တော် တည်စာတမ်းမှာ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၈-ခု တပို့တွဲ လဆန်း ၈-ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ မန္တလေး ရတနာပုံ ပဌမမြို့တည်နန်းတည်အခါတော်- တောခုတ်အခါတော်မှစ၍ ပန္နက်စိုက်ထူအခါတော်- မြေသနပ် အခါတော်-တိုင်ထူအခါတော်-အုတ်မြစ်စီခင်းအခါတော်- နန်းသိမ်းအခါတော်တို့၌ တင်ကြားပသ ပူဇော်ရန် ဒီပဲယင်းဆရာတော် စံကျောင်းဆရာတော် စသော တံဆိပ်တော်ရဆရာတော်ကြီးရှစ်ပါး နှင့်သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှကျော်သူ ပုခန်းမြို့စားဝန်ကြီး သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှစည်သူ စသော လူပညာရှိ တဆယ့်သုံးဦးတို့စီမံထားသော စာတမ်းဖြစ်သည်။ ယင်း မန္တလေးရွှေမြို့တော် တည် စာတမ်း၌လာရှိသော အတွင်း ၃၇မင်းစာရင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁-သိကြား

၂-တေရဋ္ဌ

၃-ဝိရုဇ္ဇက

၄-ဝိရူပက္ခ

၅-ကုဝေရ

၆-ဇမ္ဗူဒီပ

၇- ဇမ္ဗူတံဆိပ်

၈- ဇမ္ဗူချမ်းသာ

၉- ဇမ္ဗူကြက်သရေ

၁၀- ဇမ္ဗူသပြေ

၁၁- ဇမ္ဗူတန်ဆောင်

၁၂- ဇမ္ဗူတမ္ဗတ်

၁၃- ဇမ္ဗူရန်အောင်

၁၄-ရွှေသက်စိုး၁၅-ဗျသင်္ဂီ

၁၆-မဟေသရ

၁၇-ရွှေပြည်သင်

၁၈-ရွှေညိုသင်

၁၉-ရွှေစကား

၂၀-ပွဲစားကြီး

၂၁-ခရားပင်စောင့်

၂၂-အင်ကြင်းပင်စောင့်

၂၃-ယင်နှင်

၂၄-အာဠာဝက

၂၅-ကြေးစန္ဒီ

၂၆-ကြော့စန္ဒီ

၂၇-ဆင်ဖြူရှင်

၂၈-ငဆွယ်သင်

၂၉-ဖက်ပသင်

၃၀-မြင်းဖြူရှင်

၃၁-မာရ်နတ်

၃၂-မန်ကျည်းပင်စောင့်

၃၃-သူရဿတီ

၃၄- ငနွယ်သင်၃၅-ထုံသင်းကြီး

၃၆-မဟာပိန္နဲ

၃၇-ရွှေမြို့ရှင်

အထက်ပါ ၃၇-မင်းနတ်စာရင်း၌ ပါရှိသော ဓတရဋ္ဌ,ဝိရုဏ္ဏက,ဝိရူပက္ခ,ကုဝေရ နတ်မင်းကြီးများမှာ စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးလေးပါး ဖြစ်သည်။ ဘုရားဟော အာဇာနည်ယသုတ်ကြီး၌လည်း ပါရှိ၍ သက္ကတကျမ်း ဟိန္ဒူကျမ်းများ၌လည်း ထင်ရှားသော နတ်ကြီးများ ဖြစ်သည်။

အပြင် ၃၇-မင်းနတ်စာရင်း ၃မျိုး၃၇-မင်းနတ်စာရင်းများမှာ ညောင်ရမ်းခေတ် သို့မဟုတ် ညောင်ရမ်းခေတ် မတိုင်မီကပင် စာရင်းဟောင်းများ မူကွဲများ ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ ယင်း စာရင်း ဟောင်းများ မူကွဲများကို ညောင်ရမ်းခေတ် ငါးထပ်ဒါယကာ ရေချမင်း(၁၀၁၀-၁၀၂၃) လက်ထက် တွင် သုတ်သင် ပြင်ဆင်၍ အပြင် ၃၇-မင်း စာရင်းသစ်တခု ရေးသား ပြုစုခဲ့ဘူးသည်ဟု မှတ်တမ်း ရှိသည်။ မှတ်တမ်းသာရှိ၍ ထိုသုတ်သင် ပြင်ဆင်သောစာရင်းကိုကား မတွေ့ရပေ။ သို့သော် ညောင်ရမ်းခေတ် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ရေးသားခဲ့သော နတ်သံကိုကား တွေ့ရှိရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယခုအခါ၌-

(၁) ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ နတ်သံအရ အပြင် ၃၇မင်း စာရင်း

(၂) မြဝတီဝန်ကြီးဦးစ၏ အပြင် ၃၇မင်း စာရင်း-နှင့်

(၃)မန္တလေး ရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်းအရ ၃၇မင်း စာရင်းဟူ၍ အပြင် ၃၇မင်း စာရင်း၃-မျိုး တွေ့ရှိနေရသည်။

ယင်းသုံးမျိုးအနက် "မန္တလေးရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်း"ကို ဒီပဲယင်းဆရာတော် စံကျောင်း ဆရာတော် စသော တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော်ကြီးရှစ်ပါးနှင့်လူပညာရှိ တဆယ့်သုံးဦးတို့ စီမံရေး သားခဲ့ကြောင်း အထက်က ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ မြဝတီဝန်ကြီး၏ စာရင်း မြဝတီဝန်ကြီး ဦးစ၏ အပြင်၃၇မင်းစာရင်းမှာ-

(၁) ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၆၇ခုနှစ်တွင် အိမ်ရှေ့ဘုရားအမိန့်တော်နှင့် ဆိုင်းဆရာငြိတ်သာ၊ ငတရုပ် စသည်တို့ထံမှ မေးမြန်းမှတ်သားရသော တီးမှုတ်နည်း ဆင်ယင် နည်းများ၊

(၂) ဘကြီးတော်မင်းတရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၈၂-ခုနှစ်တွင် နတ်ထိန်းကြီးကဝိဒေဝကျော်၊ ရာဇဝင်ဇန၊ ရာဇဝင်တတ်တို့နှင့်တိုက်ဆိုက် မေးမြန်း၍ရသော ၃၇မင်းနတ် အမျိုးအမည် အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဆင်ယင်တီးမှုတ်နည်း နတ်သံများဟူသော စစ်တမ်းမှတ်တမ်း နှစ်ရပ်တို့ကို ပေါင်းကာ စုစည်း မှတ် သားထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းမှတ်သားချက်သည် ဘိုးတော်မင်းတရားနှင့်ဘကြီးတော်မင်းတရားတို့လက်ထက်က နောက်ဆုံး အတည်ပြုခဲ့သော စာရင်းဖြစ်၍ ယခု တည်ရှိနေသော စာရင်းလည်း ဖြစ် သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယင်းမြဝတီဝန်ကြီး၏စာရင်းအရ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) သိကြား စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်နှင့်တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ကို အစိုးရသောသိကြားမင်း ဖြစ် သည်။ ယင်းသိကြားမင်းသည် သောတာပန် ဖြစ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓပိဋကတ်စာပေများ၌ ဖော်ပြထား

သည်။ [အောက်ခံ ဆင်ရုပ်၊ ဦးခေါင်း သုံးလုံးခံ၊ ၎င်းအပေါ်က ပဒုမ္မာကြာပွင့် ဆင့်ထား၍ ယင်းကြာ ပွင့်အပေါ် မတ်ရပ်ထလျက် ခရသင်း လက်ဝဲဘက်က သားမြီးယပ်ကိုင်၍ သိကြားအဝတ်တန်ဆာ အစုံဖြင့် ထုလုပ်ထားသည်။]

(၂) မဟာဂီရိနတ် တကောင်းပြည်၌ ပန်းဘဲဦးတင့်တော်၏သား မောင်တင့်တယ်သည် ဆင် ပြောင်စွယ်ကိုပင် ချိုးပစ်နိုင်လောက်အောင် အားအင်ဗလ ကြီးမားလှသည်။ ထို့ကြောင့် တကောင်း မင်းကြီး (သာသနာ ၈၈၈-၉၃၁)က သူ၏မင်းစည်းစိမ်ကို လုလိမ့်မည်ဟု စိုးရိမ်သဖြင့် ကွပ်မျက်ပစ် ရန် ဖမ်းဆီးရာ မောင်တင့်တယ် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသည်။ တကောင်းမင်းကြီးသည် မောင် တင့်တယ် ရန်မူမည်ကို ကြောက်ရွံ့လှသောကြောင့် မောင်တင့်တယ်၏နမအကြီး စောမယ်ယာကို မိဖုရားမြှောက်ပြီးနောက် အတန်ကြာသော မိဖုရားကြီးအား-" သင်၏အစ်ကိုသည် အားခွန်ဗလနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၍ မြို့ကွပ်ခန့်တော်မူမည်၊ အလျင်အမြန်ခေါ်စေ"ဟု မင်းကြီးက မိန့်တော်မူရာ ယုံ ကြည်သည်နှင့် ခေါ်ယူလေသည်။ မောင်တင့်တယ်ကလည်း "ငါ့နမကို မိဖုရားမြှောက်လေပြီ ဖြစ် သောကြောင့် ငါ့ကိုလည်း အမှုထမ်းစေလို၍ ခေါ်သည်"ဟု ရိုးသားစွာ ထင်မှတ်ကာ လိုက်လာ သည်။ ဤတွင် မင်းကြီးသည် မောင်တင့်တယ်အား ဥပါယ်တမည်ဖြင့် ဖမ်းဆီးစေကာ ဓား၊ လှံ လက်နက်တို့ဖြင့် ထိုးခုတ်သတ်သော်လည်း မသေသောကြောင့် နောက်ဆုံး စကားပင်တွင် ချည် နှောင်ပြီး ဖိုကျဉ်ထိုးသတ်သည်တွင်မှ သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်သည်။ [ဆင်ဖြူရုံတွင် ဘီလူးဆင့်သည်၊ ၎င်းအပေါ်တွင် မတ်ရပ်ထလျက် မင်းသားတို့ အဆောင်အယောင် -ဗောင်း-နား-ဧကင်း- စလွယ်နှင့် ဝဲလက်က ယပ်-ယာလက်က ဓားကိုင်သည်၊ ပုဂံရွှေစည်းခုံဘုရားတွင် ဤပုံအတိုင်းရှိသည်။]

(၃) နမတော်နတ် မောင်တင့်တယ်၏ နမအကြီး စောမယ်ယာသည် တကောင်းမင်းကြီးက မောင် တင့်တယ်ကို ဖိုကျဉ်ထိုးသတ်သောအခါ "ငါ့ကြောင့်သာ ငါ့အစ်ကို သေရလေခြင်း"ဟု ယူကျုံးမရ ဖြစ်ပြီး မီးပုံတွင်းသို့ ခုန်ဆင်းလေသည်။ သို့သော် အစောင့်အကြပ်များက လိုက်၍ ဆွဲငင်သော ကြောင့် ခေါင်းကိုသာ ရလိုက်၍ ကိုယ်ကား မီးလောင်သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်သည်။ [ဆင်နက်မ အ ရုပ်ခုံတွင် ဘီလူးရုပ်ဆင့်သည် ၎င်းအပေါ်တွင် မတ်ရပ်ထလျက် ယာလက်၏လက်မနှင့်လက်ညှိုး က ကြစုသီးကိုင်၍ ရင်ကို ပိုက်နေဟန်၊ ဝဲလက်က ကိုယ်ကို မြှောင်လျက် ချထားဟန် ထုလုပ် သည်။]

(၄) ရွှေနဘေ ရွှေနဘေနှင့်ပက်သက်၍ အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း ၃-မျိုး တွေရှိရာ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) မင်းတုံးမြို့သူ ဖြစ်သည်။ နဂါးလုလင်နှင့်ညားသည်။ လင်ပစ်သွား၍ စိတ္တဇနှင့်သေဆုံးပြီး နတ် ဖြစ်သွားသည်

(၂) မင်းတုံးမြို့သူ ဖြစ်သည်။ တောလုလင်တယောက်နှင့် ညားသည်။ လင်ပစ်သွား၍ စိတ္တဇနှင့် သေဆုံးပြီး နတ် ဖြစ်သည်။

(၃) နဂါးမျိုး ဖြစ်သည်။ ပန်းဘဲ မောင်တင့်တယ် ရာဇဝတ်ဘေးကြောင့် ပြေးလွှားနေရစဉ်အတွင်း အကြောင်းပါကြသည်။ မောင်တင့်တယ် အသတ်ခံရပြီးနောက် ဥနှစ်လုံးဥပြီး နှလုံးကြေကွဲနာနှင့် သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်သည်။

ယင်းအတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း သုံးမျိုးအနက် "မောင်တင့်တယ်၏ ဇနီး ရွှေနဘေ နဂါးမ" ဟူသော ဝါဒကိုသာ ယူဆသူ များကြသည်။ ရွှေနဘေ နတ်နှင့်အမျိုးတော်စပ်သော ဒေါက်တာထင်အောင် ကလည်း ရွှေနဘေသည် နဂါးမင်း၏သမီး ဖြစ်သည်ဟု သူ၏ Folk Elements in Burmese Buddhism စာအုပ်၌ ရေးသား ဖော်ပြထားသည်။ [ကြာခုံပေါ်တွင် မတ်ရပ်ထလျက် ဦးခေါင်းတွင် နဂါးလည်ပေါ်- စီးပုံဆောင်း- ဆူးနားဘောင်းပန်၊ ယာလက်က ရင်ကို ပိုက်၊ ဝဲလက်က ကိုယ်မှာ မြှောင်ချထားဟန် ထုလုပ်သည်။]

သုံးပန်လှ

သုံးပန်လှ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း နှစ်မျိုး တွေရ၍ ဤ၌ နှစ်မျိုးလုံး ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။

(၁) ဟံသာဝတီပြည် ကန်စွမ်းနိုင်ရွာသူ(မွန်ဘာသာတတွန်းနွတ်=တံတားငယ်ရွာ)ဖြစ်သည်။ တနေ့လျှင် သုံးကြိမ် သုံးဖန်လှသူ ဖြစ်သောကြောင့် သူ၏မိဘများက သရေခေတ္တရာပြည် ဒွတ္တပေါင်မင်းကြီးအား ဆက်သသည်။ မင်းကြီး၏မိဖုရား မောင်းမမိသံများက မနာလိုကြသောကြောင့် သုံးပန်လှကို ကြိုဆိုသူအား တံစိုးလက်ဆောင် ပေးပြီးကာ "သုံးပန်လှသည် မျက်နှာသာလှ၍ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် အလွန်ကြီးမားလှသောကြောင့် မြို့တံခါး မဆန်၍ မြို့တွင်းသို့ မသွင်းယူနိုင်သဖြင့် မြို့အပြင်မှာ ထားရကြောင်းဖြင့်" ဖြင့် မင်းကြီးအား လိမ်လည်တင်လျှောက်စေသည်။ မင်းကြီးကလည်း ယုံတော်မူ၍ မသိမ်းမယူ လျစ်လျူပြုထားသောကြောင့် သုံးပန်လှမှာ စိတ်ညစ်သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်သည်။

(၂) မောင်တင့်တယ်၏နမအငယ် ရှင်ထွေးလှခေါ် သုံးပန်လှသည် မောင်တင့်တယ်တို့အမှုအခင်း ဖြစ်သောအခါ ထွက်ပြေးရာ ရခိုင်ပြည်သို့ ရောက်သည်။ ရခိုင်ဘုရင်က သမီးအမှတ်ပြု မွေးထားသည်။ နောက် ဥက္ကလာပမင်း သမိန်ထောရာမအား ဆက်၍ ဥက္ကလာပမင်း၏ မိဖုရား ဖြစ်လာသည်။ သမီး ရှင်နဲမိကို မွေးဖွားပြီးနောက် ဆွေမျိုးများကို တွေ့လို၍ တကောင်းမြို့သို့ ဆန်တက်လာရာ အင်းဝမြို့အနောက် တပယ်ထောက်ရစ်ရွာသို့ အရောက်တွင် ရုတ်တရက်ဖျား၍ သေပြီး နတ် ဖြစ်သည်။ [ဆင်ရုပ်ခံ ဘီလူးရုပ်ခုံတွင် မတ်ရုပ်ထ၊ ဆံကျစ်မြိတ်ရစ်ထုံး၊ ယာလက်က ရင်ကိုမ၊ ဝဲလက်က ကိုယ်မှာ မြှောက်ချထားဟန် ထုလုပ်သည်။]

မနဲမိ

ရှင်ထွေးလှ ခေါ် သုံးပန်လှ သေဆုံးသောအခါ၌ သူ၏သမီး မနဲမိခေါ် ရှင်နဲမိခေါ် မနဲလေး မှာ ၂ နှစ်သမီးအရွယ် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ယင်းမနဲမိသည်လည်း ၂ နှစ်သမီးအရွယ် တပယ်ထောက် ရစ်ရွာမှာပင် မယ်တော်ကို လွမ်းဆွတ် သေဆုံးပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ကြာခံပလ္လင်ပေါ်တွင် မတ်တပ် ထ၊ ထမီခါးချပ်ဝတ်ခါ လက်ကောက် ပုတီး စည်းပုံနှင့် လက်နှစ်ဖက်ကို လွဲချဟန် ကလေးရုပ်

(၇)

တောင်မကြီး=ရှင်ညို

(၈)

မြောက်မင်း=ရှင်ဖြူ

မောင်တင့်တယ်နှင့်ရွှေနေဘေတို့၏သား ၂-ယောက် ဖြစ်သည်။ သရေခေတ္တရာပြည် ဒွတ္တ ပေါင်မင်းကြီးထံ ခစားနေရာတွင် မင်းကြီးက ၎င်းတို့ညီအကို၏အစွမ်းသတ္တိကို သိရှိသဖြင့် ထီးနန်း ကို လုပ်ကြံလိမ့်မည်ဟု စိုးရိမ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပါယ်တမည်ဖြင့် ၎င်းတို့ညီအစ်ကို နှစ် ယောက်ကို လက်ပွေလက်ပန်း ထိုးခိုင်းစေရာ နှလုံးရင်ကွဲနာကျ၍ နှစ်ယောက်လုံး သေဆုံးပြီး နတ်ဖြစ်ကြသည်။ [ကြာခံခံ၊ နတ်ရုပ် နှစ်ရုပ်လုံး မတ်ရပ်ထ၊ နှစ်ရုပ်လုံး လက်ဝဲ လက်ျာ သုံးဖက်စီ- ပေါင်း လက်မြောက်ဖက်စီ ရှိသည်။ အထက်ဝဲယာ လက်နှစ်ဖက်က လက်အုပ်ချီ၍ ရင်မှာ ကပ် ထားသည်။ ကျန်လက်ဝဲလက်နှစ်ဖက်က တုတ်နှင့်သိုင်း၊ လက်ျာလက်နှစ်ဖက်က ဓားနှင့်လှုံ ကိုင် သည်။ ခေါင်းတွင် မောက်တို ကိုယ်စီဆောင်း၍ စစ်ဝတ်တန်ဆာအစုံ ဝတ်ထားသည့်ပုံ ထုလုပ် သည်။

(၉)

ထီးဖြူဆောင်းနတ်

ပုဂံအနော်ရထာမင်း၏ခမည်းတော် ကွမ်းဆော်ကြောင်းဖြူမင်း(၃၂၆-၃၄၈) ဖြစ်သည်။ ၎င်း သည် မင်းဖြစ်လာသောအခါ တောင်သူကြီးမင်း၍ မိဖုရားများ ဖြစ်ကြသော(၁) တောင်ပြင်သည်(၂) အလယ်ပြင်သည်(၃)မြောက်ပြင်သည်တို့သုံးဦးလုံးကို ဆက်လက်၍ မိဖုရားမြှောက်သည်။ တောင် ပြင်သည်မှပါသော သားတော် ကျည်စိုးမင်းနှင့်စုတ္တတေးညီနောင်နှစ်ပါး အရွယ်ရောက်ရှိလာသော အခါ ကွမ်းဆော်ကြောင်းဖြူမင်းကို ဖမ်းဆီး၍ ရဟန်းပြုလုပ်စေရာ ရဟန်းဘဝနှင့်ပင် အနိစ္စရောက်

၍ နတ်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ပုဂံပြည်၌ အရည်းကြီးသာသနာ ထွန်းကားချိန်ဖြစ်၍ ကွမ်းဆော် မင်းသည် ရဟန်းပြုသော်လည်း အရည်းကြီးဂိုဏ်းဝင် ရဟန်းမျိုးပင် ဖြစ်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ယင်းနတ်ရုပ်မှာ ဒေါက်ချာဆောင်းလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ [ပလ္လင်ခုံပြန်ပေါ်တွင် တင်ပြင်ခွေ လျက် သင်္ကန်းဒုက္ခတင်ဟန်နှင့်မိုးကြိုးသွားပုံ ဒေါက်ချာ ဆောင်းထားသည်၊ ယာလက်က ယပ် ကိုင်၍ ဝဲလက်က ဒူးပေါ်တင်ထားဟန် ထုလုပ်သည်။]

(၁၀)

ထီးဖြူဆောင်းမယ်တော် ကွမ်းဆော် ကြောင်းဖြူမင်း၏မယ်တော်သည် နာမကျန်းဖြစ်၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ကြာခုံပေါ်တွင် ကြုံကြုံထိုင်၍ ယာလက်က ဝမ်းကိုပိုက်၍ ဝဲလက် က ပေါင်ပေါ် ထောက်ထားဟန်၊ ဆံတုံး-ဆံမြိတ်-ဆံတိုးနှင့် ထုလုပ်သည်။]

(၁၁)

ပရိမ္မမင်းခေါင် ကွမ်းဆော်ကြောင်းဖြူမင်းကို နန်းချ၍ ရဟန်းပြုစေပြီး နန်းတက်သော ကျည်စိုးမင်း (၃၄၈-၃၅၄) ဖြစ်သည်။ သမင်လိုက် ဝါသနာပါ၍ ဗန့်ကျည်ဆယ်ကိုက်သို့ သွားရောက် ကာ သမင်ပစ်မည်ဟု လေးရွယ်နေစဉ် မုဆိုးတဦးက ထိုမင်းကို ပစ်လိုက်ရာတွင် ကျည်စိုးမင်းကို မြားမှန် အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [အောက်ခံ ပလ္လင်ပေါ်တွင် တင်ပြင်ခွေ၍ ဗောင်းသရဖူ ဆောင်းလျက် ယာလက်က ဒူးလေးထမ်းဟန်၊ ဝဲလက်က လက်ဝဲဒူးစွန်းကို ထောက်ထားဟန် ထုလုပ်သည်။]

(၁၂)

ရွှေဖျဉ်းကြီး

(၁၃)

ရွှေဖျဉ်းငယ် ပုဂံပြည် အနော်ရထာမင်း (၄၀၆-၄၃၉) လက်ထက် ပန်းတော်ဆက်ကုလား မောင်ဗျတ္တနှင့်ပုပ္ပါးမှ ပန်းစားဘီးလူးမမယ်ဝဏ္ဏတို့၏သား ၂-ယောက် ဖြစ်သည်။ အနော်ရထာမင်း ကြီး တရုပ်ပြည်ကအပြန် မန္တ လေးတောင်ပြီးအရပ်၌ ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား တည်ရာတွင် အုတ် ၂- ချပ် လစ်လပ်သည့်အတွက် အနော်ရထာဘုရင်က ကွပ်မျက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။ [ရွှေဖျဉ်းကြီးနတ်မှာ အောက်ခံ ဖွန်းရိုးပလ္လင်ပြန်ပေါ်တွင် လက်ျာဒူးထောင်၊ လက်ဝဲဒူးလှဲ၊ လက်ျာလက်က ဓားထမ်း၊ လက်ဝဲလက်က ပေါင်ပေါ်ထောက်၊ ဗောင်း-နားဧျောင်း-လက်ကောက်တန်ဆာ-ဆင်ထားပုံ ထုလုပ် သည်။ ။ ရွှေဖျဉ်းငယ်နတ်မှာ အထက်ပါပုံအတိုင်း ဖြစ်သော်လည်း အနည်းငယ် ငယ်၍ ထုလုပ် သည်။]

မန္တလေးဘိုးတော်ပုဏ္ဏားသား ဖြစ်သည်။ အနော်ရထာမင်းလက်ထက် အမတ်ဖြစ်သည်။ ရွှေ ဖျင်းညီနောင်တို့ငယ်စဉ်က အနော်ရထာမင်းက ၎င်းထံအပ်နှံသဖြင့် မွေးထားရရာ ၎င်းအား ရွှေဖျင်း ညီနောင်က အဘိုးဟု ခေါ်သည်။ တရပ်ပြည်မှ အနော်ရထာမင်း အပြန်တွင် မန္တလေးအရပ်၌ ဘိုး တော်တပ်လည်း ချရပ်နေရသည်။ ရွှေဖျင်းညီနောင် ရာဇဝတ်သင့်သောအခါ ၎င်း၏အဆုံးအမ မကောင်း၍သာ ဖြစ်ရသည်ဟုယူဆ၍ ၎င်းအား ဖမ်းဆီးရန်အလာတွင် ဘိုးတော်ကလည်း ကျောက် ဆင်ကို ချည်မန်းကွင်း စွပ်၍ ဆင်ဖြစ်လျှင် စီးနင်းထွက်ပြေးမည်ပြုနေစဉ်မှာပင် အဖမ်းခံရ၍ မန္တလေးအရပ်တွင် အသတ်ခံရပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [အောက်ခံ ပလ္လင်ခုံတွင် မတ်ရပ်ထလျက် ဖောင်း ဆောင်းပြီးလျှင် ဓားထမ်း၊ ယာလက်မနှင့် လက်ညှိုးလက်ဆစ်ကို ပြဟန် ထုလုပ်ရသည်။] အသတ် ခံရကာနီးတွင် "ငါ့မှာ လက်တဆစ်မျှ အပြစ်မရှိ"ဟု လက်ဆစ်ထောင်ပြ မြည်တမ်းသွားသော ကြောင့် လက်ညှိုးလက်ဆစ် ပြဟန် ထုလုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ရွှေဖျင်းညီနောင်တို့က ဘိုးတော် ဟုခေါ်ပြီး မန္တလေးအရပ်၌ အသတ်ခံရသည်ကို အကြောင်းပြု၍ မန္တလေးဘိုးတော်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

(၁၅)

ရှင်ကွ

မန္တလေးဘိုးတော်၏နမူနာဖြစ်သည်။ ရွှေဖျင်းညီနောင်တို့ ရာဇဝတ်သင့်ရာတွင် ကွယ်ပုဂံထား မိသောကြောင့် မန္တလေးဘိုးတော်နှင့်အတူ ကွပ်မျက်ခံရ၍ နတ်ဖြစ်သည်။ [ကြာခံခုံ၊ ဆံတိုးလုလင် ကြည့်၊ ဆံတိုး-ဆံကျစ်အစုံနှင့် လက်နှစ်ဖက်ကို တွဲလွဲချကာ ကွ၍ သွားဟန် ထုလုပ်သည်။]

(၁၆)

ညောင်ချမ်းအိုသထုံ

မနုဟာမင်း၏အဆက်အနွယ် မင်းသားတပါးဖြစ်သည်။ အနော်ရထာမင်းကြီးလက်ထက် ကုဋ္ဌနုနာနှင့် ပုဂံတွင် အနိစ္စရောက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။ [အောက်ခံ လေးထောင့်ပေါ်တွင် မတ်ရပ် ထ လျက် လက်ခြေများမှာ လူနူဟန်၊ ယာလက် တောင်ပေးကိုင်း၊ ဝဲလက်အထက်မြောက်ထားဟန်၊ ချောင်းထုံးနှင့် ထုလုပ်သည်။]

(၁၇)

မင်းစည်သူ

ပုဂံခေတ် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး (၄၇၄-၅၂၉) ဖြစ်သည်။ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး သည် သားတော်အကြီး မင်းရှင်စောကို တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်၍ သားတော်အငယ် နရသူကို တိုင်း

ရေးပြည်မှု ကြည့်ရှုကွပ်ကဲစေသည်။ မင်းကြီး ၈၁-နှစ်ရွယ် ပြင်းထန်စွာ နာမကျန်း ဖြစ်သောအခါ နရသူက မင်းကြီးအား ရွှေဂူဘုရားအတွင်းသို့ ယူဆောင်သွားစေပြီး ထီးနန်းကို သိမ်းယူလိုက်သည်။ သေငယ်ဇောနှင့်မျောနေရာမှ မင်းကြီး သတိရလာ၍ "ယခု ငါနေရသော နေရာသည် နန်းတော် မဟုတ်ပါကလား"ဟုမေးသော် မောင်းမငယ်တစ်ယောက်က "အရှင်မင်းကြီး၏ ကောင်းမှုတော် ရွှေဂူဘုရားအတွင်း ဖြစ်ပါကြောင်း၊ သားတော်နရသူအမိန့်ဖြင့် ဆောင်ယူလာရခြင်း ဖြစ်ပါကြောင်း"လျှောက်ထားရာ များစွာအမျက်ထွက်ကာ မင်းကြီး၏တကိုယ်လုံး မီးကဲ့သို့ ပူလောင်လာသည်။ မင်းကြီး၏ဝေဒနာ သက်သာလာကြောင်းကို နရသူ ကြားသိရသောအခါ အကြံအစည် မပြည့်စုံလျှင် အချည်းနှီးဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် မင်းကြီးရှိရာသို့လာရောက်ခဲ့သည်။ မင်းကြီးသည် သူ၏ကောင်းမှုဖြစ်သော စေတီတော်ထီးတော်စသည့် ကုသိုလ်အရပ်ရပ်ကို တစ်မိမ့်မိမ့် ကြည့်ရှုကာ ကြည်နူးငြိမ်သက်နေစဉ် နရသူက "ငါ၏ခမည်းတော် အားခွန်ဗလနည်းလှပြီ ဖြစ်ရကား အသက်ရှင်တော့မည်လည်း မဟုတ်တော့ပေ၊ ယခုကဲ့သို့ ကောင်းသောအာရုံ ပြုနေခိုက်မှာ ဝိညာဉ်ချုပ်သွားပါက ငါ၌လည်း အပြစ် ရှိနိုင်မည် မဟုတ်"ဟု ယူဆကာ သလွန်တော်၌ ခင်းထားသော အဝတ်ကို ယူပြီးလျှင် မင်းကြီး၏မျက်နှာကို ဖုံးအုပ်ဖိသတ်လိုက်ရာ ကံတော်ကုန်၍ နတ် ဖြစ်သည်။ [အောက်ခံပလ္လင်၊ ယာဒူးထောင်၊ ဝဲဒူးချ၊ ယာဒူးပေါ်တွင် ယာလက်ရုံးတင်၍ လက်ညှိုးထိုးဟန်၊ ဝဲလက်က ဝဲဒူးစွန်းကို ထောက်ထားဟန်၊ ဗောင်း-နား-ဧညောင်း-စလွယ်-ရှေ့ဘယက်-နောက်ဘယက်နဲ့ ထုလုပ်သည်။]

(၁၈)

မင်းသားဒန်းမောင်ရှင်

အလောင်းစည်သူမင်းကြီး၏သားတော် ပြည်နှင့်ဒက်ခံရသူ မင်းရှင်စော၏သား ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် သာမဏေအဖြစ်နှင့် ဒန်းကစားရာတွင် ဒန်းပေါ်က ကျ၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ပလ္လင်ခုံပြန့်ပေါ်တွင် တင်ပြင်ခွေထိုင်၍ ယာလက်က စောင်းကိုပိုက် တီး၍ ဝဲလက်က စောင်းကြိုးကို ထောက်ဟန်၊ ဗောင်း-စလွယ်နှင့် ထုလုပ်သည်။]

(၁၉)

မင်းကျော်စွာ

ပုခန်းဦးမင်းကျော်ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ယင်းနှင့်ပက်သက်၍ အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း လေးမျိုး တွေရာ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) ပန်းတောင်းပြည်မင်းစည်သူနှင့်ကူနီဒေဝီတို့၏မွေးစားသား -မြင်းစီးခေါင်း-ဗိုလ်မှူးမင်းသား ဖြစ်သည်။ ပုခန်းမြို့ စားရသည်။ မင်းစည်သူနှင့်ကူနီဒေဝီတို့ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်၍ ထီးနန်းကို လုယူပြီး ခွန်ချို၊ခွန်သာ ရှမ်းမင်းသားနှစ်ပါးကို သစ္စာရည်တိုက်၍ ခွန်ချို၊ ခွန်သာတို့မွေးစားဖခင် အိမ်ရှေ့မင်း ကိုးမြို့ရှင်၏ဦးခေါင်းကို အဖြတ်ခိုင်းကာ ငွေချိုတောင်တန်း စကားပါပင်ရိပ်သာစခန်းမှ စောင့်

နေသည်။ ခွန်ချို၊ခွန်သာတို့က ကိုးမြို့ရှင်ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ယူလာပြီး ဆက်သစဉ် ၎င်းတို့ကိုဖမ်း၍ မီးလောင်တိုက်သွင်း သတ်သည်။ ခွန်ချို၊ခွန်သာ အစိမ်းနတ် ဖြစ်ပြီး ၎င်းကိုလည်း စကားဝါပင် လှဲချဖိသတ်၍ နတ်ဖြစ်သည်။ အချို့သမိုင်းများ၌ ကျားနှင့်တိုက်သတ်၍ နတ်ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုသေးသည်။

(၂)ပုဂံခေတ် သိန်းခွန်မင်း (၉၆-၁၀၆)၏သားငယ် မင်းကျော်စွာ ဖြစ်သည်။ ပုခန်းမြို့အနီး၌ မြောင်းတူးရာ ရေမလာသည်ကို ရိုးမယ်ဖွဲ့၍ အစ်ကိုဖြစ်သူ စည်သူက သတ်၍ သေသောကြောင့် နတ် ဖြစ်သည်။

(၃) ပုဂံခေတ် အလောင်းစည်သူမင်း(၄၇၄-၅၂၉)လက်ထက် အမတ်တစ်ဦး၏သား ကျော်စွာဖြစ်သည်။ ပုပွားအရပ်သူ အရက်သည်မ ဘို့မယ်နှင့်အကြောင်းပါ၍ ကြက် အရက်-ပွဲများနှင့်သာ ပျော်ပါးနေပြီး ပုခန်းမြို့အနီး၌ သေ၍ နတ်ဖြစ်သည်။

(၄) အင်းဝခေတ် မင်းခေါင်(၇၆၃-၇၈၃)၏သား မင်းရဲကျော်စွာ(၇၇၈-ခန့်) ဖြစ်သည်။ မွန်တို့နှင့် တိုက်ခိုက်ရသော ဒလတိုက်ပွဲ၌ကျဆုံးပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ ပုခန်းမြို့ကို စားရ၍ ပုခန်းမှာ နတ်ဖြစ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း လေးမျိုးလုံးကို ကြည့်လျှင် လေးမျိုးလုံးမှာပင် လူ့ဘဝတုန်းက မိန်းမ-အရက်- ကြက်-လောင်းကစားပွဲ သဘင်များတွင် ဝါသနာကြီးသည်၊ မြင်းစီးလည်း ကောင်းသည်၊ ယင်းသို့ နာမည်ကြီးနတ် ဖြစ်၍ ကိုကြီးကျော်ဟု ခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိသည်။[မြင်းစီးလျက် ယာလက်က ကြိမ်ကိုင်၊ ဝဲလက်က မြင်းဇက်ကိုင်ဟန်၊ သျှောင်ထုံးနှင့်ထုလုပ်သည်။]

(၂၀)

အောင်စွာမကြီး

ပုဂံခေတ် နရပတိစည်သူမင်း(၅၂၆-၅၇၃)၏အမတ်စစ်သူကြီး ဗိုလ်အောင်စွာ ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်၌ ငအောင်စွာဟုပါရှိသည်။ နရပတိစည်သူသည် သူ၏ဇနီး ဝေဠုဝတီ၏အရေးအခင်းကြောင့် မြင်းတော်ခံငြည့်ကို ကွပ်မျက်ပြီးနောက် ဗိုလ်အောင်စွာကိုခေါ်၍ "ငါ့နောင်တော် မင်းယဉ် နရသိခံကို လုပ်ကြံချေ၊ အရေးပြီးလျှင် ငါ့မရီးတော် သုံးပါးတွင် သင်နှစ်သက်ရာ တပါးပါးနှင့် လက်ဆက်၍ သူကောင်းပြုမည်"ဟု ဆိုသောကြောင့် သွား၍လုပ်ကြံရာ အောင်မြင်သည်။ သို့သော် အောင်မြင်သောအခါ ဂတိစကားအတိုင်း မတည်ဘဲ မပေးစား၍ ဗိုလ်အောင်စွာက "ထို့"ဟု တံတွေးထွေးကာ မလေးမစားပြုမိသည့်အတွက် ကွပ်မျက်ခံရ၍ နတ်ဖြစ်သည်။[မြင်းစီးလျက် ဝဲလက် မြင်းဇက်ကြီးကိုကိုင်၊ ယာလက် ဓားထမ်း၊ ဖောင်းထုပ်နှင့် ထုလုပ်သည်။]

ရွှေစစ်သင်

ပုဂံခေတ် စောမွန်နစ်မင်း(၆၈၇-၇၃၀)၏သား ဖြစ်သည်။ ရွှေစစ်သည်ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ခမည်းတော်စောမွန်နစ်မင်းက စစ်ချီခိုင်းစေရာ ချီတက်ခြင်း မပြုဘဲ ပေါ့လျော့စွာ ကြက်တိုက် ကစားနေသည်။ ထို့ကြောင့် ခမည်းတော်က အမျက်ထွက်၍ မြေကြီးကို တွင်းတူးကာ ခန္ဓာကိုယ်တပိုင်း မြှုပ်နှံ၍ မြေထိပ်ခတ် အကျဉ်းချထားရာမှ အနိစ္စရောက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။[ဖွန်းရိုးပလ္လင်ခံ၊ ယာဒူးထောင်၊ ဝဲဒူးလဲ့၊ ယာလက်က ဓားထမ်းပြီး ဝဲလက်က ဒူးပေါ်အုပ်၍ ဖောင်း-နား ဘောင်း စလွယ်-ရှေ့ဘယက်-နောက်ဘယက်နှင့်ထုလုပ်သည်။]

မယ်တော်ရွှေစကား

ပုဂံခေတ် စောမွန်နစ်မင်း၏မိဖုရား ဖြစ်၍ အထက်ပါ ရွှေစစ်သင်၏မယ်တော်ဖြစ်သည်။ သားတော် ရွှေစစ်သင် သေဆုံးသောကြောင့် လွမ်းဆွတ် ကြေကွဲနာကျကာ အနိစ္စရောက်၍ နတ် ဖြစ်သည်။[ကြာခုံခံ၊ ကြုံကြုံထိုင်၊ ယာလက်က ရင်ကိုပိုက်၊ ဝဲလက်က ပေါင်ပေါ် ထောက်ထားဟန် ထုလုပ်သည်။]

ငါးစီးရှင်

ပင်းယခေတ် တစ်စီးရှင်သီဟသူ၏သားတော် ကျော်စွာဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၇၀၄-ခုနှစ်တွင် ပင်းယထီးနန်းကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ဆင်ဖြူငါးစီး ရသောကြောင့် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ(၇၀၃-၇၁၂) ဟုတွင်သည်။ နန်းစံ ၈ နှစ်အရတွင် ဖျားနာအနိစ္စရောက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။[ဆင်ဖြူရှင် ကိုယ်တခု ထဲတွင် ဦးခေါင်းငါးလုံး၊ တလုံးမှာ ပေါက်ဆင်မျိုး-တလုံးမှာ တယ်ဆင်မျိုး-တလုံးမှာ တဲဆင်မျိုး ထုလုပ်၍ ဆင်ကျောက်ကုန်းပေါ်၌ ကြာပွင့်ခံသည်၊ ကြာပွင့်ပေါ်၌ မှန်စီရွှေချ "က"တင်သည်။ ၎င်းအပေါ် ဖောင်းသရဖူဆင်၍ နတ်ရုပ်တင်သည်၊ ကြာပွင့်အနား ထီးဖြူလေးစင်း စိုက်သည်၊ ဆင်ဖြူအနားတွင် ရွှေမြူတာလေးလုံး တည်ထားထုလုပ်သည်။]

မင်းတရားနတ်

အင်းဝမင်းခေါင်၏နောင်တော် ဖြစ်သော အင်းဝဘုရင် ဆင်ဖြူရှင်တရဖျားမင်း (၇၆၂-၇၆၃) ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အောင်ပင်လယ်အရပ်၌ တောကစားနေစဉ် ဇော်ဂျီနှင့်တွေ့ရာတွင် ဇော်ဂျီက

မန်းမှုတ်ပေးသောအခါ နတ်သမီး ပေါ်လာသည်။ ယင်းနတ်သမီးနှင့်တွေ့ကြုံ ပျော်ပါးပြီးနောက် နတ်သမီး ကွယ်ပျောက်သွားရာ ဆင်ဖြူရှင်တရဖျားမင်း စိတ်ဖောက်ပြန် ရူးသွပ်ရောဂါ စွဲကပ်နေစဉ် အထိန်းတော်ငနောက်ဆန်က လုပ်ကြံသောကြောင့် ကံကုန်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ဖွန်းရိုးခံ ပလ္လင်၊ တင်ပြင်ခွေ-မင်းတန်ဆာအစုံဝတ်ဆင်၍ ယာလက်က ယပ်တောင်-ဝဲလက်က ဒူးအုပ် ထုလုပ်သည်။]

(၂၅)

မောင်ပိုးတူ

ပင်းယမြို့သား လဘက်ကုန်သည် ဖြစ်သည်။ မောင်ပိုးတူသည် အင်းဝဘုရင်ပဌမမင်းခေါင် (၇၆၃-၇၈၃)လက်ထက် နွားဝန်တင်-လှည်းဝန်တင်များနှင့်သုံးဆယ်-သီပေါ-မိုးမိတ်နယ်များသို့ ကူးသန်းသွားလာကာ အရောင်းအဝယ် လုပ်ကိုင်နေသည်။ တနေ့တွင် ရှမ်းပြည်မှအပြန် အုန်းကြောလက်ကောင်းရွာအနီး တောင်ခြေ၌ ကျားကိုက်ခံရ၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ကျားရုပ်ပေါ်တွင် စီး၍ ယာလက်က ကြိမ်ကိုကိုင် ဝဲလက်က ပေါင်ကို ထောက်၍ သျှောင်ထုံးနှင့်ထုလုပ်သည်။]

(၂၆)

အနောက်မိဖုရား

အင်းဝဘုရင် ပဌမမင်းခေါင်(၇၆၃-၇၈၃)၏အနောက်ဆောင်မိဖုရား ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် သိုငံဘွား(ရှမ်းအခေါ် ဆေငံဖ)၏သမီးတော်ရှင်မိနောက်ဖြစ်၍ မြန်မာသူရဲကောင်း မင်းရဲကျော်စွာ၏ မယ်တော်လည်းဖြစ်သည်။ အင်းဝမြို့အနောက် ဝါခင်းသို့ ကိုယ်လုပ်တော် မောင်းမများနှင့် အပျော်အပါးသွားရာတွင် မင်းကျော်စွာနတ်မြင်းနှင့်လာသည်ကို တွေ့ရ၍ ထိတ်လန့်ပြီးအပြန် နန်းတော်သို့ ရောက်လျှင် မီးယပ်နာနှင့်ကံကုန်၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ကြာခုံပေါ် ကြုံကြုံထိုင်၊ ဆံထုံး-ဆံမိတ်ကွင်း-ဆံထိုး-ဆံကျင်နှင့် သားငယ် ပိုက်ပွေ နို့တိုက်နေဟန် ထုလုပ်သည်။]

(၂၇)

အောင်ပင်လယ်ဆင်ဖြူရှင်

အင်းဝဘုရင် ပဌမမင်းခေါင်၏သားတော် သီဟသူမင်း(၇၈၃-၇၈၇)ဖြစ်သည်။ အောင်ပင်လယ်အရပ်တွင် လယ်ချောင်းလုပ်၍ မိန်းမတို့နှင့်ပျော်ပါးနေလေ့ရှိရာ တနေ့တွင် သူ၏မိဖုရား ဘို့မယ်၏ပယောဂဖြင့် အမေ့အလျော့ ရှိနေစဉ် အုန်းပေါင်စော်ဘွားက ဆင်နှင့်တိုက်၍ ဆင်ဦး၌ပင် အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [ဆင်ဖြူရှင်ပေါ်တွင် ပလ္လင်တင်၍ ပလ္လင်ပေါ်တွင် တင်ပြင်ခွေ ထိုင်ကာ ယာလက်က ယပ်ကိုင်၍ ဝဲလက်က ဒူးတင်၊ ဗောင်း- နားချောင်း-သရဖူအစုံနှင့် ရှေ့မှ ဆင်ဦးစီးက ချွန်းကိုင်၍ ဝပ်နေဟန်၊ နောက်ပဲ့စီးက ဓားထမ်းနေဟန် ထုလုပ်သည်။]

ရှင်ကုန်း

အောင်ပင်လယ် ဆင်ဖြူရှင်နတ် ဖြစ်သွားသော အင်းဝသီဟသူမင်း၏ကိုယ်လုပ်တော် ဖြစ်သည်။ အောင်ပင်လယ်တွင် သီဟသူမင်းနှင့်အုန်းဘောင်စော်ဘွားတို့တိုက်ပွဲတွင် ပါသွားသည်။ အောင်ပင်လယ်မှအပြန် အင်းဝရောက်လျှင် အနိစ္စရောက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။[ကြာခုံပေါ်တွင် ဆံထိုးလုလင်ကြည့်၊ ဆံထိုး-ဆံကျင်အစုံနှင့် လက်နှစ်ဖက်တို့ တွဲလွဲချကာ ကုန်း၍သွားဟန် ထုလုပ်သည်။]

ရွှေနော်ရထာ

အင်းဝဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်(၈၄၂-၈၆၃)၏မြေး ရွှေနော်ရထာ ဖြစ်သည်။ ဘထွေးတော်သူ အင်းဝဘုရင် ရွှေနန်းကြော့ရှင် နရပတိ (၈၆၃-၈၈၈)ကို ရွှေနော်ရထာ၏ကျွန်ယုံငသောကြာက အမှတ်မဲ့ ဓားနှင့်ခုတ်ရာ ရွှေနန်းကြော့ရှင်ကို မခုတ်မိဘဲ ထီးဖြူကိုသာ ခုတ်မိသည်။ ဤတွင် အထိန်းတော်သား ရေနံ့သာစား ငရွှေကြိုင်က ငသောကြာကို ဖမ်းဆီးဖက်ထား၍ ရွှေနန်းကြော့ရှင်ကိုယ်တိုင် ငသောကြာကို ဓားနှင့်ကွပ်မျက်သည်။ သူ၏သခင်ဖြစ်သူ ရွှေနော်ရထာက အကြံပေး၍ သာ ငသောကြာက လုပ်ကြံခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ ရွှေနော်ရထာကို ဖမ်းဆီးပြီး ရေမှာဖျောက်ရာ အနိစ္စရောက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။[ဇွန်းရိုးခုံ ပလ္လင်ခံ၊ ယာဒူး ထောက်၊ ပဲဒူး လှဲ၊ ယာလက်က ဗလီတံ ကိုင်၍ ပဲလက်က ဗလီလုံးကိုင်ဟန် ထုလုပ်သည်။]

မင်းရဲအောင်ဒင်

အင်းဝဘုရင် သာလွန်မင်းတရားကြီး(၉၉၀-၁၀၁၀)နှင့်မိုးနဲစော်ဘွားသမီးတော် ခင်သက်နှင်းတို့မှ မြင်သော သမီးတော် ရွှေဆင်းတုမင်းသမီး၏ခင်ပွန်း ဖြစ်သည်။ ဘိန်းဘင်း အရက် ကြူး၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။[ကြာခုံခံ၊ တင်ပြင်ရွှေ၊ သျှောင်ထုံးနှင့် ၊ စောင်းပိုက်နေဟန် ထုလုပ်သည်။]

မောင်မင်းဖြူ

အင်းဝမင်းတပါး၏သားတော် ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က အပေါင်းအသင်းများနှင့်အရက် သောက်စားမူးယစ် ကြူးသောကြောင့် သေဆုံးပြီး နတ်ဖြစ်သည်။[ကြာရုံခံ၊ တင်ပြင်ခွေ၊ ဖောင်းထုပ် ပေါင်း၍ ငြင်းမှုတ်နေဟန် ထုလုပ်သည်။]

ရှင်တော်နတ်

ဤနတ်နှင့်ပတ်သက်၍ အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း နှစ်မျိုးတွေ့ရာ ယင်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ် သည်။

(၁)အင်းဝ၌ ရှင်သာမဏေတပါး မြွေကိုက်ခံရ၍ ပျံလွန်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။

(၂)ပုဂံ၌ ငှက်ပစ်တောင်ကျောင်းကြီးမှ ရှင်သာမဏေတပါး မြွေကိုက်ခံရ၍ ပျံလွန်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ [အောက်ခုံ လေးထောင့် ပေါ်တွင် မတ်ရပ်ထ၊ ဦးထုပ် ဒေါက်ချာဆောင်း၊ သင်္ကန်း လောဘက်တင်၊ ယာလက်ကယပ်ထမ်း၊ ဝဲလက်က ပုတီးကိုင်ဟန် ထုလုပ်သည်။]

တပင်ရွှေထီး

တောင်ငူဘုရင် တပင်ရွှေထီး(၈၉၂-၉၁၂) ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အရက်ချက်တတ်သူ ပေါ် တူဂီလူမျိုးနှင့်ပေါင်းဖက်မိ၍ အရက်သေစာ သောက်စားမူးယစ် ပျော်ပါးပြီး အိပ်ပျော်နေစဉ် သမိန် စောထွတ်၏ညီအလတ် လက်ဝဲစားမှူးက ခေါင်းဖြတ်၍ ကံကုန်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။[လေးထောင့်ခုံ ပလ္လင်ပေါ်တွင် တင်ပြင်ခွေ၊ ဖောင်း-သရဖူဆောင်း၊ ယာလက်က စား၊ ဝဲလက်က ဒူးအုပ်ဟန် ထု လုပ်သည်။]

မြောက်ဖက်ရှင်မ

တောင်ငူဘုရင် တပင်ရွှေထီး၏အထိန်းတော် မင်းရဲသိင်္ခံသူ၏နောက်မယား မြောက်ဖက် ကဒူးရွာသူ ဖြစ်သည်။ မိဘရပ်ရွာသို့ ခေတ္တ အလည်သွားရာမှအပြန်တွင် စစ်ကိုင်းမြို့အနောက်မှာ သားဖွားနေသောကြောင့် တဲကြီးဆောက်၍ နေထိုင်ရစဉ် မီးယပ်နာဖြင့် အနိစ္စရောက်၍ နတ် ဖြစ်

သည်။[ကြာခုံပေါ်တွင် ကြံ့ကြံ့ထိုင်၊ ယာလက်က ရင်ကို ဖွဲ့ပိုက်နေဟန်၊ ဝဲလက်က ဒူးစွန်းပေါ် ထောက်၍ ဆံထိုး ဆံမြိတ်ကွင်း ဆံထိုးနှင့် ထုလုပ်သည်။]

(၃၅)

တောင်ငူရှင်မင်းခေါင်

အထိန်းတော် မင်းရဲသိင်္ခံသူနှင့်မြောက်ဖက်ရှင်မတို့၏သားဖြစ်သည်။ တောင်ငူတွင် မင်းခေါင်အမည်ဖြင့် မင်းပြုသည်။ (၉၀၄-၉၄၆)။ နာမကျန်း၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။[ဖွန်းရိုးခံ ပလ္လင်ပေါ်တွင် တင်ပြင်ခွေ၊ ဗောင်း-နားဧကင်း-စလွယ်အစုံ၊ ယာလက်က ယပ်ကိုင်၊ ဝဲလက်က ဒူးအုပ်ဟန် ထုလုပ်သည်။]

(၃၆)

သံတော်ခံ

တောင်ငူဘုရင် မင်းခေါင်၏သံတော်ခံ ရဲဖျားဆိုသူ ဖြစ်သည်။ မြေတူးမြို့အနီး တောအရပ်သို့ ပန်းခူးပန်းဆွတ် သွားရာတွင် ငှက်ဖျားရောဂါရ၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ တနည်း-တောင်ငူဘုရင် မင်းခေါင်က တနေ့သောညအခါ နန်းတော်အတွင်း မြတ်လေးပန်းချုံမှာ ပန်းအဆွတ်စေခိုင်းသည်တွင် မြွေခဲသေ၍ နတ်ဖြစ်သည်။[ကြာခုံပေါ်တွင် ထိုင်လျက် ယာလက်က ယပ်ကိုင်၍ ဝဲလက်က ဒူးမှာအုပ်ပြီး ခေါင်းမှာ မြစ်ညွန့် ဗောင်းနှင့် ထုလုပ်သည်။]

(၃၇)

ယွန်းဘုရင်ဇင်းမယ်ဘုရင် ဗြသံ ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၂၁-ခုတွင် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင် (ဘုရင့်နောင်)မင်းတရားကြီးသည် ဇင်းမယ်ကို လုပ်ကြံရာတွင် အောင်မြင်၍ ဇင်းမယ်ဘုရင် ဗြသံ (ယိုးဒယားရာဇဝင်၌ မေကုသိဟုဆိုသည်)ကို ဖမ်းဆီးယူဆောင်ခဲ့ပြီး ချီးမြှောက်ထားရာ သွေးဝမ်းရောဂါကပ်ရောက်၍ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။[ပုလ္လင်ခံ၊ ယာဒူး ထောင်၊ ဝဲဒူးလှဲ၊ ယာလက်က ကြံဆစ်သိုင်း ဒုတ်ထမ်း၊ ဝဲလက်က ပေါင်ကိုထောက်၊ ခေါင်းမှာ မြစ်ညွန့်ဗောင်း-နားဧကင်းနှင့် ထုလုပ်သည်။]

မြဝတီဝန်ကြီးဦးစ၏အပြင် ၃၇မင်း စာရင်းချုပ်

ဤ မြဝတီဝန်ကြီးစာရင်းအရ အပြင် ၃၇ မင်းမှာ ပုဂံခေတ်က ၃၇ မင်းလုံး အပြည့်အစုံ မရှိသေးပေ၊ ပင်းယခေတ် အင်းဝခေတ် တောင်ငူခေတ်တို့ကျမှသာ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြည့်ခဲ့ကြသဖြင့် ၃၇မင်းလုံး ပြည့်ခဲ့ကြသည်။ ယင်း ၃၇မင်းစာရင်းအရ ပုဂံခေတ်ကို-

(က) အနော်ရထာအလျင် ပုဂံခေတ်နှင့်-

(ခ)အနော်ရထာနောက်ပုဂံခေတ်ဟု နှစ်ပိုင်းခွဲခြားရမည်။ ယင်းသို့ ခွဲခြားလိုက်သောအခါ၌ အနော်ရထာ၏လက်ထက်တွင်

(၁) သိကြားမှစ၍ (၁၆) ညောင်ချမ်းအိုအထိ ၁၆ ပါးသာ ရှိသေး၍ (၁၇)စည်သူမှ (၂၂) မယ်တော်ရွှေစကားအထိ ၆-ပါးမှာ အနော်ရထာနောက်မှ ပေါ်ပေါက်လာသောနတ်များ ဖြစ်ကြောင်း သိရှိနိုင်ပေသည်။ (၂၃) ငါးစီးရှင်မှာ ပင်းယခေတ်က ဖြစ်သည်။ (၂၄)မင်းတရားနတ်မှ(၃၂) ရှင်တော်နတ် အထိ ၉-ပါးမှာ အင်းဝခေတ်က ဖြစ်သည်။(၃၃) တပင်ရွှေထီးမှ (၃၇) ယွန်းဘုရင်နတ်အထိ ၅-ပါးမှာ တောင်ငူခေတ်က ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယင်းအပြင် ၃၇-မင်း နတ်များကို ခေတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ကျား-မ-အားဖြင့်လည်းကောင်း ရှင်-လူ-အားဖြင့်လည်းကောင်း လူမျိုးအားဖြင့်လည်းကောင်း အရပ်ဒေသအားဖြင့်လည်းကောင်း အမျိုးအစားအားဖြင့်လည်းကောင်း သေဆုံးကြပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်းကောင်း အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားရမည်ဖြစ်သည်။

ခေတ်

ပုဂံခေတ်အလျင်နှင့်ပုဂံခေတ်	၂၂
ပင်းယခေတ်	၁
အင်းဝခေတ်	၉
တောင်ငူခေတ်	၅
ပေါင်း -	၃၇
ကျား-မ	
ယောက်ျား	၂၇
မိန်းမ	၁၀
ပေါင်း-	၃၇
ရှင်-လူ-နတ်	
ရှင်	၃
လူ	၃၃
နတ်	၁
ပေါင်း-	၃၇
လူမျိုး	
မြန်မာ	၂၈
မွန်နွယ်	၂

ရှမ်း	၁
ကုလားနွယ်	၃
ယွန်း	၁
ပုဏ္ဏား	၂
ပေါင်း-	၃၇

အရပ်ဒေသ

ပုဂံ	၁၂
အင်းဝ	၈

_____၁။ဒေါက်တာထင်အောင်က သူ၏ Folk Elements in Burmese Buddhism စာအုပ်တွင် ရွှေနဘော,သုံးပန်လှ, မနဲမိ စသော နတ်များသည် ပျူနတ်များဖြစ်၍ သရေခေတ္တရာမင်းဆက်မှ ပုဂံတိုင်အောင် ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

တကောင်း	၃
မင်းတုံး	၃
တောင်ငူ	၃
ဥက္ကလာပ	၁
သထုံနယ်	၁
ပင်းယ	၁
ပင်လယ်	၁
ဇင်းမယ်	၁
ပူတာဝန်	၁
ကတူး	၁
အိန္ဒိယ(သိကြား)	၁
ပေါင်း-	၃၇

အမျိုးအစား

ဘုရင်-မင်း-သိကြား	၁၁
မင်းသား မင်းနွယ်	၆
မိဖုရား	၆
အမတ်	၈
အမှုထမ်းကုန်သည်	၆

ဆင်းရဲသား

ပေါင်း-

၃၇

သေဆုံးကြပုံအခြင်းအရာ-

ကျား-မြွေ-မီး-စိတ္တဇ ကွပ်မျက်ခံစသော အသေဆိုးနှင့်သေခွဲရသောနတ်များ

၂၃-

ဖျားနာရောဂါနှင့် သေခွဲရသော နတ်များ

၁၁-

ဘိန်း-အရက်ကြောင့် သေခွဲရသော နတ်များ

၂-

ကုဋ္ဌနုနာနှင့် သေခွဲရသောနတ်များ

၁

ပေါင်း-

၃၇

အထက်ပါ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်းကို ကြည့်လျှင် သိကြား, နတ်, ညောင်ချင်းအိုနှင့် ယွန်းဘုရင်နတ်တို့မှတစ်ပါး ကျန်နတ်အားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းမှ နတ်များသာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေမည်။ ထို့ပြင် ယင်းနတ်များမှာ ညောင်ရမ်းခေတ် သက္ကရာဇ် ၁၀၀၀ ခန့်မတိုင်မီက နတ်များသာ ပါဝင်နေသည်ကိုလည်း ဤ၌ သတိပြုဘို့လိုသည်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်း

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏နတ်သံအရ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်းမှာ အထက်ပါ မြဝတီဝန်ကြီး၏ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်းနှင့် ၁၈၅၅-ခုနှစ်က ထပ်တူကျ၍ ၁၉-နှစ်မှာ မတူဘဲ ကွဲပြားနေသည်။ ထပ်တူကျသော ၁၈၅၅-ခုနှစ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁ - သိကြား

၂-မဟာဂီရိ

၃-နမတော်

၄-ရွှေနဘေ

၅-သုံးပန်လှ

၆-မနဲမိ

၇-ရွှေဖျဉ်းကြီး

၈-ရွှေဖျဉ်းငယ်

၉-မင်းစည်သူ

၁၀-ကျော်စွာ

၁၁-အောင်စွာမကြီး

၁၂-ငါးစီးရှင်

၁၃-မင်းတရားနတ် ဆင်ဖြူရှင်

၁၄-မောင်ပိုးတူ

၁၅-ရွှေနေရိယာ

၁၆-တပင်ရွှေထီး

၁၇-မြောက်ဖက်ရှင်မ

၁၈-တောင်ငူ ရှင်မင်းခေါင်

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏စာရင်း၌သာပါရှိသည့် မတူသော အပြင် ၃၇-မင်း နတ် ၁၉-ဦးတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

(၁) အနန္တပစ္စည်း

(၂) ရွှေပစ္စည်း

ပုဂံခေတ်တရုပ်ပြေးမင်း (၆၁၇-၆၄၈)လက်ထက် အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြံ၏သားများ ဖြစ်ကြသည်။ နာမည်ရင်းမှာ (၁)ပုဂံအုတ်လှကြီး (၂)ညောင်ဦးအုတ်လှငယ်ဟု ခေါ်တွင်သည်။ အဖဖြစ်သူ ရာဇသင်္ကြံကွယ်လွန်သောအခါ အဖ၏အမည်ကိုလှကြရာ ဘုရင်က မည်သူ့ကိုမှမပေးဘဲ အကြီးကို အနန္တပစ္စည်းဟူ၍လည်းကောင်း အငယ်ကို ရွှေပစ္စည်းဟူ၍လည်းကောင်း ဘွဲ့ပေးသည်။ သက္ကရာဇ် ၆၄၆-ခု တရုပ်နှင့်မြန်မာတို့တိုက်ခိုက်ကြသော ငဆောင်ချမ်းတိုက်ပွဲဝင် ယင်းညီနောင်တို့ စစ်ဗိုလ်ပြုလုပ်၍ တိုက်ခိုက်ရသည်။ ပြဒါးသေကိုဝံ့ကာ ၁၅-၁၆-တောင် မြင့်အောင်ခုန်၍ တိုက်ခိုက်ခုတ်သတ်ရာ ပမ်းအားကြီးမှ ပြဒါးသေ လွတ်ထွက်ကျ၍ မြားသင့်ကာ သေကျေ ပျက်စီးကြရသည်။

(၃)မြင်စိုင်း ရွှေနန်းရှင်

ပုဂံတရုပ်ပြေးမင်း၏မြေး ရှင်မြတ်လှနှင့်ပုဂံနန်းကျကျော်စွာ၏သား သရက်မင်းရှင်စောတို့မှ မြင်စိုင်းရွှေနန်းရှင်အပါအဝင် ၆-ယောက် ဖွားမြင်သည်။ ပင်းယဥဇနာ (၆၈၄-၇၀၄)လက်ထက်တွင် မြင်စိုင်းရွှေနန်းကို အုပ်စိုးရသည်။

(၄) သီဟပတေ့

ပင်းယင်းစီးရှင် (၇၀၄-၇၁၂)က သီဟပတေ့အပါအဝင် မြို့စားရှစ်ဦးတို့ကို နေ့တိုင်း ရွှေ ဖလားတွင် ဖက်ဝန်းအုပ်၍ လဘက်တည်လေ့ရှိသည်။ တခါ၌ကား မေ့လျော့၍ သီဟပတေ့၏ခွက် ကို ဖက်ဝန်း မအုပ်မိပေ။ ၃-ရက် အရှိတွင် သီဟပတေ့ စိတ်နာ၍ ခြားနားမည်ရှိရာ ၁၇ရက်က "မေ့၍ မအုပ်မိကြောင်း"ဖြင့် ကျေရာကျေကြောင်း အမိန့်ရှိပြီး အုန်းဘောင် မြင်းနက်ကျော်တစ်စီး လက်ဖွဲ့ တော်မူသည်။

(၅) ရမည်းသင်းစား သီလဝ

အင်းဝ မင်းကြီးစွာစော်ကဲ (၇၂၉-၇၆၂)၏နမဖြစ်သူ စောပုလဲ၏ခင်ပွန်း ဖြစ်သည်။ သီလဝ၏ နမ ခမည်းမိကိုလည်း မင်းကြီးစွာစော်ကဲက မိဖုရားပြုသည်။ သီလဝကား ရဲစွမ်းသတ္တိ အရည်အ သွေးနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။ တသက်လုံးမှ ၃-ခါသာ ပြီးရယ်ဘူးသည်ဟူ၍လည်း သမိုင်းတွင် ဥဒါန်းတွင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

(၆) စည်းတပြစ်ကြီး

အင်းဝ မင်းကြီးစွာစော်ကဲလက်ထက် သက္ကရာဇ်၇၃၀-မှစ၍ ပဌမမင်းခေါင်လက်ထက် ၇၈၃-ခုနှစ်အထိ မင်း၃-ဆက် နှစ်ပေါင်း ၅၃နှစ်တိုင်တိုင် အမှုထမ်းခဲ့၍ ပညာရှိမင်းကြီး ဘိုးရာဇာ အမည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

(၇) မင်းလှငယ်

အင်းဝတွင် သက္ကရာဇ် ၇၈၇-ခုနှစ်၌ ၃-လသာ မင်းပြုရသော မင်းလှငယ်ဖြစ်သည်။ သူ၏ ခမည်းတော် သီဟသူကို အုန်းဘောင်စော်ဘွားက လုပ်ကြံ၍ အနိစ္စရောက်ရာ မှူးမတ်တို့က ၉-နှစ် သားသာ ရှိသေးသော ဤမင်းလှငယ်ကို နန်းတင်ကြသည်။ ခမည်းတော် သီဟသူ၏ မိဖုရားဖြစ်သူ ရှင်ဘို့မယ်က မကျေနပ်၍ သူမနှင့်ချစ်ကြိုက်ဘူးသော ကလေးကျေးတော်ညိုကို ချီလာစေပြီး ရှင် ဘို့မယ်က မင်းလှငယ်ကို အဆိပ်ခတ်သတ်ကာ ကလေးကျေးတော်ညိုကို နန်းတင်ခဲ့သည်။

(၈) မင်းကြီးရန်နောင်

အင်းဝ၌ ရှမ်းမင်း သိုးဟန်ဘွား(၈၈၈-၉၀၄)သည် မြန်မာများကိုလည်း ညှင်းပန်းနှိပ်စက် သည်။ ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော်များကိုလည်း ဖျက်ဆီးပစ်သည်။ သို့ဖြင့် မြန်မာများ မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ သို ဟန်ဘွားထံ ခစားနေသော မြန်မာအမတ် မင်းကြီးရန်နောင်က ခေါင်းဆောင်၍ ရှမ်းမင်းကို တော် လှန် သတ်ဖြတ်ပစ်လိုက်ကြသည်။ သို့သော် မင်းကြီးရန်နောင်မှာ ထီးနန်းကို မယူဘဲ ငြင်းပယ်ခဲ့ပြီး တောထွက်ကာ ရဟန်းပြုသွားသည်။

(၉) သတိုးမင်းစော

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီး၏ညီသမက် ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၆-ခုမှ ၉၄၅-ခုနှစ်အထိ အင်းဝ၌ ဘုရင်ခံအဖြစ် အုပ်စိုးသည်။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီး၏သားတော် ငါးဆူဒါယကာမင်းလက်ထက်တွင် ငါးဆူဒါယကာနှင့်တိုက်ခိုက်ရာ သတိုးမင်းစော အရေးနိမ့်၍ ရှမ်းပြည်သို့ ပြေးခဲ့ရာမှ ခန္တီးတွင် အနိစ္စရောက်သည်။

(၁၀) ငါးဆူဒါယကာမင်း

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသားတော် ဖြစ်၍ ဟံသာဝတီ၌ သက္ကရာဇ် ၉၄၇-ခုမှ ၉၆၁-ခုနှစ်အထိ မင်းပြုသည်။ တောင်ငူစား ညီတော် မင်းရဲသီဟသူက ရခိုင်နှင့်ပူးပေါင်း တိုက်ခိုက်၍ တောင်ငူ၌ ငါးဆူဒါယကာ အသတ်ခံရသည်။

(၁၁) မင်းရဲဒိဗ္ဗ

ညောင်ရမ်းခေတ် အနောက်ဖက်လွန်မင်း(၉၆၇-၉၉၀)၏သားတော်တပါး ဖြစ်သည်။ ခမည်းတော်၏ကိုယ်လုပ်တော် ဂုံမင်းသမီး နှင်းခန်းပေါနှင့်ရည်ငံမိကြရာတွင် ခမည်းတော်က "သံအိုးကင်းနှင့်ကြော်မည်"ဟု ခြိမ်းခြောက်ရုံမျှ မိန့်သည်ကို တကယ်ထင်၍ လူဆိုးတို့နှင့်ပေါင်းကာ သက္ကရာဇ် ၉၉၀-ပြည့်နှစ်တွင် ပဲခူးချောင်းအနောက်ဖက်၌ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ပစ်သူ ဖြစ်သည်။

(၁၂) ရှင်တရုပုံ

ညောင်ရမ်းခေတ် သာလွန်မင်းတရား(၉၉၀-၁၀၁၀)၏သားတော်တပါး ဖြစ်သည်။ ဆိုးသွမ်းမိုက်မဲသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၀၉-ခုနှစ်တွင် ခမည်းတော်ကို ပုန်ကန်ရာ သေနတ်ထိမှန် သေဆုံးခဲ့သည်။

(၁၃) မဟာသတိုးသီဟသူရ

ညောင်ရမ်းခေတ် သာလွန်မင်းတရားလက်ထက်မှစ၍ စနေမင်းလက်ထက်အထိ အတောအတွင်း လေးဆယ်တော်သား-ကွမ်းရေတော်ကိုင်း-မြို့ဝန်-ဝန်ကြီးအဆင့်အထိ ဖြစ်လာသည်။ သို့ဖြစ်ပင် လက်ယာရွှေတောင်-နေမျိုးကျော်ထင်-နေမျိုးသင်္ခယာ-သတိုးသီဟသူ-မဟာသတိုးသီဟသူ ဘွဲ့များကိုလည်း တဆင့်ပြီးတဆင့် ရရှိခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၁-ခုနှစ်တွင် အဖျောက်ဖျက်ခံရသည်။

(၁၄) မင်းရဲသီဟသူကျော်ထင်

ညောင်ရမ်းခေတ် တနင်္ဂနွေမင်း(၁၀၇၆-၁၀၉၅)လက်ထက် စစ်ဗိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ကျိုင်းတုံ-ပုဂံတို့တွင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၆-ခုနှစ်တွင် ကသည်းစော်ဘွားကို နှိမ်နင်းရန်

သောင်သွတ်ကြောင်းချီရာ၌ အရေးမလှ၍ ဘုရင်က အဝေးမြို့ မိုးညှင်းသို့ပို့ထားသည်။ ထိုမိုးညှင်း မြို့၌ပင် အနိစ္စရောက်သည်။

(၁၅) ဝေါကြီးမှူး

အင်းဝဘုရင် ဆင်ဖြူရှင်၏သားတော်နှင့်ကစားဖက် ကျွန်ရင်း ဖြစ်သည်။ ဆင်ဖြူရှင်၏သား တော် မင်းဖြစ်လျှင် ဝေါကြီးမှူးအရာ ရသည်။ ပါရစီကုလား မှူးမတ်များနှင့်မသင့်မပျော်၍ ထွက်လာ သည်။ အင်းဝပျက်သောအခါ မွန်တို့ကို ရိုမခိုးလို၍ ရဟန်းပြုသည်။ ခြေအေးလေနာ ရှိသည့်အပြင် နေ့ညမရွေး အစာ စားလွန်းသောကြောင့် စားပိုးနှင့်၍ သေဆုံးသည်။ စောင်းအတတ်ကို အပြီးတိုင် တတ်မြောက်သူဖြစ်၍ စောင်းသင်လို တတ်လိုသူများ ပူဇော်-ပသ-ကိုးကွယ်ကြသည်။

(၁၆) သတိုးမင်းကြီး

ညောင်ရမ်းခေတ် ဟံသာဝတီရောက်မင်း(၁၀၉၅-၁၁၁၃)လက်ထက် ရှင်ဝိစိတ္တာစာရ ဟူ သော ရဟန်းအမည်ဖြင့် ထင်ရှားသည်။ စာပေကျမ်းဂန် တတ်မြောက်သည်။ လူပြုပြီးနောက် မင်း ဆရာ ဖြစ်လာသည်။ ထို့နောက် မာနကြီး စော်ကား-နိပ်စက်လေသဖြင့် အရာကျကာ ရှက်လည်း ရှက် - သံဝေဂလည်းရ - စိတ်လက်မချမ်းမသာနှင့် သေဆုံးရသည်။

(၁၇) သခင်စစ်

အင်းဝမင်းများလက်ထက် မြင်းခင်းသဘင်တွင် ကျော်စောသော မြင်းစီးကောင်း အရာရှိ တစ်ဦးဖြစ်သည်။

(၁၈) ထိလပ်

မပိုးအုယောက်ျားနှင့်တူသည်။ ၎င်းသည် အမတ်မျိုး ဖြစ်၍ အဆင်းလှ- အားကောင်း - ရှိမ်း ပြီး-သိဒ္ဓိပြီးသည်။ တခါ၌ ဘုရင့်သမီးနှင့်ရည်ငံမိ၍ ဘုရင်ကဖမ်းပြီး လှေနှစ်စင်းနှင့်ဖောင်ဖွင့်(ဖောင် ဖြ)၍ သတ်စေရန် အမိန့်ပေးသည်။ သတ်သော်လည်း မသေပေ။ စိတ်လျှော့မှ သေသည်။

(၁၉) မင်းရဲဇယသူ

အင်းဝမင်းများလက်ထက် ဟံသာဝတီမြို့ဝန်ခန့်ထားရာမှ ဘုရင်က ပြန်ခေါ်၍ ပြန်ရောက် လာရာတွင် အိမ်ယာမဆောက်ဘဲ နန်းတော်အောက်၌ ပုန်းအောင်းနေသည်။ ဘုရင်သည် ကျောင်း တင်မင်္ဂလာ ထွက်စံရာတွင် မကြံအပ်သည်ကို ကြံစည်မိ၍ အသတ်ခံရသည်။

ဤဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ၏စာရင်းအရ မတူသော အပြင် ၃၇-မင်းနတ် ၁၉-ဦးတို့ကို ခေတ် အရ ခွဲဝေလိုက်လျှင်-

ပုဂံခေတ်
မြင်စိုင်းခေတ်
ပင်းယခေတ်
အင်းဝခေတ်
တောင်ငူခေတ်
ညောင်ရမ်းခေတ်
ပေါင်း

၂-ဦး
၁-ဦး
၁-ဦး
၈-ဦး
၂-ဦး
၅-ဦး
၁၉-ဦး

ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

မန္တလေးရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်းအရ အပြင် ၃၇မင်း စာရင်း

မန္တလေးရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်းအရ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်းမှာ မြဝတီဝန်ကြီးဦးစ၏စာရင်းနှင့် အနည်းငယ် ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ မြဝတီဝန်ကြီး၏အတွင်း ၃၇ မင်းစာရင်း၌ ပါရှိသော-စန္ဒီစန္ဒာအာဠာနတ်သုံးပါးမှာ ယင်းမန္တလေးရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်းစာရင်း၌ မပါရှိဘဲ ယင်းတို့အစား-အာဠာဝကကြေးစန္ဒီကျော့စန္ဒီနတ်သုံးပါး ပါဝင်လျက် ရှိ၏။ ထို့အတူ မြဝတီဝန်ကြီး၏ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်း၌ ပါရှိသော-သိကြားနမတော်ကျော်စွာတောင်ငူ ရှင်မင်းခေါင်နတ်လေးပါးမှာ ယင်းမန္တလေးရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်းစာရင်း၌ မပါရှိဘဲ ယင်းတို့အစား-တောင်ကြီးရှင် မယ်တော် ရွှေအိမ်စီ ဘိုးမင်းကျော် ကိုးကျောင်းတကာ နတ်လေးပါး ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ ဤ၌ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏ အပြင် ၃၇-မင်းစာရင်းနှင့် မန္တလေးရွှေမြို့တော်တည်စာတမ်းအရ အပြင် ၃၇ မင်းစာရင်းတို့ကို နတ်သုတေသီများအတွက် ဗဟုသုတဖြစ်ရန်သာ ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ မြန်မာတနိုင်ငံလုံး အသိအမှတ်ပြုကာ ကိုးကွယ်နေကြသောစာရင်းမှာ မြဝတီဝန်ကြီး၏ စာရင်းအတိုင်းသာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြဝတီဝန်ကြီး၏စာရင်းအတိုင်းသာ အပြင် ၃၇-မင်း စာရင်းကို အတည်ပြု မှတ်သားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

(၅)မောင်တင့်တယ်နတ်မောင်နှမနှင့်ကွင်းဆက်နတ်များနတ် ၇ပါး

ပန်းဘဲမောင်တင့်တယ်နှင့်၎င်း၏နှမ စောမယ်ယာတို့ နတ်ဖြစ်ခဲ့သည့်အကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့ နတ်မောင်နှမ ပုဂံသို့ရောက်လာပုံ အကြောင်းများကို အထက်က ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ နတ်မောင်နှမနှင့်တဆက်တည်း ဖြစ်ခဲ့ကြသော ကွင်းဆက်နတ်များလည်း ရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့မှာ- ၁-ပန်းဘဲမောင်တင့်တယ်(မင်းမဟာဂီရိ)

၂-ရွှေမျက်နှာခေါ် နမတော်နတ် (နမကြီး စောမယ်ယာ)

၃-သုံးပန်လှ(နမ အငယ်-ရှင်ထွေးလှ)

၄-ရှင်နဲမိ ခေါ် မနဲလေး (သုံးပန်လှ-ရှင်ထွေးလှ၏သမီး)

၅-ရွှေနဘေ(မောင်တင့်တယ်၏ဇနီး)

၆-တောင်ကြီးရှင်ညို (မောင်တင့်တယ်နှင့်ရွှေနဘေ)

၇-မြောက်မင်း ရှင်ဖြူတို့၏သားများ)တို့ဖြစ်သည်။

ဤ နတ် ၇ပါး လုံးမှာ အပြင် ၃၇-မင်း၌ ပါဝင်သော နတ်များ ဖြစ်သည်။၎င်းတို့၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ သမိုင်းကွင်းဆက်များမှာ ကြေကွဲစရာလည်းကောင်း- စိတ်ဝင်စားစရာလည်း ကောင်းလှပေသည်။ မဟာဂီရိပန်းဘဲ မောင်တင့်တယ်တို့မောင်နှမ နတ်ဖြစ်ခဲ့ခြင်းအကြောင်းကို အထက်က ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဤ၌ ယင်းပန်းဘဲမောင်တင့်တယ်ကို မဟာဂီရိဟူ၍လည်းကောင်း မင်းမဟာဂီရိဟူ၍ လည်းကောင်း အိမ်တွင်းမင်းမဟာဂီရိဟူ၍လည်းကောင်း အဘယ့်ကြောင့် အစဉ်အဆက် ခေါ်ဝေါ် ခဲ့ကြခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြလိုပေသည်။ ပုပ္ဖားတောင်ကြီးသည် မြတ်သော တောင်ကြီး ဖြစ်၍ မဟာဂီရိတောင်ဟု ရှေးအခါက ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ သေလည်ကြောင်မင်းက ပန်းဘဲမောင်တင့် တယ် နတ်မောင်နှမကို ပုပ္ဖားတောင်၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်းနှင့်ထားသောကြောင့် ယင်း မဟာဂီရိ ခေါ် ပုပ္ဖားတောင်ကို အစွဲပြုကာ မဟာဂီရိနတ်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။ မင်းမဟာဂီရိထိုပြင် သေ လည်ကြောင်မင်းလက်ထက်မှစ၍ တနင်္ဂနွေတင်ကြိမ် နတ်တော်လရောက်တိုင်း မင်းမှူးမတ် ပြည် သူများ ပုပ္ဖားတောင်သို့ သွားရောက်၍ ပူဇော်ပသကြသည်ကို အစွဲပြု၍လည်း မင်းမဟာဂီရိဟု ခေါ် တွင်ခဲ့ကြပြန်သည်။

အိမ်တွင်းမင်းမဟာဂီရိ

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပုဂံခေတ် သေလည်ကြောင်မင်းလက်ထက်စ၍ အနော်ရထာမင်း နန်းတက်စ အချိန်အထိ နတ်ကိုးကွယ်မှု အကြီးအကျယ် ထွန်းကားခဲ့သည်ဟုဆိုရမည်။ အနော်ရထာမင်း နန်း တက်ပြီး ပုဂံသို့ကြွရောက်လာသော အရှင်အရဟံမထေရ်၏ဟောကြားဆုံးမမှုကြောင့် အရည်းကြီး တို့၏တန္တရယာန မန္တရယာနသာသနာကို မင်းမိန့်ဖြင့် သုတ်သင်ဖျက်ဆီးကာ ပြည်သူ လူထုကြီး အား ထေရဝါဒသာသနာကို ခံယူကိုးကွယ်စေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ပုဂံပြည်သူ ပြည်သားတို့သည် မိမိတို့၏အိမ်ရှေ့၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်းများ ဆောက်လုပ်ကာ နတ်ကိုးကွယ်မှုမှာ လိုအပ်သည်ထက် ပို၍ ရှေ့တန်း ရောက်လွန်းလျက် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အနော်ရထာမင်းကြီးသည် ပုဂံပြည်သူတို့၏ ရှေ့တန်းရောက်လွန်း အားကြီးနေသော နတ်ကွန်းနတ်နန်းများကို ဖျက်သိမ်းပစ်စေလေသည်။ ယင်းသို့ အိမ်ရှေ့၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်း မထားရသောကြောင့် ပုဂံပြည်သူများသည် အိမ်တွင်း၌ အုန်းဆွဲကာ မဟာဂီရိနတ်ကို ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းကို အစွဲပြု၍ အိမ်တွင်းမင်းမဟာဂီရိဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အိမ်တွင်း၌ နတ်အုန်းသီးဆွဲသည့်အစဉ်အလာမှာ ပုဂံခေတ် ကပင် စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုယူဆနိုင်ပေသည်။ နတ်အုန်းသီး အိမ်တွင်း၌ နတ်အုန်းသီး ဆွဲ သည့်အဓိပ္ပာယ်မှာ မီးလောင်ခံရသူတို့အား အုန်းရည်ဖြင့် ကုသခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်၍ မင်း မဟာဂီရိကို ရည်စူးပြီး နတ်အုန်းသီး ဆွဲ၍ပူဇော်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ယင်းနတ်အုန်းသီးအား-

၁-အုန်းရည် မခန်းခြောက်စေဘဲ အသစ်လဲ၍ ဆွဲရခြင်း။

၂-အမွှေးနံ့သာရည် ပက်ဖြန်းခြင်း။

၃-ယပ်ခပ် ပေးခြင်း။

၄-အုန်းတော်၏ယာဖက်၌ ယပ်-ဝဲဖက်၌ ဓား ဆက်ထားခြင်း။

၅- အုန်းတော်၏အနီးတွင် လင်စုံမယားဖက် မအိပ်ခြင်း။

၆-ခေါင်ရမ်းပန်း,စကားပန်း,ဖယောင်းတိုင်,အမွှေးတိုင်များကို ထွန်းညှိပူဇော် ဆက်သမှု မပြုခြင်း။

ဟူသော သတ်မှတ်ချက်များ ရှိကြောင်း အမှတ်အသားများ ရှိသည်။ အချို့ကမူ မင်းမဟာဂီရိနတ်သည် ပန်းဘဲမောင်တင့်တယ် မဟုတ်ဘဲ ၎င်း၏နမအကြီး စောမယ်ယာသာ မင်းမဟာဂီရိဖြစ်သည် ဟု ယူဆကြသည်။ ယင်းသို့ယူဆခြင်းမှာ တကောင်းမင်းကြီးက မောင်တင့်တယ်ကို စကားပင်နှိုက် ချည်နှောင်ပြီး ဖိုကျဉ်ထိုးသတ်စဉ်က စောမယ်ယာသည် "ငါ့ကြောင့် ငါ့အကို သေဆုံးရလေခြင်း"ဟု ယူကြုံးမရ ဖြစ်ကာ မီးပုံတွင်းသို့ ခုန်ဆင်း သေဆုံးခဲ့သည်။ ဤတွင် အစောင့်အကြပ်များက လိုက်၍ ဆွဲငင်လိုက်ရာ ကိုယ်ကိုသာ မီးလောင်ကျွမ်းသွား၍ ခေါင်းမှာ မီးမလောင်ဘဲ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ ကြီးမြတ်သော ဦးခေါင်းဖြစ်၍သာ မီးမလောင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆကာ စောမယ်ယာ၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ယူ၍ ရွှေချပြီး မဟာဂီရိအမည်ဖြင့် နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသား မောင်းမမိသံများက ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ စောမယ်ယာ၏ဦးခေါင်းကို နန်းတွင်း၌ ထား၍ ကိုးကွယ်ကြသော်လည်း စောမယ်ယာမှာကား နတ်ဘဝနှင့်သူ၏အကို မောင်တင့်တယ်နေရာ စကားပင်၌သာ နေထိုင်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ပုပ္ပားတောင်နှင့်မဟာဂီရိပုဂံပြည်သို့ မောင်တင့်တယ်နတ်မောင်နှမ ရောက်ရှိလာသောအခါ၌ ပုဂံဘုရင် သေလည်ကြောင်မင်းက စကားသားကို မောင်တင့်တယ် အတွက် အရပ်ခုနစ်တောင်မြင့်သော နတ်ရုပ်ထုလုပ်၍ နမတော်ရွှေမျက်နှာနတ်ခေါ် စောမယ်ယာအတွက် စကားတုံးတွင် ခေါင်းပုံ ရွှေစဝါ ရေး၍ ပုပ္ပားတောင်တွင် နတ်ကွန်း နတ်နန်းနှင့် ထားသည်ဟု မှတ်တမ်းရှိသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် အလောင်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်၌လည်း ရွှေအလေးချိန် ၅.ပိဿာကို နမတော် စောမယ်ယာ၏ဦးခေါင်းပုံ ထုလုပ်၍ နတ်ကွန်း နတ်နန်း၌ ထားကာ အိမ်ထောင်စုံ ၇-အိမ်ထောင်ကိုပါ နတ်ထိန်းအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ဘူးသည်။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖ-ဆ-ပ-လ အစိုးရလက်ထက်၌လည်း ပုပ္ပားတောင်၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်းများ အသစ်ဆောက်လုပ်ကာ အင်းဂတေ ကွန်ကရစ်များနှင့် မဟာဂီရိ မောင်တော်-နမတော်ပုံများကို ထုလုပ်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် အောက်ခံပုံ မပါပေ။ စောမယ်ယာနှင့်ငယ်ရည်းစား ပုပ္ပားတောင်ကို မြတ်သောတောင် နတ်တောင်ဟူ၍ ရှေးအစဉ်အလာကတည်းက အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်း၌ ယင်းပုပ္ပားနတ်တောင်ကို ဖွဲ့ဆိုထားသော အလွန်ရှေးကျသည့် နတ်သံလင်္ကာ ၄, ပိုဒ်ရှိသည်။ ယင်းနတ်သံ လင်္ကာ ၄-ပိုဒ်ကို စောမယ်ယာ၏ငယ်ရည်းစား လွမ်းဆွတ် ကြည့်နူးလျက် ဖွဲ့ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အမှတ်အသား ရှိသည်။ စောမယ်ယာမှာ တကောင်းမင်းကြီး မိဖုရား မမြောက်ခင်က သူမ၏ဖခင် ပန်းဘဲသူကြီး ဦးတင့်တော်၏အမက မွေးသောသားနှင့်မောင်နှမ ဝမ်းကွဲချင်း ၁၃-နှစ် ရွယ်မှစတင်ကာ ချစ်ခင်စုံမက် ရည်းစားဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ တကောင်းမင်းကြီးက စော

မယ်ယာကို မိဖုရားမြှောက်လိုက်သောအခါ သူမ၏ငယ်ချစ်ရည်းစားမှာ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် စောမယ်ယာ သေ၍ နတ်ဖြစ်ပြီး ပုပ္ဖားတောင်၌ နတ်ကွန်း နတ်နန်းနှင့်နတ်ရုပ် ထုလုပ်ကိုးကွယ်ထားသောအခါ ပုပ္ဖားတောင်မှာ စကားပင်တို့ဖြင့် လှပတင့်တယ်စွာ ပေါက်ရောက်ဖူးပွင့်လျက် လွမ်းဆွတ် ကြည်နူးစရာကောင်းလှသည်။ ထို့ကြောင့် စောမယ်ယာ၏ငယ်ရည်းစား လွမ်းဆွတ် ကြည်နူးလျက် ဖွဲ့ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပုပ္ဖားနတ်တောင်၌ နတ်သံလင်္ကာ ၄-ပိုဒ်

(၁) သိုးကလေး။ ။ပုပ္ဖားနတ်တောင်၊ အခေါင်မြင့်ဖျား၊ စုံတောပြား၌၊ နံ့ရှားကြိုင်လွင့်၊ ခါတန်ပွင့်သည်။ ။ရွှေနှင့်ယိုးမှား-ပန်းစကား။

(၂) သိုးကလေး။ ။စကားပွင့်နှင့်၊ နှိုင်းတင့်နိုးသည်၊ ရဲမျိုးသမီး၊ မောင်ကြီးနမ၊ ညက်လှပြာစင်။ ။မဲ့သည်ပင်သည်- ခရီးသား။

(၃) သိုးကလေး။ ။ မြိတ်လွယ်စုလည်း၊ အငယ်ကတည်းက၊ ကျွမ်းဝင်ကြသည်၊ မွေးဘတူရင်း၊ မျိုးသည်မင်းနှင့်၊ ချစ်ချင်း စုရုံး၊ သက်ထက် ဆုံးသည်။ ။နလုံးမခြား စောင့်တရား။

(၄) ဆွေမိမင်း။ ။မျက်သုတ်နီစင်၊ ရထည်းဖျင်နှင့်၊ ကျိုင်းစင်မြဝါ၊ မတ်ကြီးလျာကို။ ။မယ်သာကြိုက်မိ -တုမရှိ။

ဤ၌ "သိုးကလေး" ဆိုသည်မှာ နတ်မိဖုရားကို ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

(၆)ရွှေဖျင်းညီနောင် နှင့်ကွင်းဆက်နတ်များနတ် -၉ပါး

ပုဂံခေတ် အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တွင် ရွှေဖျင်းညီနောင်နတ်ဖြစ်ခဲ့၍ အပြင် ၃၇-မင်း စာရင်း၌ ထည့်သွင်းထားခဲ့ကြောင်းကို အထက်က ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ် ထိုအချိန်က ရွှေဖျင်းညီနောင်နှင့်တဆက်တည်း ဖြစ်ခဲ့ကြသော ကွင်းဆက်နတ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ၉- ပါး ရှိသည်။

၁- ပုပ္ဖားမယ်တော်နတ်

၂-မယ်ခေမာခေါ်ခင်မသာနတ်

၃-တောင်တော် သခင်မနတ်

၄-မစောခင်နတ်

၅-မောင်ရင်မောင်နတ်

၆-နို့ထိန်း မယ်တော်နတ်

၇-နမတော်နတ်

၈-စာရေးတော်ကြီးနတ်

၉-ဂူတော်ရှင်မနတ်

(၁) ပုပ္ဖားမယ်တော်နတ်

မောင်ဗျတ္တ၏ဇနီးဖြစ်သူ ပန်းစားဘီလူးမမယ်ဂဏ္ဍသည် မောင်ဗျတ္တ ရာဇဂတ်သင့်၍ အသတ်ခံရပြီးနောက် သူ၏သားနှစ်ယောက်ဖြစ်သော ရွှေဖျဉ်းကြီး ရွှေဖျဉ်းငယ်တို့ကို အနော်ရထာမင်းကြီး၏အမိန့်နှင့်ခေါ်ယူသွားရာတွင် ရင်ကွဲနာကျ သေဆုံးပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ တောင်ပြုံး၌ ထင်ရှားသော နတ်ဖြစ်သည်။

(၂) မယ်ခေမာနတ်

ပုဂံပြည် ပုဏ္ဏားအမတ်မျိုး၏သမီး ဖြစ်၍ အမည်မှာ မယ်ခေမာ ဖြစ်သည်။ ယင်းကို ပုပ္ဖားမယ်တော်က ချစ်၍ လိပ်ပြာနုတ် ခေါ်ထားပြီး သမီးအဖြစ် မွေးစားသည်။ ပုပ္ဖားမယ်တော်၏ အခြံအရံဟုလည်း အချို့မှတ်တမ်းများ၌ တွေ့ရသည်။ အချို့ကလည်း ခင်မသာဟု ခေါ်ဆိုကြသေးသည်။ ယင်း ခင်မသာနတ်လည်း တောင်ပြုံး၌ ထင်ရှားသည်။

(၃)တောင်တော်သခင်မနတ်

တောင်ပြုံးနယ် အင်ကျယ်ရွာသူကြွယ်တဦး၏သမီးဖြစ်၍ အမည်မှာ မရွှေဥ ဖြစ်သည်။ တောင်ပြုံးရွာသား သစ်ကုန်သည်မောင်ရင်မောင်နှင့်အကြောင်းပါ၍ တောင်ပြုံးရွာသို့ လိုက်နေသည်။ ထို့နောက် အထက် မဲဇာအရပ်သို့ မောင်ရင်မောင် သစ်ဖောင်ချသွားနေစဉ် တောင်ပြုံးမင်းကလေး ရွှေဖျဉ်းငယ်က မေတ္တာရှိရာတွင် မေတ္တာ မပြန်သောကြောင့် ကျားနှင့်တိုက်သတ်ရာ သေ၍ နတ်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ လူ့ဘဝက ကျားနှင့်တိုက်သတ် ခံရသောကြောင့် တောင်တော်သခင်မအဖြစ်သို့ ရောက်နေသည့်တိုင်အောင် ရန်ညှိုးမပြေဟု ဆိုရိုးအစဉ်အလာရှိသည်။ တောင်ပြုံးပွဲတော်ချိန်၌ ရွှေဖျဉ်းညီနောင်နတ်ရုပ်များကို ရေဆိပ်သို့ ထမ်းစင်နှင့်ယူဆောင်သောအခါ မယ်ဥနတ်စင် ဘေးနားရှိ လမ်းက ယူကြရသည်။ ထိုအခါ မယ်ဥနတ်စင်ကို ကုလားကာ စသည်တို့ဖြင့် လုံခြုံအောင် ကာပေးထားကြရသည်။ ယင်းသို့ ကာထားရခြင်းမှာ လူ့ဘဝတုံးက ကျားနှင့်တိုက်သတ်ခံထားရ၍ မယ်ဥက စိတ်နာသောကြောင့် မကြည့်လို မမြင်လို၍ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မယ်ဥ နတ်စင်ကို လုံခြုံအောင် ကာမထားမိပါက ရွှေဖျဉ်းညီနောင် နတ်များကို ယူလာသောအခါ မယ်ဥနတ်ရုပ်သည် အလိုလို တဖက်သို့ လှည့်၍ ကျောခိုင်းနေတတ်သည်ဟု ပြောရိုး အစဉ်အလာ ရှိသည်။ ယင်းနတ်မှာ တောင်ပြုံး၌လည်း နတ်ရုပ် နတ်စင်နှင့်ရှိ၍ သခင်မတောင်ခေါ် တောင်တော်ခေါ် မယ်ဥတောင်၌လည်း နတ်ရုပ် နတ်စင် ရှိသည်။

(၄) မစောခင်နတ်

ရှမ်းအမျိုးသမီး ဖြစ်၍ အမည်မှာ မစောခင် ဖြစ်သည်။ မိုင်းလုံမြို့မှ အင်ကျယ်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်၍ မရွှေ့နှင့်အိမ်နီးချင်း ယက္ကန်း ပြိုင်ယက်ဘက် ဖြစ်သည်။ မရွှေ့၏အတိုင်ပင်ခံနတ် ဟုလည်း အဆိုရှိသည်။ ယင်းနတ်သည်လည်း တောင်ပြုံး၌ ထင်ရှားသည်။

(၅) မောင်ရင်မောင်နတ်

မရွှေ့ခင်ပွန်း မောင်ရင်မောင်သည် အထက်မဲဇာမှပြန်လာရာ တောင်ပြုံးရွာသို့ ရောက်လျှင် တောင်ပြုံးမင်းကလေးက မရွှေ့ကို ကျားနှင့်တိုက်သတ်ကြောင်း ကြားသိရသည်။ ထိုအခါ မရွှေ့ကို ကျားချီသွားစဉ်က မရွှေ့၏ခါးစီးတဘက် ကျကျန်ရစ်သောနေရာနှင့်သားတစ်များ ကျကျန်ရစ်ခဲ့သောနေရာ နှစ်ခုကြားတွင် မောင်ရင်မောင်သည် ရင်ကွဲနာကျ၍ သေဆုံးပြီး နတ် ဖြစ်သည်။

(၆) နို့ထိန်းမယ်တော်နတ်

ရွှေ့ဖျဉ်းကြီး ရွှေ့ဖျဉ်းငယ် နှစ်ပါးတို့၏နို့ထိန်း ဖြစ်သည်။ တောင်ပြုံးအရပ်၌ မင်းညီနောင်နှစ်ပါး ကွပ်မျက်ခံရကြောင်း ကြားသိရ၍ ရင်ကွဲနာကျပြီး သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်သည်။ တောင်ပြုံး၌ ထင်ရှားသော နတ်ဖြစ်သည်။

(၇) နမတော်နတ်

နို့ထိန်းမယ်တော်၏သမီး ဖြစ်၍ ရွှေ့ဖျဉ်းညီနောင်နှင့်နို့စို့ဖက် ဖြစ်သည်။ မယ်တော်နှင့်မောင်တော်နှစ်ပါးကို လွမ်းဆွတ်ကြေကွဲ၍ ရင်ကွဲနာကျပြီး နတ် ဖြစ်သည်။

(၈) စာရေးတော်ကြီးနတ်

ရွှေ့ဖျဉ်းညီနောင်နှင့်လူ့ဘဝက အတူနေ၍ စာရေးအင်းရေးမှတ်ပေးရသူ ဖြစ်သည်။ ကိုးကျောင်း ဒါယကာ စာရေးတော်ကြီး ဦးသာနိုးဟုခေါ်သည်။ လောင်းကစားမှု သောက်စား မူးယစ်မှု တို့ဖြင့် ပျော်ရွှင်တတ်၍ သူ၏ဇနီးမှာ ဘို့မယ်ဟုခေါ်တွင်သည်။ တရုပ်ပြည်မှ အနော်ရထာမင်းအပြန် တောင်ပြုံးအရပ်၌ ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားတည်နေစဉ်အခါ ရွှေ့ဖျဉ်းညီနောင်နှစ်ပါးတို့ကို ဦးသာနိုးက သင်ကြားပေး၍ မင်းညီနောင်နှစ်ပါး သောက်စားပျော်ပါးလွန်ကာ အမှုထမ်း လစ်ဟင်းသောကြောင့် ကွပ်မျက်ခံရခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ "မင်းနှစ်ပါးမှာ ငါ့ကြောင့်သာ ကွပ်မျက်ခံရလေခြင်း"ဟု ဦးသာနိုးသည် စိတ်ညစ်ကာ အသောက်လွန်ပြီး သေဆုံး၍ နတ်ဖြစ်သည်။ အချို့မှတ်တမ်းများ၌ မင်းနှစ်ပါးနှင့်အတူ ဦးသာနိုးပါရောပြီး ကွပ်မျက်ခံရသည်ဟု ဆိုထားသေးသည်။ တောင်ပြုံး၌ စာရေးတော်ကြီးနတ်မှာ သီးခြားနတ်ကွန်း မရှိပေ။ သို့သော် နတ်ဘဝတွင် မင်းနှစ်ပါးနှင့်အတူနေပြီး ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်နေသည်ဟု ဆိုသည်။

(၉) ဂူတော်ရှင်မနတ်

မန္တလေးဘိုးတော်၏နမအထွေး ဖြစ်သည်။ ဘိုးတော်နှင့်အမကြီးရှင်ကွတို့ကို မန္တလေးအရပ်
၌ ကွပ်မျက်ခံရပြီးနောက် လွမ်းဆွတ်ကြေကွဲ၍ သေဆုံးပြီ နတ်ဖြစ်သည်။ ဤပုပ္ပားမယ်တော်မှစ၍
ဂူတော်ရှင်မအထိ နတ်များကား ရွှေဖျဉ်းညီနောင်နှင့်တဆက်တည်း နတ်ဖြစ်ကြသော်လည်း အပြင်
၃၇မင်း နတ်စာရင်းတွင် မပါဝင်ခဲ့ကြပေ။ သို့သော်လည်း နတ်ထိန်း နတ်ကတော်များက နတ်ကန္တာ
ပြုလုပ်ကြသောအခါ

(၁) ပုပ္ပားမယ်တော်နတ်၊

(၂) ခင်မသာခေါ် မယ်ခေမာနတ်၊

(၃) တောင်တော်သခင်မ ခေါ် မရွှေဥနတ်၊

(၄) မစောခင်နတ်တို့အတွက် သီးသန့် ပွဲဆက်ပသကြသည့် အစဉ်အလာ ရှိသည်။

(၇)ကိုးမြို့ရှင်-နှင့်ကွင်းဆက်နတ်များနတ် ၁၀-ပါး

ကိုးမြို့ရှင်သည် အပြင် ၃၇ မင်းတွင် မပါဝင်ပေ။ သို့သော် တောင်ပြုံးတွင် နာမည်ကြီးနတ်
များတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ နတ်သမိုင်းတွင် ကိုးမြို့ရှင်နှင့်တဆက်တည်း ကွင်းဆက် ဖြစ်ခဲ့ကြ
သောနတ်များမှာ ၁၀-ပါး ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁- မင်းလှစည်သူ (ပန်းတောင်ပြည်ဘုရင်)

၂- ကူနီဒေဝီ(၎င်း၏ မိဖုရားကြီး)

၃- ကိုးမြို့ရှင်(၎င်းတို့၏ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း)

၄- ပုလဲယဉ် (၎င်းတို့၏ သားတော် ပင်တိုင်စံ)

၅- ခွန်ချို (ကိုးမြို့ရှင်နှင့်ပုလဲရှင်တို့၏ မွေးစားသား ရှမ်းမင်းသား

၆- ခွန်သာ နှစ်ပါး)

၇- မောင်လတ် (ပုလဲယဉ်၏ခင်ပွန်း)

၈- သဲသဲလေး (၎င်းတို့၏သမီး)

၉- ဦးမင်းကျော် (ပုခန်းမြို့စား)

၁၀-ဦးညို ခေါ် ဘဘညို(ဦးမင်းကျော်၏ အိမ်တော်ဝန်)တို့ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်းမှာ စိတ်ဝင်စားစရာလည်း ကောင်းသလောက် မူကွဲများလည်း ရှိသည်။ ကိုးမြို့ရှင်နှင့် ပုလဲယဉ် ပန်းတောင်းပြည်ဘုရင် မင်းလှစည်သူနှင့်မိဖုရားကြီးကူနီဒေဝီတို့တွင် သားတော် ကိုးမြို့ရှင်နှင့်သမီးတော် ပုလဲယဉ်ဟုရှိသည်။ ကိုးမြို့ရှင်မှာ ကိုးမြို့-ကိုးတံခါး-ကိုးဖလားနှင့်ကိုးစား ပိုင်သော အိမ်ရှေ့မင်း ဖြစ်သည်။ ဘုရင် မင်းလှစည်သူသည် သူယုံကြည်ကိုးစားသော အထိန်းတော်ကြီး ဗလကျော်ထင် ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ဗလကျော်ထင်၏ကိုယ်စား ၎င်း၏သားဖြစ်သူ ဗိုလ်မှူးမင်းကျော်စွာကို သားတော်ကြီးလေးပါးတွင် တပါးအပါအဝင်အဖြစ်ဖြင့် သူကောင်း ပြုတော်မူသည်။ မင်းကျော်စွာမှာ မြင်းစီးကောင်းတဦးအဖြစ် ထင်ရှားသော ဗိုလ်မှူး ဖြစ်သည်။ မင်းကျော်စွာသည် ဘုရင့်သားတော်အဖြစ် ရောက်ရှိချိန်မှစ၍ ဦးညိုဆိုသူကို အိမ်တော်ဝန်ခန့်ထားကာ သောက်စား မူးယစ်မှု လောင်းကစားမှု-မိန်းမမှုများနှင့်သာ အမြဲပျော်ပါးမူးယစ်လျက် ရှိသည်။ ခွန်ချို-ခွန်သာ တနေ့သောအခါ ရှမ်းပြည် မိုင်းပြင်စော်ဘွား စောခွန်ကြည်ကို ကျိုင်းတောင်းစော်ဘွား စောသီဟက ချီတက်တိုက်ခိုက်လာသည်။ စောခွန်ကြည်မှာ မင်းလှစည်သူ၏ ရာဇမဟာမိတ်လည်းဖြစ် သစ္စာတော်ခံလည်း ဖြစ်သည့်အတိုင်း စောခွန်ကြည်ဖက်မှ ကူညီတိုက်ခိုက်ရန်အတွက် အိမ်ရှေ့မင်း ကိုးမြို့ရှင်နှင့်ဗိုလ်မှူးမင်းကျော်စွာတို့ ဦးစီးကာ ရှမ်းပြည်သို့ ချီတက်သွားကြသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့မရောက်လာမီမှာပင် စောသီဟလက်ချက်ဖြင့် စောခွန်ကြည်မှာ ကျဆုံးနေခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိုင်းပြင်နယ်ကို ဆိုင်ရာရှမ်းမှူးမတ်များအား အုပ်ချုပ်ရန် လွှဲအပ်ထားခဲ့ပြီးနောက် စောခွန်ကြည်၏ လူမမယ် သား ၂-ယောက်ဖြစ်သော ခွန်ချိုနှင့်ခွန်သာတို့ကို ပန်းတောင်းနေပြည်တော်သို့ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ ဘုရင်ဖြစ်သူ မင်းလှစည်သူကိုလည်း ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် သံတော်ဦးတင်ကြသည်။ ထိုအခါ ဘုရင် မင်းလှစည်သူက ခွန်ချိုနှင့်ခွန်သာတို့ကို သားဖြစ်သူ ကိုးမြို့ရှင်နှင့် သမီးဖြစ်သူ ပုလဲယဉ်တို့အား သားအမှတ်ဖြင့် တစ်ယောက်စီ မွေးစားရန် ပေးအပ်လိုက်သည်။ မင်းကျော်စွာကမူ ခွန်ချိုနှင့်ခွန်သာတို့ကို ရှမ်းပြည်မှ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့ရသူများ ဖြစ်ကြသော သူနှင့် ကိုးမြို့ရှင်တို့ကိုသာ မွေးစားရန် ပေးအပ်သင့်သည်ဟုယူဆကာ ဘုရင်ကြီးအပေါ် ရန်ညှိုးထားခဲ့သည်။

ပုခန်း-ဦးမင်းကျော်

စင်စစ် သူအား မွေးစားရန် မပေးအပ်ခြင်းမှာလည်း အကယ်၍ ပေးအပ်ပါက မင်းကျော်စွာ မွေးမည့်သူမှာ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားမည် စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ မွေးစားရန် မပေးသော်လည်း မင်းကျော်စွာအား ဆုတော် လာဘ်တော်အနေဖြင့် ပုခန်းမြို့ကို အပိုင်စား သနားတော်မူသည်။ ထိုအခါမှစ၍ "ပုခန်းမင်းကျော်စွာ"ဟူ၍လည်းကောင်း "ပုခန်းဦးမင်းကျော်"ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ပုခန်းမြို့ကို အပိုင်စားပေးသနားခြင်း ခံရသော်လည်း မင်းကျော်စွာသည် ခွန်ချို ခွန်သာအတွက် ရှက်လည်းရှက် စိတ်လည်းနာကာ ဘုရင်ကြီးအား ရန်ညှိုးထားပြီး ထီးနန်းလုယူ၍ ပုလဲယဉ်ကိုပင် မိဖုရားမြှောက်ရန် ကြံစည်ခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ခွန်ချို ခွန်သာသည် အရွယ်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဤတွင် ဦးမင်းကျော်သည် ခွန်ချို ခွန်သာ ရှိပါက သူ၏ အကြံအစည်အတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် သူ၏အပေါင်းအဖော်များနှင့်တိုင်ပင်ကာ "ရှမ်းပြည်၌ သူပုန်ထနေကြောင်း-ခွန်ချို ခွန်သာကို စေလွှတ် နှိမ်နင်းသင့်ကြောင်း နှိမ်နင်းပြီးနောက်

ရှမ်းပြည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် ခွန်ခို၊ ခွန်သာကိုပင် ရှမ်းပြည်၌ သုံးနှစ် အုပ်ချုပ် နေထိုင်သင့်ကြောင်း"ဖြင့် ဘုရင်ကြီးအား ဦးမင်းကျော်က ယုံကြည်အောင် လျှောက်ထား သံတော်ဦးတင်ခဲ့သည်။ ဘုရင်ကြီးလည်း ယုံကြည်ကာ ခွန်ခို၊ ခွန်သာကို ရှမ်းပြည်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့ ရှမ်းပြည်ရောက်သောအခါ၌ သူပုန်သူကန်များကို မတွေ့ရဘဲ ရှမ်းပြည်အေးချမ်း သာယာလျက် ရှိသည်ကိုသာ တွေ့ရှိနေရသည်။ သို့သော် ဘုရင်၏အမိန့်အတိုင်း ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့မှာ ရှမ်းပြည်၌ သုံးနှစ် အုပ်ချုပ်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့မရှိသည့်နောက် တနေ့သော ညတညတွင် ဦးမင်းကျော်နှင့်သူ၏အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းတို့သည် ဘုရင်ကြီး မင်းလှစည်သူနှင့် မိဖုရားကြီးကူနီဒေဝီတို့ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ကာ ထီးနန်းကို စိုးစံခဲ့ပေသည်။ ထိုအခါ အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်သူ ကိုးမြို့ရှင်ကိုယ်တော်ကြီးမှာ နမတော်ပုလဲယဉ်ကို ထမ်းကာ လက်လွတ် ထွက်ပြေးခဲ့ရပြီးနောက် သူ့ခမည်းတော်၏ မိတ်ဆွေဟောင်းဖြစ်သူ ကျောက်ထပ်ရွာသူဌေးကြီးဦးသာမြတ်အိမ်၌ မထင်မရှား ဆင်းရဲသားအသွင်ဖြင့် နေထိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ကာလအတန်ကြာသော် ကိုးမြို့ရှင်ကိုယ်တော်ကြီးသည် ပုလဲယဉ်ကို သူဌေးကြီး ဦးသာမြတ်ထံ အပ်နှံထားခဲ့ပြီးနောက် တိုင်းပြည် အရေးအခင်းကိုလည်း စနည်းနာလို၍လည်းကောင်း ခွန်ခို၊ ခွန်သာကိုလည်း ရှာဖွေလို၍လည်းကောင်း ရှုပ်ဖျောက်ပြီး ရှမ်းလူမျိုးဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ကာ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ကိုးမြို့ရှင်ကိုယ်တော်ကြီး မရှိသည့်နောက် ပုလဲယဉ်ထိပ်ထားနှင့်သူဌေးကြီးဦးသာမြတ်၏သား မောင်လတ်တို့မှာ မေတ္တာသက်ရည်ကြရာ သမီးကလေးတစ်ယောက်ပင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ မိဘနှစ်ပါးနှင့်အဘိုးအဘွားများက အသဲစွဲ ချစ်ခင်ကြသဖြင့် "သဲသဲကလေး"ဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့ တိုင်းပြည် ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဦးမင်းကျော်က "ထီးနန်းကို လုပ်ကြံလုယူရခြင်းသည် ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့အတွက်သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိအနေဖြင့် အသက်အရွယ် အိုမင်းပြီဖြစ်၍ ဥပုသ်ဆောင်ဝင်ကာ တရားအားထုတ်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း" အယုံသွင်းပြောဆိုကာ ခွန်ခို၊ ခွန်သာကို ထီးနန်းတင်ပေးခဲ့သည်။ တဆက်တည်းမှာပင် "ဦးမင်းကျော်ခိုင်းသမျှ လုပ်ပါမည်"ဟုလည်း ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့အား သစ္စာရည်တိုက်ခဲ့သည်။ ထီးနန်းလည်းလွဲ-သစ္စာရည်လည်း တိုက်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်း၌ "ကိုးမြို့ရှင်ကို ရှာဖွေ၍ ဦးခေါင်းဖြတ်ဆက်သရန်" ဦးမင်းကျော်က ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့အား အမိန့်ပေးလေတော့သည်။ သူ၏သစ္စာရည်ကို သောက်ထားမိပြီဖြစ်သော ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့ကလည်း ကိုးမြို့ရှင်ကို မရမက လိုက်လံရှာဖွေရတော့ရာ တောတခု၌သွားတွေ့ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့အနေဖြင့် သူတို့၏မွေးစားဖခင် ဖြစ်သော ကိုးမြို့ရှင်ဦးခေါင်းကို မဖြတ်ရက်ကြပေ။ သို့အတွက် ကိုးမြို့ရှင်က သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုကာ သူ၏ဦးခေါင်းကို သူကိုယ်တိုင် ဖြတ်ပြီး ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့အား ပေးလိုက်သည်။ ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့သည် ငွေးချိုတောင် စကားပါပင်စခန်း၌ ခေတ္တတဲနန်းဖြင့် အသင့်စောင့်ဆိုင်းလျက်ရှိသော ဦးမင်းကျော်ထံ ကိုးမြို့ရှင်၏ဦးခေါင်းကို သွားရောက် ဆက်သကြသည်။ ယင်းသို့ဆက်သစဉ် အလျင်က ကြိုတင်စီမံထားသည့်အတိုင်း ဦးမင်းကျော်သည် ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့ကို ဖမ်းဆီးပြီး မီးတိုက်သတ်ပစ်လိုက်ရာ အစိမ်းနတ်များ ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။ ဤတွင် အစိမ်းနတ် ဖြစ်သွားကြပြီ ဖြစ်သော ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့ကလည်း စကားပါပင်ကို လှဲချလိုက်ရာ ဦးမင်းကျော်နှင့် သူ၏အိမ်တော်ဝန်ဦးညိုတို့ စကားပါပင်ပိ၍ သေဆုံးကြပြီး နတ်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ အချို့မှတ်တမ်းများ၌မူ အစိမ်းနတ် ခွန်ခို၊ ခွန်သာတို့က ကျားနှင့်တိုက်သတ်သောကြောင့် ဦးမင်းကျော် သေဆုံး၍ နတ်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိရသည်။ ထို့နောက် ကိုးမြို့ရှင် နတ်ဘဝဖြင့် နမဖြစ်သူ ပုလဲယဉ်အား သွား

ရောက် ကြည့်ရှုသောအခါ ပုလဲယဉ်မှာ အိမ်ထောင်ရှင်ဘဝ ရောက်နေရုံမကဘဲ သမီးတယောက် ပင် ရရှိနေပြီကို တွေ့ရှိရသဖြင့် စိတ်ထိခိုက်သွားသည်။ စိတ်ထိခိုက်သွားခြင်းမှာ ကိုးမြို့ရှင်နှင့် ပုလဲ ယဉ်တို့မှာ "အကိုတသက်-နမတသက်- အိမ်ထောင်ဘက်မရှာဘဲ လူပျို အပျိုဘဝဖြင့် နေကြစ တမ်း"ဟု ကတိသစ္စာ ပြုထားခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ စိတ်ထိခိုက်သွားသောကြောင့် လည်း ကိုးမြို့ရှင်သည် ပုလဲယဉ်အား လူ့ဘဝတွင် မထားတော့ဘဲ လိပ်ပြာနှုတ်ယူကာ နတ်ဘဝသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ ပုလဲယဉ်သည် နတ်ဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားသော်လည်း သမီးကလေးကို မခွဲနိုင်သောကြောင့် ကြောင်ယောင်ဆောင်ပြီး ပုခက်တွင်းသို့ ခုန်ချလိုက်ရာ သမီးဖြစ်သူ သဲသဲ ကလေးမှာ လန်ဖြန့်သေဆုံး၍ နတ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းကို သဲသဲကလေးဟုလည်းကောင်း မသဲကလေး ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ပုလဲယဉ်၏ခင်ပွန်းဖြစ်သူ မောင်လတ်မှာလည်း ဇနီးနှင့်သမီး သေဆုံး၍ ရင်ကွဲနာကျပြီး သေဆုံးကာ နတ်ဖြစ်ခဲ့ပြန်သည်။ ထို့နောက် မင်းလှစည်သူနတ်က ကိုးမြို့ရှင်မှာ လူ့ဘဝတုံးက ကိုးမြို့-ကိုးတံခါး-ကိုးဖလားနှင့်ကိုးစား ပိုင်သော အိမ်ရှေ့စံကိုယ်တော် ကြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း နတ်ဘဝရောက်လာသောအခါ၌လည်း ပြည်သူ ပြည်သား လူအများ ဘေး အန္တရာယ် မကပ်ရောက်ရအောင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရန် မြို့ရွာစောင့်ကြပ်သောနတ် အဖြစ်လည်းကောင်း- ပုလဲယဉ်, မောင်လတ်, သဲသဲကလေးနှင့်ခွန်ချို ခွန်သာတို့ကိုလည်း ကိုးမြို့ ရှင်၏အချွေအရံများအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း- နေထိုင်ကြစေရန် အမိန့်ချမှတ် ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ထို့ ကြောင့် ကိုးမြို့ရှင်ကို မြို့ရွာများအား စောင့်ကြပ်နေသော မြို့စောင့်နတ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ သည်။ ကိုးမြို့ရှင်နှင့်တဆက်တည်း ကွင်းဆက်ဖြစ်ခဲ့ကြသော အထက်ပါ နတ် ၁၀-ပါးအနက် မင်း ကျော်စွာ ခေါ် ပုခန်းဦးမင်းကျော်မှတစ်ပါး အခြားနတ်များမှာ အပြင် ၃၇-မင်းနတ်စာရင်းတွင် မပါ ဝင်ခဲ့ပေ။ သို့သော်လည်း နတ်ထိန်း နတ်ကတော်များက နတ်ကန္တားဆက်ပွဲပေးသောအခါများ၌ ၎င်း တို့အတွက် ပွဲဆက်ပသကြလေ့ရှိကြသည်။ အချို့အိမ်များ၌လည်း ကိုးမြို့ရှင်ကို ရည်စူးပြီး ရှမ်း ဘောင်းဘီနက်-ပျော့ခမောက်-ဓားလွယ်များ ဆက်သထားတတ်ကြသေးသည်။ ဦးမင်းကျော်မှာ လူ့ ဘဝတုံးက ပုခန်းမြို့ကို အပိုင်စားရသည့်အတိုင်း နတ်ဖြစ်သောအခါ၌လည်း ပုခန်း-ဦးမင်းကျော်ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။

(၈) မြင်းဖြူရှင်နတ်လေးမျိုး

မြင်းဖြူရှင်နတ်အမည်ဖြင့် သမိုင်းမှတ်တမ်းများတွင် လေးမျိုး တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- ၁-ယမား မြင်းဖြူရှင်နတ်
- ၂-ကန္တီ မြင်းဖြူရှင်နတ်
- ၃-ရွှေပြည်ရှင် မြင်းဖြူရှင်နတ်
- ၄-ရွှေစစ်သင် မြင်းဖြူရှင်နတ်တို့ဖြစ်ကြသည်။

(၁) ယမား မြင်းဖြူရှင်နတ်

ပုပ္ဖားနယ်၌ ယမားချောင်းဟု နာမည်ကြီးချောင်းတခု ရှိသည်။ နာမည်ကြီးခြင်းမှာ ဆင်တံငါ
ခေါ် ယမားချောင်းထဲသို့ ပုပ္ဖားနယ်ရှိ ငြုင်-ချောင်းပေါင်း၍ စီးဆင်းနေကျဖြစ်ရာ ချောင်းရေယဉ်သည်
အရှိန်အဟုန် ကြမ်းတမ်းလှသည်။ ပုပ္ဖားတောင်ဆီ၌ မိုးညိုလာလျှင် ယမားချောင်းကို ခြေလျင်
မဆိုထားဘိ မြင်းနှင့်ပင် အတင်းဒုန်းစိုင်းပြီး ဖြတ်သန်း မကူးပုံကြပေ။ အကယ်၍ ဖြတ်သန်း ကူးမိ
ပါက ယမားချောင်းရေယဉ်ကြော၌ နစ်မျောပျက်စီးသွားမည်မှာ ကျိန်းသေနေပေသည်။ ဤမျှ
လောက် ချောင်းရေယဉ်၏ အရှိန်အဟုန်က ကြမ်းတမ်းလှပေသည်။ ပုဂံနယ် ငြုင်-ရွာတွင် မြင်းစီး
အတတ်၌ ပြိုင်ဘက်မရှိအောင် အတော်ဆုံး အကောင်းဆုံး ဖြစ်သဖြင့် "မြင်းသည်ကျော်- မြင်း
သည်လှ"ဘွဲ့ရသော မြင်းကုန်သည် များကြီးဖိုးကျော်လှဆိုသူ ရှိသည်။ တနေ့တွင် ဖိုးကျော်လှသည်
လူအချို့တို့နှင့်အလောင်းအစား ပြုပြီး ပုပ္ဖားတောင်ဆီ၌ မိုးညိုနေစဉ် သူ၏ အပြေးလျင်လှသော
နာမည်ကျော် မြင်းဖြူကြီးကိုစီးကာ "ငြုင်-ချောင်း-ပေါင်း၍ စီးကျ-ဆင်တံငါ၊ ငြုင်-ရွာ-ရှာမရ-မြင်း
သည်ကျော်-မြင်းသည်လှဟေ့"ဟု ကြိမ်းဝါးကာ မြင်းကို ကြိမ်သွင်းပြီး ယမားချောင်းကို အတင်း
ဒုံးစိုင်း ဖြတ်ကူးသည်။ ထိုအခါ မြင်းခွာလေးဘက် ရှိသည့်အနက် သုံးဘက်လွတ်ပြီး ခွာတဘက်
မှာ အထက်မှ စီးကျလာသော ယမားချောင်းရေ မလွတ်သောကြောင့် မြင်းရေလူပါ လိမ့်ကျ ပါ
သွားပြီး ရေနစ်သေဆုံး၍ မြင်းဖြူရှင်နတ်ဟု ဖြစ်လာသည်။ ၎င်းကို ယမားမြင်းဖြူရှင်ဟုခေါ်သည်။
အချို့က အညာနတ်ဟုလည်း ခေါ်ကြသေးသည်။ မည်သည့်ခေတ် -မည်သည့်မင်းလက်ထက်ဟု
တိတိကျကျ မှတ်တမ်း၌ မတွေ့ရပေ။

(၂) ကနွီ မြင်းဖြူရှင်နတ်

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အဇာတသတ်မင်းလက်ထက် ၎င်း၏အဆက်အနွယ်တော် မင်း
တပါးသည် ရာဇဝတ် အပြစ်ဒဏ်ဖြင့် နှင်ထုတ်ခံရရာ မြန်မာနိုင်ငံ ချင်းတွင်းနယ် ကလေးအရပ်သို့
ရောက်ရှိလာသည်။ ကလေးအရပ်မှာ တောင်များဖြင့် ပတ်ဝိုင်းကာရံလျက်ရှိရာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နှင့်
တူသောကြောင့် ယင်းအရပ်၌ မြို့တည် နေထိုင်ကာ ကလေးတောင်ညို ရာဇဂြိုဟ်ဟု သမုတ်ခဲ့
သည်။ ၎င်း၏မြေး ဖိုးမင်းဖြူကို တောင်ဖက် ကနွီအရပ်သို့ လွှတ်၍ မြို့တည်ခိုင်းရာ ဖိုးမင်းဖြူသည်
ချင်းတွင်းမြစ်ကမ်းပါး တောင်ထိပ်ပေါ်၌ မြို့တည် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းအကြောင်းကို ပုဂံမင်းက
ကြား၍ လာရောက် တိုက်ခိုက်သည်။ ထိုအခါ ပုဂံမင်း စစ်ရှုံး၍ လှည့်ပြန်သွားစဉ် ဖိုးမင်းဖြူ၏ မြို့သူ
အမျိုးသမီးကတဦးက ပြောင်လှောင်ပြီး ဖင်ကုန်းပြသည်။ ယင်းသို့ ပြသည်ကို ပုဂံမင်း စစ်သည်
တော်တို့က နိမိတ်ကောင်းသည်ဟုယူဆပြီး ပြန်လှည့်တိုက်လေလျှင် ဖိုးမင်းဖြူဖက်မှ အရေး ရှုံးနိုင်
ခဲ့ရသည်။ ဤတွင် ဖိုးမင်းဖြူသည် ရန်သူ၏လက်သို့ မပါလိုသောကြောင့် ၎င်း၏အချွေအရံများနှင့်
တကွ မြင်းကိုယ်စီးကြကာ မြင်းခေါင်းမျက်စေ့တို့ကို ၎င်းတို့ ဝတ်ဆင်ထားသော ပုဆိုး အိတ်
ထောင် စသည်တို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်ပြီး တောင်ကမ္ဘားထိပ်မှ ချင်းတွင်းမြစ်တွင်းသို့ မြင်းနှင့်ဒုံးစိုင်း ခုန်ချရာ
အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ ကနွီနယ်က ၎င်းကို ဖိုးမင်းဖြူနတ်- မြင်းဖြူရှင်နတ်-ရွှေမြင်းဖြူ
နတ်ဟု အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ပုဂံမင်း၏အမည်နှင့်ခုနစ်သက္ကရာဇ်တို့ကိုကား တိတိ
ကျကျ မသိရပေ။ သို့သော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး တိုင်းနိုင်ငံ လှည့်လည်လာ၍ ထိုအရပ်သို့
ရောက်သောအခါ ဖိုးမင်းဖြူနှင့်တကွ အချွေအရံများက အစိမ်းနတ်ဘဝနှင့်မြင်းကိုယ်စီးပြီး တောင်
ထိပ်ပေါ်မှ ကိုယ်ထင်ပြကာ သူတို့၏ဘဝဖြစ်စဉ်ကို ပြောပြကြသည်။ ထိုအခါ အလောင်းစည်သူ

မင်းကြီးက နတ်ကွန်းနတ်နန်း ဆောက်လုပ်ပေးကာ နယ်ပယ်သတ်မှတ် အပိုင်စားပေးထားခဲ့သည် ဟု မှတ်တမ်းရှိသဖြင့် အလောင်းစည်သူမင်းမတိုင်မီကဟု အကြမ်းဖျဉ်းသိရှိနိုင်ပေသည်။ ယင်း ကန့်မြင်းဖြူရှင်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်းကို မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း အတွဲ(၁)၌ ဤသို့ တမ်းဖျား ဖော်ပြထား သည်။ ပုဂံပြည် အနော်ရထာမင်းလက်ထက် ကန့်မြို့၌ ကန့်နော်ရထာဘွဲ့နှင့် မြို့စားတဦး ခန့်ထား အုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ တရံရောအခါ ကန့်နော်ရထာ ထကြွပုန်ကန်သောကြောင့် ဘုရင့် တပ်သားများ က လိုက်လံတိုက်ခိုက်ရာ ကန့်နော်ရထာသည် ကုန်းမြင့်ပေါ်မှ သူ၏မြင်းဖြူကို ကဆုန်ချစီးပြီးလျှင် မြစ်တွင်းသို့ ဆင်းကာ မိမိကိုယ်ကို အဆုံး စီရင်လိုက်ရာ နတ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အပြင် ၃၇-မင်းတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသော မြင်းဖြူရှင်နတ်မှာ ဤကန့်နော်ရထာပင် ဖြစ်သည်။ ဤကား မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း ၏အဆို ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကန့်မြို့နယ်ကမူ ဤဖိုးမင်းဖြူနတ် သို့မဟုတ် မင်းဖြူရှင်နတ် သို့မဟုတ် ရွှေမြင်းဖြူနတ်ကို အလွန်ခန့်ညား ရိုသေကြသည်။

(၃) ရွှေပြည့်ရှင် မြင်းဖြူရှင်နတ်

ပုဂံခေတ် မင်းယဉ်နရသိင်္ခ(၅၃၃-၅၃၆)လက်ထက် မြင်းစိုင်း ဝက်ဝင်အရပ်မှ ပြောလူမျိုးများ သည် တောသို့ ထင်းခုတ်သွားရာတွင် ဝါးလုံးကြီးတခုအတွင်းမှ ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ သော သန္ဓေသူ မိန်းကလေးတယောက်ကို ရရှိကြသည်။ ပြောလူမျိုးများသည် ယင်းမိန်းကလေးကို ပုဂံဘုရင် မင်းယဉ်နရသိင်္ခအား ဆက်သကြရာ မင်းကြီးက နားပျက်ကျယ်သည်ဟုဆိုကာ သူ၏ညီ တော် နရပတိစည်သူအား ပေးသည်။ မယ်တော် မိဖုရားကြီးက ယင်းမိန်းကလေးကို ဝေဠုဝတီဟု အမည်ပေးကာ နားပျက်ကျယ်နေသည်ကိုလည်း ကြည့်ကောင်းအောင် ဖြတ်တောက် ပြုပြင်ပေးခဲ့ သည်။ တနေ့တွင် မယ်တော်မိဖုရားကြီးသည် ချွေးမတော် ဝေဠုဝတီကို ခေါ်၍ နန်းတော်တွင်း ဝင်သွားသောအခါ မင်းယဉ်နရသိင်္ခသည် ယခင်ကနှင့်မတူ တမူ ထူးခြားလှပနေသော ခယ်မတော် ဝေဠုဝတီအပေါ် တပ်မက်ချစ်ကြိုက်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ညီတော် နရပတိစည်သူ အား "အထက်အညာ ငဆောင်ချမ်းအရပ်၌ သူပုန်များ ထကြွသောင်းကျန်းနေ၍ ညီတော် ထွက်ပြီး နိမ့်နင်းရမည်"ဟု လည်ဆယ်ကာ စစ်ချီခိုင်းလိုက်သည်။ သို့သော် နရပတိစည်သူက သူ့နောင်တော် ၏မရိုးသားမှုကို သံသယရှိသဖြင့် မြင်းခံပြည့်အား သူ၏မြင်းသူတော်ကို အပ်ခဲ့ပြီး "ငါ၏ အိမ်တော် မှာ မှုခင်းကိစ္စထူး တစုံတရာ ရှိပါက အလျင်အမြန် လိုက်လာခဲ့ရမည်"ဟု မှာထားကာ စစ်ထွက်ခဲ့ သည်။ သစ်ဆိမ့်သို့ ရောက်သောအခါ ငဆောင်ချမ်းမှာ သူပုန်မထကြွကြောင်း ကြားရသဖြင့် သူ၏နောင်တော် မကောင်းကြံမှန်း သိရှိကာ စစ်သည်တော် တပ်သားများအား သွေးစည်းခဲ့သည်။ သစ်ဆိမ့်သို့ ညီတော် နရပတိစည်သူ ရောက်ကြောင်း ကြားလျှင် မင်းယဉ်နရသိင်္ခသည် ခယ်မ တော် ဝေဠုဝတီကို အတင်းသိမ်းပိုက် မိဖုရားမြှောက်လေသည်။ ထိုအခါ မြင်းခံပြည့်သည် နံနက် အရုဏ်တက်အချိန်တွင် မြင်းသူတော်ကို စီးပြီး ခရီးပြင်းနှင်ခဲ့ရာ မွန်းမတည့်မီတွင် ပရိမ္မရွာသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းမှတစ်ဖန် ဟန်လင်းကို မောင်းခဲ့ရာ ငါးဘတ်ချောင်းကို နေဝင်ရီတရောအချိန် ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါ မြင်းတော်လည်း ပင်ပန်းလှသောကြောင့်လည်းကောင်း လင်းလပ်ကို ရေ ထင်မှတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ချောင်းနံဘေး တောင်ခြေ၌ အပန်းဖြေ အိပ်နေခဲ့သည်။ သို့သော် မြင်းသူတော်မှာ ချောင်းကမ်းတဖက်၌ ရှိသော သူ၏သခင် နရပတိစည်သူ၏ အနံ့ကို ရ၍ တညဉ့်လုံး ဟီ၍ နေခဲ့သည်။ မြင်းဟီသံ ကြားသောကြောင့် နရပတိစည်သူလည်း တညဉ့်လုံး

စက်တော် မခေါ်နိုင်ဘဲ "ငါ့မြင်းသူတော်၏အသံမှန်ပါက ဤအုန်းတော်သည် မလွဲမသေ ပေါက်ပါစေသား"ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး လက်တော်နှင့်အုန်းတော်ကို သပ်လိုက်ရာ အုန်းတော် ပေါက်သွားလေသည်။ ထိုအရပ်ကို "မလွဲအုန်းပေါက်"ဟု ယခုတိုင်အောင် ခေါ်တွင်လျက်ရှိသည်။ မြင်းခံပြည့်သည် နံက်စောစော ထလာခဲ့ရာ နရပတိစည်သူ၏ရှေ့တော်သို့ ရောက်၍ ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်သံတော်ဦးတင်လေ၏။ ထိုအခါ နရပတိစည်သူက "မောင်မင်း ညက ဘယ်မှာ အိပ်သနည်း"ဟု မေးရာ "အချိန်မလှသည်နှင့်တောင်ခြေမှာ အိပ်ပါသည်ဘုရား"ဟု သံတော်ဦး တင်လေ၏။ ဤတွင် မယားစိတ်မွန်နေသော နရပတိစည်သူက "ငါနေသောနေရာနှင့် အနီးကလေးရောက်ကာမှ အိပ်နေရမည်လော၊ မင်းတို့မည်သည် တခဏချင်းမှာပင် အကြံအစည်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ပြီးစီးအောင် မြင်နိုင်သည်ကို သင် မသိသလော"ဟု အပြစ်ဆိုကာ ငပြည့်အား သူ၏စစ်သူကြီး ဗိုလ်အောင်စွာကို ကွပ်မျက်စေခိုင်းလိုက်ရာ အနိစ္စရောက်၍ နတ်ဖြစ်သည်။ ငပြည့်၏အလောင်းကိုလည်း ရေ၌ မျှောလိုက်ရာ ကျွန်းတကျွန်း၌ တင်၍ နေသောကြောင့် ထိုကျွန်းမှာပင် သဂြိုဟ်လိုက်သည်။ ထိုကျွန်းကို "ရွှေပြည်ရှင်ကျွန်း"ဟူ၍လည်းကောင်း ငပြည့်အိပ်သော တောင်ကို "မြင်းလှည့်တောင်" ဟူ၍လည်းကောင်း ငပြည့်အား ကွပ်မျက်သောနေရာကို "ကွပ်တော်ရာ"ဟူ၍လည်းကောင်း ယခုတိုင် ခေါ်ဝေါ်လျက် ရှိကြသည်။ ငပြည့်နတ်ကိုလည်း မြင်းဖြူရှင်နတ် ခေါ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

(၄) ရွှေစစ်သင် မြင်းဖြူရှင်

ပုဂံခေတ် နောက်ဆုံးဘုရင်ဖြစ်သော စောမွန်နစ်မင်း (၆၈၃-၇၃၀)လက်ထက် တိုင်းပြည် မငြိမ်မသက် ပုန်ကန်ထကြွသောကြောင့် စောမွန်နစ်မင်းက သူ၏သားတော် ရွှေစစ်သင် (ရွှေစစ်သည်ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်)ကို စစ်ချီတက် တိုက်ခိုက်စေသည်။ သို့သော် ရွှေစစ်သည်သည် ချီတက် တိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုဘဲ ပေါ့လျော့စွာ ကြက်တိုက် ကစားနေသည်။ ထို့ကြောင့် ခမည်းတော်က အမျက်ထွက်၍ မြေကြီးကို တွင်းတူးပြီး ခန္ဓာကိုယ်တပိုင်း မြှုပ်နှံ၍ မြေထိပ်ခတ် အကျဉ်းချထားရာမှ အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်သည်။ ရွှေစစ်သင်နတ်သည် အထက်ဖော်ပြခဲ့သော အပြင် ၃၇-မင်းနတ် စာရင်းတွင် အမှတ် ၂၁-၌ ဖော်ပြထားသောနတ် ဖြစ်သည်။ မဟေသဟကျမ်း၌ ရွှေစစ်သင်နတ်ကို ပင် မြင်းဖြူရှင်နတ်ဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

(၉)ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီး-နှင့်ကွင်းဆက်နတ်များနတ် ၃- ပါး

ဦးရှင်ကြီးမှာ ပုဂံရွှေစည်းခုံဘုရား ရင်ပြင်တော်တွင် ကိုးမြို့ရှင်နတ်- လှိုင်းတက်သာဂရနတ် စသည်တို့နှင့်အတူ ထုလုပ်ထားသော်လည်း အပြင် ၃၇-မင်းနတ် စာရင်း၌ မပါဝင်ပေ။ ဦးရှင်ကြီးနှင့် ကွင်းဆက်နတ်များမှာ-

၁-ဦးရှင်ကြီး

၂-မယ်ဖြူနတ်

၃-အဘိုးတို့ဖြစ်သည်။

မယ်ဖြူနတ်မှာ ဦးရှင်ကြီးနှင့်တဆက်တည်း နတ်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း အဘိုးမှာ တဆက် နတ် မဖြစ်ခဲ့ပေ။ သို့သော်လည်း ဦးရှင်ကြီးကို တင်မြှောက်သောအခါ၌ အဘိုးကိုပါ တပါတည်း တင် မြှောက်လေ့ရှိကြသဖြင့် ဤ၌ ကွင်းဆက်အဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရေချို- ရေငန်ဦးရှင်ကြီးမှာ ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီးဟုထင်ရှားသည့်အတိုင်း ပင်လယ်ပိုင်း ရေငန်ဒေသ အောက်မြန်မာနိုင်ငံတခုလုံးလိုလိုက အများဆုံး အားထားကိုးကွယ်ကြသည်။ သို့သော် ရေချိုဒေသ အထက်မြန်မာနိုင်ငံမှလည်း ကိုးကွယ်ပသသူအချို့ ရှိသေးသည်။ ဤစာရေးသူ၏အဖွားလေးမှာ အညာဇာတိ ဖြစ်သော်လည်း အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအရပ်၌ အမြဲနေ ထိုင်သူ ဖြစ်သည်။ သို့သော် အထက်အညာဒေသသို့ ခေတ္တခဏ ပြန်သွားသောအခါများ၌လည်း ရေငန်ပိုင် ဦးရှင်ကြီးကို တင်မြှောက် ပသလေ့ရှိသည်။ ဤစာရေးသူ၏ အဖွားလေးကဲ့သို့ပင် အခြား ကိုးကွယ် ပသသူများကို အထက်အရပ်၌ တွေ့ရှိနေရသည်။ ဦးရှင်ကြီး အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် မွန်လူမျိုးများ ကောင်းစားစဉ်ခေတ်အခါက ပဲခူးနယ် စည်တီးရွာသား မောင်ရှင်(အချို့က ကစင်ရွာ သားဟုဆိုသည်)သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ဖခင်ဖြစ်သူသူကြီး ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့သည်။ သူ သည် စောင်းအတတ်ပညာကို ငယ်စဉ်ကပင် ထူးချွန်စွာတတ်မြောက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လည်း ဖခင်ကြီး ကွယ်လွန်သွားသောအခါ၌ မိခင်မဆိုးမကြီးဒေါ်ဖြူကို သူ၏ စောင်းအတတ်ပညာ ဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးစွာ ရှာဖွေလုပ်ကိုင် ကျွေးမွေးနေရရှာသည်။ ဖခင်ကြီး ကွယ်လွန်သွားချိန်အထိ မောင်ရှင်မှာ ရှင်သာမဏေ မပြုရသေးပေ။ ထို့ကြောင့် မိခင်ဖြစ်သူဒေါ်ဖြူမှာ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ မကွယ် လွန်မီ ကောင်းစားစဉ်က သူမ၏ အမဖြစ်သူ ဒေါ်သူအား ငွေသုံးပိဿာ ချေးငှားထားခဲ့ဘူးခြင်းကို သတိရလာသည်။ ထိုအချိန်၌ ဒေါ်သူမှာ ကောင်းစားနေချိန်လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ဖြူမှာ သားရှင်ပြုရန်အတွက် ဒေါ်သူထံသို့ သွားရောက် ကြွေးတောင်းရာ ဒေါ်သူက ကြွေးမပေးရုံမက ဆူ ပူဆဲဆို ကြိမ်းမောင်း လွှတ်လိုက်သည်။ သို့အတွက် ဒေါ်ဖြူမှာ ရှက်လည်းရှက်-စိတ်လည်းနာ- မျက်နှာလည်း ငယ်လှသဖြင့် နေရင်းရပ်ရွာ၌ မနေလိုတော့ဘဲ သားမောင်ရှင်ကိုခေါ်ကာ ဒလမြို့၌ သွားရောက် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ နေထိုင်ရာမှ မောင်ရှင်က ရှင်သာမဏေပြုဘို့ ငွေကြေး ရှာဖွေရန်အတွက် မျောခုတ်သမားအဖြစ်ဖြင့် မိန်းမလှကျွန်းသို့ လိုက်ပါသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ မိန်းမ လှကျွန်းမှာ မွန်ဘာသာဖြစ်၍ မြန်မာလို မြရာပင်များပေါသောကျွန်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဗိုလ် ကလေးမြို့နယ်တွင် ထင်ရှားသောကျွန်းဖြစ်သည်။ ယင်းမိန်းမလှကျွန်း၏တောင်ဖက်တွင် ကျွန်းညို ကြီးဟူသော ကျွန်းတကျွန်းလည်း ရှိသည်။ သို့သော် ကျွန်းညိုကြီးမှာ ယခုအခါ လူနေအိမ်ခြေများ ဖြင့် စည်ကားနေပြီ ဖြစ်သည်။ မောင်ရှင်တို့ မသွားရောက်မီကပင် မိန်းမလှကျွန်း၌ ကရင်မဆိုးမ ကြီး၏သမီးလေးယောက်မှာ ကျားကိုက်ခံရ၍ သေဆုံးပြီး အစိမ်းနတ်အဖြစ်ဖြင့် မိန်းမလှကျွန်းကို စောင့်နေလျက်ရှိသည်။ မိန်းမလှကျွန်း၌ မျောများ ခုတ်ယူနေစဉ် တနေ့၌ အခြားသူများ မျောခုတ် သွား၍ မောင်ရှင်မှာ လှေစောင့်အဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ မောင်ရှင်မှာ တယောက်တည်း ပျင်းနေ သဖြင့် အသင့်ပါလာသော သူ၏စောင်းကို တီးသောအခါ မိန်းမလှကျွန်းကို စောင့်နေကြသော အစိမ်းနတ်သမီးများက မောင်ရှင်အား သဘောကျသွားကြသည်။ ထို့နောက် မျောခုတ်ပြီးကြ၍ လှေ ထွက်မည် လုပ်ကြရာ ယင်းနတ်သမီးများက လှေထွက်မရအောင် ဆွဲထားကြသည်။ အားလုံး သဘောတူ မဲချသောအခါ၌ မောင်ရှင်ကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မဲကျသဖြင့် လှေသူကြီး မောင်ရှင်ကို ရေထဲသို့ ပစ်ချလိုက်သည်။ သို့သော် မောင်ရှင်မှာ ရေထဲမရောက်မီကပင် ပျောက်သွားပြီး အရှင်

လတ်လတ်က နတ်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ၎င်းကို "ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီး"ဟူ၍လည်းကောင်း "ကျွန်းညိုရှင်"ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ဦးရှင်ကြီးမှာ အပြင် ၃၇-မင်းနတ်စာရင်းတွင် မပါဝင်သော်လည်း နတ်ထိန်း နတ်ကတော်များက နတ်ကန္တာပေးပွဲ ပြုလုပ်သောအခါ၌ ဦးရှင်ကြီးအား တင်မြှောက် ပသလေ့ရှိကြသည်။ ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီးအား ဆွမ်းတင်မြှောက်ကြသောအခါ အချို့က ညဦးပိုင်း၌ တင်မြှောက်၍ အချို့က နံနက်အရက်တက်အချိန်၌ တင်မြှောက်ကြသည်။ နံနက် အရက်တက်ချိန်၌ တင်မြှောက်ကြသူများက ဦးရှင်ကြီးမှာ ယခုအခါ အမြဲတမ်း ရှစ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းနေသည်ဟုယူဆကာ ညဦးပိုင်း၌ မတင်ဘဲ နံနက် အရက်တက်ချိန်မှ တင်မြှောက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ မယ်ဖြူနတ် ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီး၏အမေ ဒေါ်ဖြူဖြစ်သည်။ သေဆုံးပြီးနောက် နတ် ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ မယ်ဖြူနတ်မှာ အပြင် ၃၇-မင်း နတ်စာရင်းတွင် မပါဝင်သော်လည်း တောင်ပြီး၌ ထင်ရှားသော နတ်ဖြစ်သည်။ အဘိုး ဦးရှင်ကြီးကဲ့သို့ပင် ရေငန်ဒေသပင်လယ်ပိုင်း၌ ထင်ရှားသော နတ်တပါးမှာ အဘိုးဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝတုံးက မုဆိုးတံငါအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးသူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ရပ်ရွာ၌ နတ်ကန္တာပေးသောအခါ ၎င်းအတွက် တပွဲသပ်သပ် တင်မြှောက်ပသကြရ၍ လူ့ဘဝ၌ပင် "တပွဲစားကြီး"ဟု ကျော်ကြားခဲ့သည်။ ၎င်းကို အချို့က မွန်လူမျိုး ဘိုးတော်ကရင်ဟူ၍လည်းကောင်း အချို့ကလည်း ဗမာကရင်လူမျိုး အပိုးဟူ၍လည်းကောင်း မှတ်သား ပြောဆိုကြသည်။ တနေ့သောအခါ နောက်ပါ လူများနှင့်အမဲပစ်ရန် တောသို့သွားကြစဉ် နောက်ပါ လူအများရှေ့မှာပင် ပျောက်သွားပြီး နတ်ဖြစ်သွားသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ ပင်လယ်ပိုင်း၌ ရေလမ်းခရီးသွားကြသူများ-ရေလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးကြသူများသည် အဘိုးအား အားကိုးအားထား တင်မြှောက်ပသလေ့ရှိကြသည်။ ရေငန်ပိုင်ဦးရှင်ကြီးကို ဆွမ်းတင်မြှောက်သော အခါ၌လည်း အဘိုးအတွက် အောက်ပွဲတပွဲသပ်သပ် တင်မြှောက်ပသလေ့ရှိကြသည်။ ယင်းသို့ အဘိုးကို တင်မြှောက်သောအခါ "အဘိုး-အဘိုး-အဘိုး"ဟု ကျယ်လောင်စွာ သုံးကြိမ် အော်ခေါ်ပြီး တင်မြှောက်ကြရသည်ဟုဆိုသည်။ အော်ခေါ်ခြင်းမှာ အဘိုးသည် အသက်ကြီး၍ နားလေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သိရှိရသည်။

(၁၀)ဖျာလိပ်နတ်မအောင်ဖြူ-နှင့်ကွင်းဆက်နတ်များနတ်၃-ပါး

မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသမီးလောက၌ အထူးထင်ရှားသောနတ်သည် ဖျာလိပ်နတ် မအောင်ဖြူဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က ဖျာလိပ်နတ်မအောင်ဖြူအတ္ထုပတ္တိသမိုင်းနှင့်တဆက်တည်း ဖြစ်ခဲ့ကြသော ကွင်းဆက်နတ်များလည်း ရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁-ဖျာလိပ်နတ် မအောင်ဖြူ

၂-သုံးပန်လှနတ်

၃-ကြက်သမားနတ်မအောင်ဖြူ

ပုဂံခေတ် ကျစွာမင်း(၅၉၆-၆၁၂)လက်ထက် အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြို့သုံးမြို့ကို အပိုင်စားရသော သုံးမြို့ရှင်သည် ဟံသာဝတီပြည်မြို့တည်ရာတွင် မြို့ရိုးတိုင် ထူမရသောကြောင့် ပုဏ္ဏား

ဖြူ ပုဏ္ဏားညို တို့ကို မေးမြန်းတော်မူသည်။ အချို့မှတ်တမ်းများ၌ကား သာယာဝတီမြို့ တည်စဉ်က ဟုအဆိုရှိသည်။ ပုဏ္ဏားဖြူပုဏ္ဏားညိုတို့က "အချိန်အခါကျလျှင် အောင်ပါသော တနင်္ဂနွေသမီး တစ်ယောက် ဖျာလိပ်ကို ဝေ့၍လာလိမ့်မည်။ ယင်းတနင်္ဂနွေသမီးကို စတေးလိုက်ပါက မြို့ရိုးတိုင် ထူမှု အောင်မြင်ပါလိမ့်မည်"ဟု လျှောက်ထားကြရာ ယင်းလျှောက်ထားချက်အတိုင်း ပြုလုပ်ရမည် ဟု သုံးမြို့ရှင်က အမိန့်ပေးတော်မူသည်။ ယင်းအမိန့်အရ အမှုထမ်းများလည်း အချိန်အခါကို စောင့်ဆိုင်းနေကြသည်။ သုံးပန်လှနတ် သုံးမြို့ရှင်၌ တူတော် ပညာဗလဟူသောအမတ် ရှိသည်။ ပညာဗလအမတ်သည် မြို့ဝန်၏သမီးကိုမယူဘဲ သူကြီးသမီးမအောင်ဖြူကို ယူလိုက်သောကြောင့် မြို့ဝန်မင်းက ပညာဗလအပေါ် ရန်ငြိုးထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် "ပညာဗလအမတ်သည် တိုင်းပြည်ကို လုပ်ကြံလိမ့်မည်"ဟု မြို့ဝန်မင်းက သုံးမြို့ရှင်အား ဂုံးချော သံတော်ဦးတင်ရာ သုံးမြို့ရှင်ကလည်း ယုံကြည်သဖြင့် ပညာဗလအား ဖမ်းဆီးကာ အကျဉ်းချထားခဲ့သည်။ ထိုမျှသာမက ပညာဗလ၏ နှမဖြစ်သူ မမင်းလှကိုလည်း သုံးမြို့ရှင်က သိမ်းပိုက်ရန် ကြံစည်ပြန်သည်။ သို့သော် မမင်းလှသည် ဦးရီးတော် သုံးမြို့ရှင် သိမ်းပိုက်မှုကို မခံဘဲ အသက်ကို အောင့်၍ အဆုံးစီရင်လိုက်ရာ အနိစ္စရောက်ကာ သုံးပန်လှနတ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ သုံးပန်လှနတ်သည် အပျိုဘဝနှင့်အနိစ္စရောက်ပြီး နတ်ဖြစ်ခဲ့သဖြင့် သမီးရည်းစားစုံတွဲ နေမှုထိုင်မှုများနှင့်အချစ်နှင့်ပတ်သက်သောအမှုကိစ္စမှန်သမျှ မကြိုက်ဟု အဆိုရှိသည်။ မအောင်ဖြူသည် ၎င်းလင်ယောက်ျား ရာဇဝတ်သင့်ကြောင်း ကြားသိရသောအခါ တွေ့ဆုံရန် ဒယ်အိုးကို ရွက်ကာ ဖျာလိပ်ကို ပိုက်ပြီး လိုက်လာခဲ့သည်။ နေထိုင် ချက်ပြုတ် စားသောက်ရန်အတွက် ဒယ်အိုး-ဖျာလိပ်တို့ကို ယူလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ လိုက်လာခဲ့ရာ မအောင်ဖြူသည် စောင့်ဆိုင်းနေသောမင်းမှုထမ်းများအနီးသို့ ရောက်လာ၍ မင်းမှုထမ်းများက ဖမ်းဆီး မေးမြန်းသောအခါ အောင်ပါသော တနင်္ဂနွေသမီး ဖြစ်နေသောကြောင့် မအောင်ဖြူအား မြို့ရိုးတိုင်ထူမည့် တွင်းထဲသို့ ထည့်ပြီး စတေးလိုက်သည်။ မအောင်ဖြူသည် ၎င်းအား မစတေးမီ "အပြစ်မရှိသော မိမိအား စတေးသည့်အတွက် ဟံသာဝတီနယ်တွင် (သာယာဝတီနယ်ဟုလည်း အချို့မှတ်တမ်း၌ ရှိသည်) လူဖြစ်က လူဆိုး တိရစ္ဆာန်ဖြစ်က တိရစ္ဆာန်ဆိုးများသာ ဖြစ်ကြပါစေ၊ ကြီးပွားခြင်းလည်း မရှိကြပါစေနှင့်"ဟု ကျိန်ဆဲသွားသည်။ တဆက်တည်းမှာပင် "လင်ကိုချစ်သော မိမိသည်လည်း ဖြစ်လေရာဘဝတွင် မိမိ၏လင်ယောက်ျားနှင့် ပေါင်းသင်းရပါစေသား"ဟု ဆုတောင်းသွားသေးသည်။ သူမ၏ကျိန်စာသည် ထိရောက်၍ သူမ၏ဆုတောင်းလည်း ပြည့်ဝသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ဆုတောင်းသည့်အတိုင်းပင် မအောင်ဖြူသည် ဘီလူးမဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားပြီးနောက် ထောင်တွင်း အကျဉ်းခံနေရသူ ၎င်း၏ လင်ယောက်ျား ပညာဗလကို တန်ခိုးဖြင့် ထုတ်ဆောင်ကာ သူမပိုင်ဆိုင်ရာနယ်သို့ ခေါ်ယူသွား၍ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြရာမှ သားတစ်ယောက်ပင် ဖွားမြင်ခဲ့ရပေသည်။ ၎င်းသားမှာ ဘီလူးမနှင့်လူသား ပေါင်းသင်း၍ ပေါက်ဖွားလာသူ ဖြစ်သောကြောင့် အရွယ်ရောက်လာသောအခါ၌ ခြေဖဝါးသည် တတောင်ရှိသည်။ ခွန်အားဗလလည်း ကြီးမားသည်။ ဆင်ကို ဖမ်း၍ အစွယ်ကို ချိုးပစ်နိုင်လောက်အောင် စွမ်းရည်သတ္တိနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသားကို "ခြေရာတတောင်- မောင်မဲခေါင်"ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ခြေရာတတောင် မောင်မဲခေါင်သည် သူ၏ဘခင် ပြောပြသဖြင့် လူများ နေထိုင်ရာဒေသသို့ သွားလိုလှသည်။ မိခင်မှာလည်း ဘီလူးမဖြစ်မှန်းသိသဖြင့် ပို၍ သွားလိုလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် တနေ့တွင် မယ်တော်သစ်သီးရှာသွားခိုက် ဘခင်ကို ထမ်းကာ လူတို့နေထိုင်ရာဒေသသို့ ပြေးလာခဲ့သည်။ မိခင် ဘီလူးမ

သည် ပြေးမှန်းသိလျှင်သိချင်း လိုက်သော်လည်း သူမ၏ပိုင်နက်နယ်ကို လွန်မြောက် သွားပြီဖြစ် သောကြောင့် မှီအောင် မလိုက်နိုင်ပေ။ သို့ဖြင့်ပင် လင်နှင့်သားကို ခေါ်ရင်းအော်ရင်းနှင့် ရင်ကွဲနာ ကျကာ သေဆုံးရရှာသည်။ ဘီလူးဘဝမှ သေဆုံးကာနီးတွင် လူ့ဘဝ မအောင်ဖြူဖြစ်ခဲ့စဉ်က ကျန် ရှိခဲ့သောဖျာလိပ်ကို သတိရသည့်စွဲလန်းမှုဥပါဒါန်ကြောင့် "ဖျာလိပ်နတ်-မအောင်ဖြူ" ဖြစ်ခဲ့ရ သည်။ ဖျာလိပ်နတ်မအောင်ဖြူကို တင်မြှောက်သောအခါ အုန်း,ငှက်ပျောပွဲ ပြင်ဆင်၍ ပွဲရှေ့၌ ဖျာလိပ်သစ်တွင် ထမီ- အင်္ကျီ-ဆံစု-ဘီး-စသော အမျိုးသမီး အဝတ်တန်ဆာပလာများကို လူကဲ့သို့ ဝတ်ဆင်ပေးကာ ကျောက်ပြင်-မှန်-သနပ်ခါးတုံးများ အသင့်ထားရသည်။ သို့သော် လင်နှင့်သားကို စိတ်နာသေဆုံးသူ ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းသို့ တင်မြှောက်သောအခါ၌ ယောက်ျားများ ကိုင်တွယ် ခြင်းမပြုရပေ။ ဖျာလိပ်နတ်မအောင်ဖြူမှာ အမျိုးသမီးလောက၌ အထူးထင်ရှားသည်။ ထင်ရှားခြင်း မှာ အပျိုပေါက် အပျိုလတ် အပျိုကြီးများသည် တခါတရံ စုရုံးကြကာ "မည်သည့်အမျိုးသမီးကို ၎င်းရည်မှန်းထားသူနှင့် အကယ်၍ ပေါင်းရမည် ဆိုပါက မအောင်ဖြူ အရှင်မကြီးက ဘယ်နှစ်ချက် ရိုက်ပြတော်မူပါ" အစရှိသဖြင့် မိမိတို့ မေးချင်ရာရာတို့ကို မေးမြန်းလေ့ရှိကြသည်။ မေးသည့်အ တိုင်းလည်း ဖျာလိပ်နတ်မအောင်ဖြူက ရိုက်ပြသည်ဟု ဆိုသည်။ ယင်းကဲ့သို့ မေးမြန်းကြခြင်းမှာ အပျော်အပျက်သဘော ရယ်စရာ မောစရာအဖြစ်လည်း မေးကြသည်။ အတည်အဖြစ်ဖြင့်လည်း မေးကြသည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ ဖျာလိပ်နတ်မအောင်ဖြူကား ပျိုတိုင်းကြိုက်သည့် နှင်းဆီခိုင်လို အမျိုးသမီးလောကမှာ ပွဲတောင်းခြင်းခံရသော နတ် ဖြစ်သည်။ ကြက်သမားနတ် ပညာဗလအမတ် နှင့်သားဖြစ်သူ ခြေရာတထောင် မောင်မဲခေါင်တို့သည် လူတို့ဒေသသို့ ပြန်ရောက်လာပြီးနောက် သုံးမြို့ရှင်ဘုရင်ထံတွင် အမှုတော် ပြန်လည်ထမ်းခဲ့ကြသည်။ တနေ့တွင် တောဆင်ရိုင်းကြီးတ ကောင် အလွန်သောင်းကျန်းနေရာ ဖမ်းဆီးပုံသူ တယောက်မျှ မရှိကြပေ။ မောင်မဲခေါင် ထွက်၍ ဖမ်းဆီးသောအခါ၌ ယင်းဆင်ရိုင်းကြီးကို ရရှိလာသည်။ မောင်မဲခေါင်ကလည်း ဆင်ရိုင်းကြီးကို ဘုရင်အား ဆက်သရာ ကြေနှပ် အားရတော်မူသဖြင့် မောင်မဲခေါင်အား စစ်ဗိုလ် သက်တော်စောင့် ရာထူးဖြင့် တိုးမြှင့်မြှောက်စား ခန့်ထားခဲ့သည်။ သုံးမြို့ရှင်ဘုရင်သည် ကြက်တိုက် ဝါသနာပါသူ ဖြစ် သည်။ တနေ့တွင် သုံးမြို့ရှင်ဘုရင်သည် ကြက်တိုက်ပွဲသို့ သွားရာ နောက်ကျမှ ရောက်ရှိသွားသော ကြောင့် သူနှင့်ကြက်တိုက်ကစားဖက်ဖြစ်သော ပြည်ဘုရင်က ပျက်ရယ်ပြုကာ လှောင်ပြောင်ခဲ့ သည်။ ထိုအခါ သုံးမြို့ရှင်ဘုရင်က မောင်မဲခေါင်အား "နှင် ဆင်ကောက်နောက်ကျနေ၍ ငါ အရှက် ရသည်"ဟုဆိုကာ မောင်မဲခေါင်၏မျက်နှာကို ခြေနှင့်ကန်ကျောက်လိုက်ရာ မောင်မဲခေါင်ကလည်း ရန်ငြိုးထားကာ ပြန်လည်ပုန်ကန်ခဲ့သည်။ သုံးမြို့ရှင်ဘုရင်က တခါက မောင်မဲခေါင် ဖမ်းပေးခဲ့ သော ဆင်တော်ကို စီး၍တိုက်ခိုက်သည်။ သို့သော် ယင်းဆင်တော်မှာ မောင်မဲခေါင်၏အသံကို ကြားရုံဖြင့် လန့်ပြီး ပြေးလေတော့သည်။ ဤတွင် သုံးမြို့ရှင်အား မောင်မဲခေါင်က လုံနှင့် ထိုးလိုက် သဖြင့် ကံကုန်ကာ "သုံးမြို့ရှင်နတ်"ဖြစ်လာသည်။ "ကြက်သမားနတ်"ဟုလည်း အချို့က ခေါ်ကြ သေးသည်။ ကြက်သမားများအနေဖြင့် ကြက်တိုက်ရာတွင် ယင်းကြက်သမားနတ်ကို တင်မြှောက် ပသက နိုင်သည်ဟု ယူဆယုံကြည်ကြသည်။ သို့သော် ယင်းသို့ တင်မြှောက်သောအခါ အုန်းသီး တလုံး-ငှက်ပျောသုံးဖီး-ဆီမီးသုံးတိုင်- ပန်းသုံးမျိုး-ကွမ်းသုံးရာ -လဘက်သုံးပုံတို့ဖြင့် ကန်တော့ပွဲ ထိုး တင်မြှောက်ရသည်။

(၁၁)မိုးခေါင်ကျော်စွာနတ်

မိုးခေါင်သောအခါ မိုးခေါင်ကျော်စွာနတ်ကို ပသ၍ လွန်ဆွဲလေ့ရှိကြသောကြောင့် မြန်မာ နိုင်ငံ အရပ်ရပ်ကပင် မိုးခေါင်ကျော်စွာနတ်ကို သိလည်း သိကြသည်။ စိတ်လည်း ဝင်စားကြသည်။ ယင်း မိုးခေါင်ကျော်စွာနတ်မှာ ပုဂံခေတ်ကပင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သောနတ် ဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်၌ ကုလားကျမင်းဟု အမည်ရသော နရသူမင်း(၅၂၉-၅၃၃)လက်ထက်တွင် ရှင်မထီးဆရာတော် ထွက်ရပ်ပေါက်သဖြင့် ပုဂံတပြည်လုံး ရွှေမိုး ငွေမိုး ရွာခဲ့ဘူးကြောင်း သမိုင်းအစဉ်အလာ ပြောစမှတ် ပြုခဲ့ကြသည်။ စင်စစ် ရှင်မထီးဆရာတော်သည် နရသူမင်းမဖြစ်မီ နရသူ၏ခမည်းတော် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး (၄၇၄-၅၂၆)လက်ထက်ကပင် ဖိုထိုးခဲရာ ပုဂံပြည် မှူးမတ် သူဌေး သူကြွယ် တို့က ရွှေ ငွေ လှူဒါန်း ထောက်ပံ့ခဲ့ကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ လှူဒါန်းထောက်ပံ့ကြသူများအနက် ရှင်မထီးဆရာတော်အား အထူးစေတနာထက်သန်စွာဖြင့် အမြဲတမ်း လှူဒါန်း ထောက်ပံ့နေကြသူ များမှာ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ် မောင်ကျော်စွာနှင့်ဇနီး မယ်သော်တာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ရှင်မထီး ဆရာတော် ဖိုထိုးသောဓာတ်လုံးမှာ ပြဒါးလုံးဖြစ်သည်။ ထွက်ရပ်ပေါက်ကိစ္စအတွက် ကြီးကြီး စားစား ဖိုထိုးပါသော်လည်း အောင်မြင်မှု မရှိပေ။ ပျက်ဖန်များလာသောကြောင့် လှူဒါန်းထောက်ပံ့ ကြသော ဒကာ ဒကာမများ အများအပြားမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ်ကုန်ကြသည်။ နောက်ဆုံး မောင်ကျော်စွာနှင့်မယ်သော်တာတို့ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးကသာ ခိုင်ခံ့၍ ရှိရှိသမျှပစ္စည်းများကို ထုခွဲ ရောင်းချ လှူဒါန်း ထောက်ပံ့နေရတော့ရာမှ မောင်ကျော်စွာနှင့်မယ်သော်တာတို့ ဇနီးမောင်နှံပင် သူကြွယ်ဘဝမှ သူရင်းငှားဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားရသည်အထိ အခြေအနေ ဆိုးရွားခဲ့ရပေသည်။ သို့ တိုင်အောင်လည်း ရှင်မထီးဆရာတော်၏ပြဒါးလုံးမှာ အောင်မြင်မှု မရရှိသေးပေ။ ထိုအချိန်၌ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး နတ်ရွာစံပြီးနောက် သားတော်နရသူမင်း နန်းစံချိန်တွင် ဖြစ်သည်။ ရှင်မထီး ဆရာတော်သည် ဒကာ ဒကာမများထံမှ ရွှေ ငွေပစ္စည်း လှူဘွယ်ဝတ္ထုများ မရသည့်အဆုံး၌ နရ သူမင်းထံ အလှူခံရာ နရသူမင်းကလည်း "သူ အကျိုးခံစားရမည်"ဟု မျှော်ကိုး ယူဆယုံကြည်ကာ ရက်ရှည်လများပင် လှူဒါန်းခဲ့ပြန်သည်။ သို့သော် ဆရာတော်၏ပြဒါးဓာတ်လုံးကား မအောင် မြင်ခဲ့ပေ။ နောက်ဆုံး၌ နရသူမင်းမှာ အမျက်ဒေါသကြီးသူ ဖြစ်ရကား သည်းမခံနိုင်တော့ဘဲ မင်း ချင်းတို့အား ဆရာတော်ရှင်မထီး၏မျက်စိနှစ်လုံးကို ဖောက်ထုတ်စေခဲ့သည်။ ဤတွင် ဆရာတော် ရှင်မထီးသည် သူ၏ပြဒါးလုံးကို စိတ်နာလှရကား ကျောင်း၌နေသော သူတော်အား ကုဇီအိမ် မစင် တွင်းထဲသို့ ပစ်ချခိုင်းလိုက်သည်။ ခိုင်းသည့်အတိုင်းပင် မစင်တွင်းထဲသို့ ပစ်ချလိုက်ရာ မစင်တွင်းသို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ပြဒါးလုံးမှာ သိဒ္ဓိပေါက်ပြီး တဝင်းဝင်းတလက်လက် အရောင်များ ထွက်ကာ ထိန်လင်း ဝင်းလက်သွားတော့သည်။ အမှန်မှာ "ချေးရည်နှင့်စိမ်ရမည်" ဟူသော အညွှန်းစာကို "ချဉ်ရည်နှင့်စိမ်ရမည်"ဟုမှားမှားယွင်းယွင်း ဖတ်ရှုလုပ်ကိုင်နေမိသဖြင့် ယခုလို ချေး ရေ(မစင်ရေ)နှင့်ထိတွေ့လိုက်ရသောအခါတွင်မှ အညွှန်းအတိုင်း ကိုက်ညီလာသဖြင့် သိဒ္ဓိပေါက် သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ပြဒါးလုံး ဝင်းဝင်းတောက်သွားကြောင်းကို သူတော်က ဆရာ တော် ရှင်မထီးအား ပြေး၍ လျှောက်ထားသည်။ ဆရာတော်မှာ သူ၏ပြဒါးလုံး သိဒ္ဓိပေါက်ပြီဟု သိရှိ လိုက်သဖြင့် ဝမ်းအမြောက်ကြီး မြောက်ကာ မစင်တွင်းသို့ တွဲပို့စေပြီး ပြဒါးလုံးကို ဆယ်ယူ၍ အမွှေးနံ့သာတို့ဖြင့် ဆေးကြောစေခဲ့သည်။ တဆက်တည်းပင် သူတော်ကိုလည်း ဈေး၌ ရရာ မျက်

လုံးတစုံကို ဝယ်ယူရန် စေခိုင်းလိုက်သည်။ သို့သော် အချိန်လင့်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဈေး၌ မျက်လုံးတမျိုးတည်း စုံမရဘဲ ဆိတ်မျက်လုံး တလုံးနှင့် နွားကလေးမျက်လုံး တလုံးသာ ရခဲ့သဖြင့် ယင်းမျက်လုံး ၂-လုံးကို ဆရာတော်အား ဆက်ကပ်လိုက်သည်။ ဆရာတော်ကလည်း ရလာသော ယင်းဆိတ်နှင့်နွားမျက်လုံး ၂-လုံးကိုပင် ဟောက်တောက်ကန်းနေသော မျက်လုံးအတွင်းသို့ ဖိသွင်း လိုက်ပြီး သူ၏ပြဒါးလုံးနှင့်ပွတ်သတ်လိုက်ရာ ကန်းသွားသောမျက်စိနှစ်လုံးမှာ ပကတိအတိုင်း ပြန် မြင်လာခဲ့သည်။ ပြန်မြင်လာသော်လည်း ယင်းသို့ဆိတ်မျက်စိတဖက်-နွားမျက်စိ တဖက် ဖြစ်နေ သောကြောင့် ထိုအခါမှစ၍ ဆရာတော် ရှင်မထီးမှာ "ရှင်အဇ္ဈဂေါဏ"ဟူသော ဘွဲ့အမည်သစ်ကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါ ရှင်အဇ္ဈဂေါဏသည် သူ၏ထွက်ရပ်ပေါက်လုပ်ငန်းကို ဆက်လက် ကြိုးစား ရန်အတွက် ထွက်တော့မည် ဖြစ်၍ ပုဂံပြည်တွင် ရှိသော သူ၏ ဒကာရင်း ဒကာမရင်းများအား မ,စ ထားခဲ့လိုသောကြောင့် ကြေးရည် ခဲရည်တို့ကို ကျီစေပြီးလျှင် သူ၏တောင်ပေးဖျား၌ ပြဒါးလုံးကို တပ်ကာ ယင်းကြေးရည် ခဲရည်များကို မွေလိုက်လျှင် ကြေးရည် ခဲရည်အဖြစ်မှ ရွှေရည် ငွေရည် အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ ရောက်ရှိကုန်ကြသည်။ ထိုအချိန်က ပုဂံပြည်၌ ရွှေမိုး ငွေမိုး ရွာသည်ဟုပင် ယခုတိုင်အောင် သမိုင်းအစဉ်အလာ ပြောစမှတ် ပြုခဲ့ကြရသည်။ ပြောစမှတ် ပြုရလောက်အောင် လည်း ဟုတ်သဖြင့် ကြေးခဲ အနည်းငယ်သာ ရှာဖွေနိုင်သော မုဆိုးမများသည်ပင် ဘုရားတဆူ တည်နိုင်လောက်အောင် ကြွယ်ဝချမ်းသာခဲ့ပေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ပုဂံပြည် ဒကာ ဒကာမများကို သူဌေး သူကြွယ် ဖြစ်အောင် မ,စခဲ့ပြီးနောက် ဆရာတော် ရှင်အဇ္ဈဂေါဏသည် ပုပ္ဖားတောင်ဖက်သို့ ထွက်ကြွတော်မူသည်။ သူ့မျက်လုံးကို ဖောက်ပစ်ခဲ့သော နရသူမင်းကိုကား စိတ်နာလှသဖြင့် အကြောင်းမျှ မကြားခဲ့ပေ။ ပုဂံတပြည်လုံး အုံးအုံးကြွက်ကြွက် ရွှေမိုး ငွေမိုး ရွာနေသောအချိန်၌ ကံခေလှသော မောင်ကျော်စွာနှင့်မယ်သော်တာ ဇနီးမောင်နှံတို့မှာ မြို့တွင်း၌ မရှိကြပေ။ မြို့နှင့် ဝေးကွာလှသော တောင်ယာပဲခင်းများ၌ တောင်သူလုပ်နေကြရသဖြင့် ဆရာတော် ရှင်အဇ္ဈဂေါဏ နှင့်မတွေ့လိုက်ကြရပေ။ သို့သော် ဆရာတော်ရှင်အဇ္ဈဂေါဏသည် ထွက်ရပ်ပေါက်ပညာစခန်းကို အဆင့်အတန်း အမြင့်ဆုံးအထိ ကိစ္စပြီးဆုံးအောင်မြင်ပြီးနောက်၌ကား မောင်ကျော်စွာနှင့် မယ် သော်တာတို့ရှိရာအရပ်သို့ ကြွလာပြီး မြောက်မြားလှစွာသော ရွှေ ငွေ ရတနာ အဖြာဖြာတို့ကို ပေး အပ် ချီးမြှင့်ရာ မောင်ကျော်စွာနှင့်မယ်သော်တာတို့မှာလည်း နောက်ဆုံး အချမ်းသာအကြွယ်ဝဆုံး အဖြစ်ဖြင့် ပုဂံတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားလာခဲ့သည်။ ဆရာတော် ရှင်အဇ္ဈဂေါဏသည် ဖိုဝင်ရန် အချိန် ဆိုက်ရောက်လာ၍ တပည့်ကောင်း လိုလာသည်။ ထို့ကြောင့် တနေ့တွင် မောင်ကျော်စွာကို လိုက်ပါရန် လာရောက်ခေါ်ငင်ရာ ထိုအချိန်က မောင်ကျော်စွာမှာ အိမ်၌ မယားဖြစ်သူ မယ်သော် တာလည်း မရှိခိုက် ဖြစ်သည့်ပြင် သားကလေး ဝံသာကိုလည်း တစ်ယောက်တည်း ထားပစ်ခဲ့ရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ပြန်လည် လျှောက်ထားလိုက်သည်။ ဆရာတော် ရှင်အဇ္ဈဂေါဏလည်း မည်သို့မျှ ပြန်လည် မမိန့်ကြားတော့ဘဲ မယ်သော်တာရှိရာ ယာခင်းသို့ ကြွသွားပြီး တပည့်အဖြစ် လိုက်ရန် ခေါ်ရာ မယ်သော်တာမှာ မိမိကိုယ်တိုင် ဝိဇ္ဇာဖြစ်ရမလောက် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြင့် ချက်ချင်းပင် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ မယ်သော်တာ လိုက်သွားပြီးနောက် ဆရာတော်ရှင်အဇ္ဈဂေါဏ အပေါ် ရန်ညှိုးဖွဲ့ထားသော နရသူမင်းသည် မောင်ကျော်စွာနှင့်သား မောင်ဝံသာတို့ကို ဖမ်းဆီးကာ ဆရာတော်ရှိသောအရပ်ကို မေးမြန်းခြင်း-မောင်ကျော်စွာကိုယ်တိုင်ပင် ရွှေ ငွေ ဖြစ်သည်ဟု ယုံ ကြည်နေခြင်းတို့ကြောင့် ယင်းကိစ္စများ မပေါ်ပေါ်အောင် နှိပ်စက် စစ်ဆေးခဲ့ရာမှ လက်လွန်ကာ

မောင်ကျော်စွာနှင့်သား ဝံသာတို့ သေဆုံးခဲ့ရရှာပြီး ကျော်စွာနတ်ဖြစ်လာသည်။ မယ်သော်တာမှာမူ ဆရာတော် ဖိုဝင်ရာ၌ စောင့်ရှောက်ပြီးနောက် ဝိဇ္ဇာဖြစ်သွားသည်ဟု အချို့က ယူဆကြသည်။ အချို့ကလည်း လင်ဖြစ်သူ မောင်ကျော်စွာနှင့်သား ဝံသာတို့ သေဆုံးသောကြောင့် သောကမီး တောက်ကာ ဝတ်ကြောင်ကို မုန်းပြီး ပုပ္ဖားတောင်၌ ရသေ့မပြုလုပ်နေထိုင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆ ကြသည်။ ကျော်စွာနတ် ဖြစ်လာသောအခါ၌ ပုဂံဘုရင်နရသူနှင့်မှူးမတ်စသူတို့ကို များစွာ စိတ်နာ သောကြောင့် ၎င်းနတ်ဖြစ်နေသော ပုပ္ဖားတောင်ကလပ်စွန်းမှနေ၍ ပင်လယ်ဖက်မှ တက်လာသော မိုးသား တိမ်တိုက်တို့ကို တန်ခိုးဖြင့် ဖယ်ရှားပစ်နေရာ ပုဂံပြည်တွင်း မိုးခေါင်သည့်အဖြစ်သို့ ဆိုက် ရောက်ခဲ့ရသည်။ ဤတွင် နရသူမင်းနှင့်တကွ ပြည်သူတို့က နတ်ကန္တာပေးကာ ၃၇-မင်းနတ် များကို မေးမြန်းခဲ့ကြသည်။ ၃၇-မင်းနတ်များကလည်း "၎င်းတို့ထက် တန်ခိုးကြီးသော ကျော်စွာနတ် ၏လက်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း" ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် နရသူမင်းသည် ကျော်စွာ နတ်ကို ပင့်ကာ မှားကြောင်း ဝန်ချတောင်းပန်ရာ ကျော်စွာနတ်က "နရသူမင်း လွန်ကြောင်းကို ပြည်သူပြည်သားအားလုံး သိအောင် လွန်ကြီးကို တဖက်တချက် ဆွဲကြ၍ လွန်ခေါင်းပေါ်က မိမိစီး ရမှ ကြေနပ်နိုင်မည်"ဟု ပြောဆိုသည်။ သို့ဖြင့်ပင် ယခုတိုင်အောင် လွန်ဆွဲသောအခါ လွန်ခေါင်း တပ်ပွဲပေး၍ ဆွဲကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ မိုးခေါင်လျှင် ယင်းကဲ့သို့ လွန်ဆွဲပသရသောကြောင့် မိုးခေါင် ကျော်စွာနတ်ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။

(၁၂)နံကရိုင်းနတ်-နှင့်ကွင်းဆက်များနံကရိုင်းနတ်

နံကရိုင်းနတ်အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းမူကွဲများ ရှိသည်။ ဤ၌ "မွန်ရာဇဝင် နှင့်စေတီပေါင်းချုပ်သမိုင်း"အရ ဖော်ပြလိုပေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၈၇-ခုနှစ်တွင် သမလမင်းကြီး သည် ဟံသာဝတီထီးနန်းကို စံမြန်းပြီးလျှင် ညီတော် ဝိမလမင်းသားအား အိမ်ရှေ့မင်းအရာ ပေး အပ်ချီးမြှောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဗူး၊ဖရုံ၊တောင်ယာပဲခင်းများကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင် စား သောက်နေသော မဲအိုးလောင်းဆိုသူ ရှိသည်။ ယင်း မဲအိုးလောင်း၏ သမီးကို မိဖုရားမြှောက်ရန် သမလမင်းကြီးက သူ၏မင်းချင်းများကို စေလွှတ်ဆောင်ကြဉ်းစေသည်။ ယင်းသို့ လာရောက် ဆောင်ကြဉ်းသည်ကို ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် ယင်းအမျိုးသမီးမှာ ရွှေဖရုံသီးခြင်းထဲ၌ ဝင်ရောက် ပုန်းအောင်း နေခဲ့သည်။ သို့သော် ယင်းသို့ ပုန်းအောင်းနေသည်ကိုပင် မင်းချင်းတို့က ရှာဖွေ တွေ့ရှိ ကာ ဆောင်ကြဉ်းသွားပြီး သမလမင်းကြီးအား အကြောင်းစုံ သံတော်ဦးတင်ကြရာ သမလမင်း ကြီးက "ကပိထော်"အမည်ဖြင့် မိဖုရားမြှောက်ခဲ့သည်။ ကပိထော်မှာ မွန်ဘာသာစကားဖြစ်၍ မြန် မာလို"ရွှေဖရုံမယ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မိဖုရားကြီး ရွှေဖရုံမယ်တွင် သားတော်တစ်ပါး ဖွားမြင်ပြီး နောက် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်သူညီတော် ဝိမလမင်းသားက နောင်တော် သမလမင်းကြီးအား လုပ်ကြံပြီး ထီးနန်းကိုသိမ်းယူလိုက်သည်။ မရီးတော် ရွှေဖရုံမယ်မိဖုရားကြီးကိုလည်း သားတော်ကလေးအား နယ်စွန့်နယ်ခြား၌ သွားရောက်စွန့်ပစ်ရမယ်ဟု အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေဖရုံမယ်သည် သားတော်ကလေးကို ဟံသာဝတီပြည်နှင့်သထုံပြည်နယ်ခြား ကွမ်အပ်သာတောစပ်၌ သွားရောက် စွန့်ပစ်ထားခဲ့ရသည်။ ကွမ်အပ်သာတောစပ်အနီး ရွာငယ်တရွာမှ မိနံကရိုင်းသည် ကျွဲကျောင်း

ထွက်လာရာ ကွမ်အပ်သာတောစပ်၌ သားငယ်တစ်ယောက်ကို တွေ့ရှိရ၍ ကောက်ယူ ကျွေးမွေး ထားသည်။ မိနံကရိုင်းမှာ မွန်ကရင်လူမျိုးဖြစ်၍ ကျွဲများ မွေးမြူပြီး လယ်ယာလုပ်ကိုင် စား သောက်နေသူဖြစ်သည်။ ယင်းသားငယ်ကို ကွမ်အပ်သာ တောစပ်မှ ကောက်ယူ ရရှိသောကြောင့် အမှတ်တရ ဖြစ်စေရန် "အပ်သာ"ဟု အမည် ပေးခဲ့သည်။ "ကွမ်အပ်သာ"မှာ မွန်ဘာသာ ဖြစ်၍ မြန်မာလို "နယ်ခြား"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် အပ်သာကို "နယ်ခြားမင်းသား"ဟု ခေါ် သည်။ နောက် ကာလကြာညောင်းလာ၍ "အသားမင်းသား" ဟု ရွေ့လျော ခေါ်ဝေါ်သည်ဟု ဆို သည်။ မိနံကရိုင်းသည် ယင်းအပ်သာ ခေါ် အသားမင်းသားကို သူ၏ကျွဲခြံတွင်းရှိ နို့စားကျွဲမများမှ နို့ကို ညှစ်ယူ ကျိုချက် တိုက်ကျွေး မွေးမြူခဲ့သည်။ သားရင်းနှင့်မခြား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။ အပ် သာခေါ် အသားမင်းသား အသက် အရွယ်ကြီးပြင်းလာသောအခါ ကရင်လူမျိုးတို့၏အလေ့အကျင့် ဝေလေ့ထုံးစံအတိုင်း

(၁) ရန်သူကို ခုခံ ကာကွယ် နိုင်စေရန်လည်းကောင်း

(၂) မိန်းမကောင်းကောင်း ရနိုင်စေရန်လည်းကောင်း မိနံကရိုင်း၏ ဖခင်ကြီးက အသားမင်းသား အား လက်ပွေ့ပညာ သင်ပေးခဲ့သည်။ တနေ့တွင် အသားမင်းသားသည် တော်စပ်၌ မိနံကရိုင်း၏ ကျွဲများကို ကျောင်းနေစဉ် အမဲလိုက်ရန်လာသော ဟံသာဝတီပြည်မှ မုဆိုးတယောက်နှင့်တွေ့ဆုံ ကြကာ မိတ်ဆွေဖြစ်သွားကြသည်။ ထို့နောက် ဟံသာဝတီပြည်မှ မွန်လူမျိုးများက နှင်ထုတ်လိုက် သော ဟိန္ဒူလူမျိုးများသည် ဟံသာဝတီပြည်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူရန် အရပ်ခုနစ်တောင် မြင့်သော လန်ဘား အမည်ရှိ ကုလားကြီးကို တပ်မှူးအဖြစ် တင်မြှောက် ဦးစီးစေကာ သင်္ဘောခုနစ်စင်းနှင့် ရောက်ရှိလာသည်။ စစ်တိုက်ခိုက်တော့မည့်အကြောင်းကိုလည်း ဝိမလမင်းကြီးထံ သဝဏ်လွှာ ပေး ပို့လိုက်လေသည်။ ဝိမလမင်းကြီးသည် တပ်မှူးလန်ဘားဦးစီးသော ဟိန္ဒူလူမျိုးများကို စစ်ဘက်ပြိုင် တိုက်ခိုက်ရန် တိုင်းပြည်အတွင်း မောင်းကြေးနန်းခတ်၍ ရှာဖွေခဲ့သည်။ ဤတွင် အသား မင်းသား နှင့်တွေ့ခဲ့သောမုဆိုးနှင့်မင်းချင်းတို့သည် မင်းကြီးရှေ့တော်သို့ ဝင်ကာ လူစွမ်းကောင်း တွေ့ရှိခဲ့ သော နေရာကို လျှောက်ထားကြသည်။ ယင်းအကြောင်းကို ကြားလျှင် ဝိမလမင်းကြီးလည်း အားရ ဝမ်းမြောက်တော်မူလှသဖြင့် အသားမင်းသားရှိရာသို့ စေတမန်များ လွှတ်ကာ ခေါ်ယူစေခဲ့သည်။ နန်းတော်တွင်းသို့ အသားမင်းသား ရောက်လျှင် မင်းကြီးသည် "တပ်မှူး လန်ဘားကို နိုင်အောင် စစ်တိုက်ပေးနိုင်လျှင် သမီးတော်နှင့်ထိမ်းမြား၍ အိမ်ရှေ့အရာ အပ်နှင်းမည်"ဟု မိန့်တော်မူသည်။ အသားမင်းသားက "သူ၏ မိခင် နံကရိုင်းထံ ပြန်၍ ခွင့်တောင်းပါရစေ၊ ခုနစ်ရက် ဆိုင်းတော်မူပါ"ဟု လျှောက်ထားပြီး မိနံကရိုင်းရှိရာသို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ မိနံကရိုင်းထံပြန်ရောက်၍ အသားမင်းသားက ခွင့်တောင်းသောအခါ၌လည်း မိနံကရိုင်းက ခွင့်ပေးသည်။ ထို့နောက် "ရန်သူကို အောင်မြင်အောင် ဘယ်နည်းနှင့် တိုက်ခိုက်ရမည်၊ တိုက်ခိုက်နေစဉ် ဥပါယ်တမည်နှင့်လှည့်စားပြီး -ဟေ့ လန်ဘား နောက်က အမိုးလာပြီဟု အော်လိုက်၊ လံဘား လှည့်ကြည့်လျှင် လုံနှင့်ထိုး" စသည်ဖြင့် သွန်သင် စကားများ မှာကြားလိုက်သည်။ အသားမင်းသား ပြန်လာသောအခါ လမ်းခုလတ်၌ မြစ်တခုမှ ဒီရေ တက်နေ၍ ဒီရေစောင့်နတ်သမီးနှင့်တွေ့ရာ အသားမင်းသားက တမောင်းအတွင်း ဒရယ်ကြော ပြောင်အမြီးတထောင်ကို ရအောင် ရှာပေးရန် တန်ခိုးပြိုင်ကြသည်။ ပြိုင်သည့်အတိုင်းလည်း အသားမင်းသားသည် ဒရယ်အမြီးတထောင် ရအောင် ရှာဖွေ ဖြတ်ယူလာသည်။ သို့သော် အမြီး

တထောင်ထဲမှ အမြီးတချောင်းကို ရေနတ်သမီးက ပုက်ထားလိုက်ရာ တထောင်မပြည့်သည်နှင့် အသားမင်းသားက အရုံးပေးလိုက်ရသည်။ "ရုံးသည့်သူက နိုင်သည့်သူ စေခိုင်းရာ အစဉ်အမြဲ လုပ်ပေးရမည်"ဟု ကတိပြုထားသည့်အတိုင်း ရေနတ်သမီးက "အသင်နှင့်တကွ အသင်တို့ လူမျိုး မင်္ဂလာဆောင်လျှင် ကျွဲခေါင်းကို ဖြတ်၍ ကျွန်ုပ်အား တင်မြှောက်ပသရမည်"ဟု စေခိုင်းသည်။ အသားမင်းသားသည် ဟံသာဝတီပြည်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး လန်ဘားနှင့်စစ်တိုက်သောအခါ မိခင်ဖြစ်သူ နံကရိုင်း သွန်သင်မှာထားလိုက်သော နည်းဥပယ်တမည်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ရာ လန်ဘား ရုံးနိမ့်ပြီး အသားမင်းသားက အနိုင်ရှိသွားသည်။ ယင်းသို့ အနိုင်ရရှိပြီးနောက် ဝိမလမင်းကြီးသည် အသားမင်းသားအား သမီးတော်နှင့်လက်ထပ်ကာ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ် အပ်နှင်းခဲ့သည် ထိုလက်ထပ် ပွဲ၌ အသားမင်းသားသည် ရေနတ်သမီးထံ ကတိခံခဲ့သည့်အတိုင်း သူ၏မွေးစားမိခင်ဖြစ်သူ နံက ရိုင်းထံ ပြန်သွားကာ ကျွဲဦးခေါင်းကို တောင်းဆို ဖြတ်ယူလာပြီး တင်မြှောက်ပသသည်ကို "နံကရိုင်း ကျွဲနတ်"ဟုခေါ်သည်။ ဝိမလမင်းကြီးက မေးသောကြောင့် မိနံကရိုင်းက အသားမင်းသားကို ကောက်ယူ မွေးစားခဲ့ပုံ စသည်တို့ကို အသားမင်းသားက ပြန်လည်လျှောက်ထားမှ တူတော်မှန်း သိရှိသွားတော့သည်။ ဤတွင် ဝိမလမင်းကြီးက ပြစ်မှားမိသောအပြစ်တို့ကို တောင်းပန်ပြီး ရန်သူ အပေါင်းကို အောင်မြင်သောကြောင့် "အဿကုမ္မာ"ဟူသောဘွဲ့ပေးကာ ဟံသာဝတီထီးနန်းကို လွှဲ အပ်ခဲ့သည်။ အသားမင်းသား ထီးနန်းစိုးစံပြီးနောက် အမှတ်တရ ဖြစ်စေရန် ကွမ်အပ်သောတော စပ်၌ "ကျိုက်အပ်သာ"ဘွဲ့ဖြင့် ဘုရားတဆူတည်ထားခဲ့သည်။ ယခုအခါ သထုံနယ်၌ "ကျိုက်ကသာ" အမည်ဖြင့် ထင်ရှားသောဘုရားမှာ ယင်းကျိုက်အပ်သာ ဘုရားပင် ဖြစ်သည်။ ကာလကြာ၍ ကျိုက် အပ်သာမှ ကျိုက်ကသာဟု ရွှေ့လျော့ခေါ်ဝေါ်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ အသားမင်းသား ကျွဲခေါင်းဖြတ်ပြီး နတ်တင်သည်မှ အစပြု၍ ရိုးရာအစဉ်အလာ ဖြစ်ခဲ့ရာ ကာလကြာလာသောအခါ၌ ငါး ငါးရဲ့ကို နဖားထိုး တင်မြှောက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ လိပ်ပုပ် မွန်လူမျိုးအနေဖြင့် နံကရိုင်းနတ်နှင့် တဆက်တည်း ရိုးရာ အစဉ်အလာတခုမှာ လိပ်ပုပ်ဖြစ်သည်။ အသားမင်းသားနှင့်တန်ခိုးပြိုင်သော ဒီရေစောင့်နတ်သမီးစီးသော ယာဉ်မှာ လိပ်သတ္တဝါ ဖြစ်သည်။ အသားမင်းသားနှင့်ဒီရေစောင့် နတ် သမီးတို့တန်ခိုးပြိုင်ကြစဉ်က အသားမင်းသား ယူလာသော ဒရယ်ကြောပြောင် အမြီး တထောင်ထဲ မှ အမြီးတချောင်းကို နတ်သမီးက ခိုးယူကာ သူ၏အနောက်ဖက်ခါးစီး၌ ညှပ်၍ ထားလိုက်သည်။ အသားမင်းသားက နတ်သမီးကို မသင်္ကာ၍ ရှာဖွေသော်လည်း နတ်သမီး၏ စီးတော်လိပ်ယာဉ်က စားထားလိုက်၍ အသားမင်းသားက အရုံးပေးခဲ့ရသည်။ ယင်းသို့ ရုံးသဖြင့် ကတိခံထားသည့် အတိုင်း အသားမင်းသားက ကျွဲခေါင်းဖြတ်၍ နတ်သမီးကို တင်မြှောက်ခဲ့ရသည်။ အသားမင်းသား မင်းဖြစ်လာသောအခါ၌ ပေးခဲ့ရသော ကတိအတိုင်း သူကဲ့သို့ပင် သူ၏လူမျိုး တိုင်းသူပြည်သားများ လည်း မင်္ဂလာဆောင်တိုင်း ကျွဲခေါင်းဖြတ်၍ နတ်တင်ရန် အမိန့်အာဏာ ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာမှ နံကရိုင်း နတ်မှာ ရိုးရာနတ်အဖြစ် အစဉ်အလာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မွန်လူမျိုးများသည် လိပ်သတ္တဝါကို နိမိတ်မကောင်းသော သတ္တဝါအဖြစ် ရွံ့ကြောက်မုန်းတီးခဲ့ကြသည်။ မွန်လူမျိုး သို့မဟုတ် မွန်အ ဆက်အနွယ် အိမ်ပေါ်သို့ လိပ်သတ္တဝါ တက်လာသော်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် တစ်ယောက် ယောက်က အမှတ်တမဲ့ ယူသွားမိသော်လည်းကောင်း အိမ်ရှင်များက "လိပ်ပုပ်-လိပ်ပုပ်"ဟု ကြောက်လန့်တကြား ပြောကြားကြသည်။ အချို့က မျက်စိမှိတ်၍သော်လည်းကောင်း အချို့က

"ဟဲ့-လိပ်ပုပ်-လိပ်ပုပ်-တခြားကို မြန်မြန်ယူသွား"ဟုလည်းကောင်း ပြုမူပြောကြားလေ့ ရှိကြသည်။
အချို့ကလည်း လိပ်ကို သတ်၍ နတ်ကျွေးကြသည်။

(၁၃)အခြားနတ်များခေတ်အဆက်ဆက်

အထက်ပါ နတ်များအပြင် ပျူခေတ်နတ်များ ပုဂံခေတ်နတ်များ၊ ပင်းယခေတ်နတ်များ၊
တောင်ငူခေတ်နတ်များ၊ ညောင်ရမ်းခေတ်နတ်များ၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်နတ်များ၊ ရှမ်းပြည်ဖြစ် နတ်
များ၊ မွန်ပြည်ဖြစ်နတ်များနှင့်အိန္ဒိယဖြစ်နတ်များ အစရှိသဖြင့် ခေတ်အဆက်ဆက် သမိုင်း
အဆက်ဆက်က နတ်များလည်း အများအပြားရှိသေးသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁-ပုန်းမကြည်ရှင်မ

၂-မဟာမြိုင်နတ်သမီး

၃-ကိုးသိန်းရှင်

၄-ရွှေကျွန်းတော်ရှင်နှင့်ကျောက်ဆောင်ကတော်

၅-ဖိုးဝင်းရှင်မ

၆-ပြာပုံတောင်ရှင်မ

၇-ကျောက်တိုင်ရှင်မ

၈-အောင်ဒိုင်နတ်

၉-ရွှေလေးရင်နှင့် ရွှေကညင်နတ်

၁၀-မနှင်းဆီနတ်

၁၁-ရေယဉ်ကတော်

၁၂-အလုံဘိုးတော်ကြီး

၁၃-မယ်ဖြူ-မယ်ညို

၁၄-မိုင်းနင်းရှင်မ

၁၅-ပျဉ်တောင်ရှင်မ

၁၆-တောပုန်းနတ်စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ပုန်းမကြည်ရှင်မ

ယင်းနတ်တို့အနက် ပုန်းမကြည်ရှင်မမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဖြစ်၍ လယ်သမားများ ယုံကြည် ကိုးစားကြသည်။ အမှန်မှာ ဘီလူးမဖြစ်သည်။ တောင်သူလယ်သမားများ စပါးလှေ့သောအခါ "ဘီလူးမရေ တောင်ပေါ်ကလေ ခေါ်ခဲ့ဟေ့"ဟု ပြော၍ လေချွန်လျှင် စပါးလှေ့နိုင်အောင် လေလာ သည်ဟုယူဆကြသည်။ မဟာမြိုင်နတ်သမီး မဟာမြိုင်နတ်သမီးမှာ ပျူနတ်ဖြစ်သည်။ သရေ ခေတ္တရာနှင့်ခေတ်ပြိုင် ပန်ထွာပြည်ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သော ပန်ထွာဘုရင်မ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ပိဿနီး နတ်မင်းသမီးဟူ၍လည်းကောင်း မဟာမြိုင်နတ်သမီး ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ကျန် ကိုးသိန်းရှင် အစရှိသောနတ်များ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်းကို ဤ၌ အကျယ်မဖော်ပြနိုင်တော့ဘဲ ဤမျှ ဖြင့် အဆုံးသတ်ရတော့မည်။

(၁၄)

နတ်ကိုးကွယ်သင့်-မသင့်ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်သရဏဂုံ

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တယောက်အနေဖြင့် သရဏဂုံတည်မှုသည် ပဌမဦးစားအဖြစ် အရေးကြီး လှပေသည်။ သရဏဂုံတည်မှုဆိုသည်မှာ-

(၁) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆမိ (မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏),

(၂) ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆမိ (တရားတော်မြတ်ကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏ ဘုရား),

(၃) သံဃံသရဏံ ဂစ္ဆမိ (သံဃာတော်မြတ်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏ဘုရား)ဟူ၍ ဘုရား, တရား, သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှု ဖြစ်သည်။ သရဏဂုံတည်မှုသည် အ ဘယ့်ကြောင့် ပဌမဦးစားအဖြစ် အရေးကြီးရသနည်းဟုမေးလျှင် သရဏဂုံမတည်က ဗုဒ္ဓဘာ သာဝင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အရေးကြီးရသည်ဟု ဖြေရပေမည်။ အကယ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တယောက်ဟု အမည်ခံထားသည့်တိုင်အောင်လည်း သရဏဂုံမတည်က ဗုဒ္ဓဘာသာ မဖြစ်နိုင် ကြောင်းကို ဤ၌ သတိပြုဘို့ လိုသည်။ သရဏဂုံ ပျက်-မပျက် ထို့ကြောင့် အချို့က နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်ခြင်းသည် သရဏဂုံကို ပျက်စီးစေတတ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအနေဖြင့် နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှု မပြုသင့်ဟုယူဆကြသည်။ ယင်းယူဆချက်အတိုင်း မှန်ပါက ဗုဒ္ဓဘာ သာဝင်တစ်ယောက်အဘို့ နတ်ကိုးကွယ်တင်မြှောက်မှု မပြုသင့်ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ယခုအခါ နတ်ကိုး ကွယ်တင်မြှောက်ခြင်းကြောင့် သရဏဂုံ ပျက် မပျက် အလေးအနက် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်သင့်ကြပြီ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် ကျမ်းဂန်တတ်အကျော် ရှေးရှေးဆရာတော် ဘုရား ကြီးများ၏အယူအဆ အဆုံးအဖြတ်အဆိုအမိန့်များကို နားထောင်ကြည့်ကြရပေမည်။

ဤ၌ နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုကြောင့် သရဏဂုံ မပျက်ကြောင်းကို ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက သုတ်မဟာဂါပါဠိတော်ကို အကိုးအထောက်ပြုကာ သာသနာ ဝိသောဓနိကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့သည်။ သုတ်မဟာဂါပါဠိတော်ကို ထောက်၍ လူဖြစ်သောသူတို့မှာ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးအတွက် လောကပါလနတ်များကို ရှိခိုးကောင်း၏၊ ပူဇော်ကောင်း၏၊ နတ်ကွန်း နတ်ကန္ဓားများကို ဆောက်လုပ်ကောင်း၏၊ စီမံကောင်း၏၊ မိမိကိုယ်တိုင် နတ်ရုပ်တုများ ကံကျွေး လက္ခ ပေး၍ ထုလုပ်ကောင်း၏၊ ပွဲတင်မြှောက် ပူဇော်ခြင်းကို ပြုကောင်း၏၊ ရဟန်းဖြစ်သော သူတို့မှာမူကား နတ်များကို ရှိခိုးခြင်းငှာ မအပ်၊ နတ်ကွန်း နတ်ကန္ဓားများကို ကိုယ်တိုင် မဆောက်ကောင်း၊ လူများကို ဆောက်လုပ်ကြစေရန် စေ့ဆော်ကောင်း၏၊ နတ် ရုပ်တုများကို ရဟန်းများကိုယ်တိုင် မထုလုပ်ကောင်း၊ လက္ခ ကံကျွေးပေး၍ လူအများကို ထုလုပ်စေအပ်၏။ ၎င်းနတ်ရုပ်ကြီးများအား ပွဲတင်မြှောက်ပူဇော်ခြင်းကို ရဟန်းများကိုယ်တိုင် မပြုအပ်၊ လူများကို ပြုလုပ်စေအပ်၏။ ဤအလုံးစုံကိုလည်း ယခုဘဝ၌ အန္တရာယ်ကင်း၍ ချမ်းသာသုခကို ရခြင်းမှာ ပြုအပ်၏။ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်လျက် ရှိသောကြောင့် နတ်များကို ထိုသို့ ပြုသော်လည်း သရဏဂုံ မပျက်။ အခြေခံနှင့်ဦးတည်ချက် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ဆုံးဖြတ်သကဲ့သို့ပင် နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှု၏ဦးတည်ချက်မှာ ယခုဘဝ၌ အန္တရာယ်ကင်း၍ ချမ်းသာသုခရလိုခြင်းဟူသော လောကီကျိုးကို လိုလားတောင့်တသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သရဏဂုံကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ခြင်း၏ဦးတည်ချက်မှာကား သံသရာမှ ထွက်မြောက်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဦးတည်ချက်အားဖြင့် ကွာခြားလှရကား နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုကြောင့် သရဏဂုံ မပျက်ပေ။ ယင်းသို့ ဦးတည်ချက်အားဖြင့်သာ ကွာခြားသည်မဟုတ်၊ အခြေခံအားဖြင့်လည်း ကွာခြားသေးသည်။ သရဏဂုံကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှုသည် ကံ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်မှု၌ အခြေခံနေသော်လည်း နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုမှာကား မည်သည့်အခြေခံမှ မရှိပေ။ လောကီကောင်းကျိုး လိုလားမှုသက်သက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ လောကီကျိုး လိုလားတောင့်တ၍ နတ်ကိုးကွယ်တင်မြှောက်ရုံဖြင့် ကံ ကံ၏အကျိုးယုံကြည်မှုပေါ်၌ ခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်သူများအဖို့ ဘယ်နည်းနှင့်မှ သရဏဂုံ ပျက်စီးမသွားနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက လောကီကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်သင့်ကြောင်းကို "လယ်တီပုစ္ဆာပေါင်းချုပ်ကျမ်း" ဒုတိယတွဲ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့သည်။ မဟာဂီရိ အစရှိသော မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်ကြသောနတ်များကို အရိုးအစဉ်မပျက် ကိုးကွယ်ခြင်းအမှုသည် လူတို့၌ ကောင်းကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းရန် အမှုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်းကို မုဏ္ဍရာဇဝင် ပဉ္စကနိပါတ် အဂ္ဂတ္ထိရိပါဠိတော်တွင် ဟောတော်မူသည် တချက်။ ရွာစောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ တိုင်းစောင့်နတ်၊ ပြည်စောင့်နတ်တို့ကို အစဉ်အလာ မပျက်ရအောင် ကိုးကွယ်ကြသော မြို့ရွာ၊ တိုင်းပြည်များသည် အကျိုးစီးပွား မဆုတ်မယုတ်နိုင်သော အပရိဟာနိယဓမ္မတပါး ဖြစ်ကြောင်းကို သုတ်မဟာဂါ ပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ဟောတော်မူသည် တချက်။ တသွာ ဟိဘူတာ နိသာမေထ သဗ္ဗေ။ မေတ္တံ ကရောထ မာနသိယာ ပဇာယ။ ဒိဂါစ ရတ္တော စ ဟရန္တိ ယေ ဗလီ။ ဟူ၍ "နေ့နေ့ညည ပူဇော်သက္ကာရများကို ဆောင်ယူပူဇော်ကြပေကုန်သော လူတို့အား နတ်

အပေါင်းတို့သည် ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို ပြုကြပေကုန်လော့"ဟု ရတနသုတ်တွင် ဟောတော်မူသည် တချက်၊ ယာ တတ္ထ ဒေဝတာ အာသံ၊ တာသံ ဒက္ခိဏ မာဒိသေ။ တာ ပူဇိတာ ပူဇယန္တိ၊ မာနိတာ မာနယန္တိနံ။ ဒေဝတာနကမ္မိတော ပေါသော၊ သဒါ ဘဒြာနိ ပဿတိ။-ဟူ၍ "လူတို့သည် အိမ်သစ် တက်သောအခါ ရဟန်းသံဃာတော်များကို လှူဒါန်းကျွေးမွေးရာ မဟာဂီရိအစရှိသော နတ်များကို အမျှဝေရမည်၊ ငါတို့ကို အမျှဝေသည်ဟူ၍ အိမ်ရှင်တို့ကို အိမ်စောင့်နတ်တို့က ဘေးကင်းအောင် အန္တရာယ်ကင်းအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ထိုအိမ်ရှင်တို့ကို တဖန် ပူဇော်ကြကုန်သည်၊ မြတ်နိုး တနာ ပြုကြကုန်သည်၊ ထိုနတ်တို့သည် ချစ်ခင်သနား၍ စောင့်ရှောက်ကုန်သည်ရှိသော် ထို အိမ် ရှင်တို့သည် အခါခပ်သိမ်း ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာကြက်သရေတို့ကိုသာ မြင်ရတွေ့ရ ကြုံရ ကုန်သည်"ဟု ဟောတော်မူသည်တချက်။ ဤသို့လျှင် လူတို့၏ကောင်းကျိုးစီးပွား များမြတ်ရာ သဘောတရားတို့ကို ဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာဂီရိ စသော မိရိုးဖလာ ကိုး ကွယ်ကြသော နတ်များကို အစဉ်အလာ မပျက်ရအောင် ကိုးကွယ်ပူဇော်ကြသောအမှုကို သုတ္တန် အရပ်ရပ်တို့၌ ချီးမွမ်းတော်မူသည်။ ။အစဉ်အလာ ကိုးကွယ်မြတ်တိုင်း မကိုးကွယ်ကြသော လူတို့ အား အကျိုးစီးပွား ဆုတ်ယုတ်ရန် အကြောင်းတရ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။ မဟာဂီရိစသော နတ်တို့ကို အစဉ်အလာ မပျက်ရအောင် ကိုးကွယ်မှု ဟူသည်လည်း ထိုနတ်တို့ကို သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကြပေသည်ဟု ဒက္ခိဏေယျအနေဖြင့် ကိုးကွယ်ရသည်လည်း မဟုတ်၊ ကံကို လုံးလုံးလွှတ်၍ ထိုနတ်တို့သည်သာ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ပေးနိုင်သည်ဟု ကိုးကွယ်ရသည်လည်း မဟုတ်။ လောက၌ အနာ ရောဂါ မကပ်ရောက်ပါစေခြင်းအကျိုးငှာ ဆေးသမားကြီးများကို ကိုးကွယ်ကြရကုန်သကဲ့သို့လည်း ကောင်း- ဥစ္စာပစ္စည်း ပေါများစေခြင်းအကျိုးငှာ သူဌေး၊ သူကြွယ် ကုန်သည်ကြီးများကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြရသကဲ့သို့လည်းကောင်း -ခပ်သိမ်းသော စည်းစိမ်၊ ကြက်သရေတို့ကို ရပါစေခြင်း အကျိုးငှာ မင်းစိုး ရာဇာတို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြရသကဲ့သို့လည်းကောင်း-ကိုးကွယ်သည်သာ ဖြစ်သည်။

မဟာဂိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးအဆိုအမိန့်

ထို့ပြင် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဦးစီးဦးကိုင် သာသနာပိုင် ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာဂိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း ဧတ္တနိပါတ်ပါဠိတော် အပဏ္ဏကဝဂ် ဒေဝဓမ္မဇာတ်ကို ကိုးကားကာ ဘုရားအလောင်းတော်ကိုယ်တိုင် နတ်ကွန်း နတ်နန်းများ ဆောက်လုပ်၍ ဗလိနတ်စာ ပူဇော်သက္ကာရ ပြုခဲ့ကြောင်းကို "ဆိဒ္ဓပိဓာနနိကျမ်း"၌ ရေးသားတော်မူခဲ့ဘူးသည်။ ယင်းကဲ့သို့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ မဟာဂိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့၏အဆုံးအဖြတ် အဆိုအမိန့် များအပြင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် သုတ်မဟာဂါပါဠိတော်၌ အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါး တွင် နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှု(ဗလိနတ်စာကျွေးမှု)ကို တပါးအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်း ဟောထား တော်မူခဲ့ခြင်းကိုလည်း ဤ၌ အလေးအနက် ထည့်သွင်း စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ကြရမည့် ခိုင်မာသော အချက်များ

နတ်နှင့်လူ-ပုံမှန်ဆက်ဆံရေး

ဤစာအုပ်၏ ပဓာနဦးတည်ချက်"နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်သင့်ကြောင်း"ကို ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင်၏ဟောတော်မူချက်အရလည်းကောင်း- ရှေးကျမ်းဂန်တတ်အကျော် ဆရာတော် ဘုရားကြီးများ၏အဆုံးအဖြတ် အဆိုအမိန့်များအရလည်းကောင်း သိရှိကြရပြီ ဖြစ်သော်လည်း "နတ်ကို ဘယ်လိုကိုးကွယ် တင်မြှောက်ရမည်- ဘယ်လိုချဉ်းကပ်ရမည်"ဟူသော ကိုးကွယ်နည်း ကိုးကွယ်ဟန် ချဉ်းကပ်နည်း ချဉ်းကပ်ဟန်များသည် ဤစာအုပ်၌ အရေးလည်း အကြီးဆုံး - ပဓာနလည်း အကျဆုံး ဦးတည်ချက် ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ယင်းကိုးကွယ်နည်း ကိုးကွယ်ဟန် ချဉ်းကပ်နည်း ချဉ်းကပ်ဟန်များသည် နတ်နှင့်လူသားတို့၏ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးပေါ်၌ တည်ရှိနေသည်။ နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးကို သဘော မပေါက်ကြသောကြောင့်သာ -တနည်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင် လူသားတို့သည် နတ်များကို ဆက်ဆံကြရာ၌ ပုံမှန် အနေအထားဖြင့် မဆက်ဆံတတ်သောကြောင့်သာ "နတ်ကိုးကွယ် သင့်-မသင့်" စသော ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်နေရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်တွင် နိဂုံးပိုင်းအနေဖြင့် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရတော့မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာ၌ သိမ်မွေ့နူးညံ့စွာကိုင်တွယ်ဘို့လည်း လိုသည်။ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျအတိုင်း လက်တဆုံး နှိုက်ကာ ဒေါင့်တိုင်းစေအောင် ကိုင်တွယ် သုံးသပ်ဘို့လည်း လိုသည်။ ယခုကဲ့သို့ ပွင့်လင်းစွာ ရေးသားလိုက်ခြင်းကြောင့် ဤစာအုပ်သည် "နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်ကြ"ဟု အတင်းရိုက်သွင်းကာ တိုက်တွန်းနေသော စာအုပ်မျိုး မဟုတ်ဘဲ ဗုဒ္ဓ၏အလိုကျအတိုင်း နတ်နှင့်လူတို့ ပုံမှန်ဆက်ဆံတတ်အောင် ခံယူချက် ပြတ်သားစေရန် မှန်ကန်သည့်လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ လက်တွဲခေါ်ဆောင်နေသော စာအုပ် ဖြစ်ကြောင်း ရိပ်စားမိနိုင်လောက်ပေပြီ။

နတ်နှစ်မျိုး

နတ်လောက၌ နတ်အများအပြား ရှိသော်လည်း လူနှင့်ဆက်ဆံသောနတ်များ ရှိသကဲ့သို့ လူနှင့်မဆက်ဆံသော နတ်များလည်း ရှိသည်။ ယင်းနှစ်မျိုးအနက် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးမှာ လူနှင့်ဆက်ဆံသောနတ်များ- လူနှင့်ဆက်စပ်နေသော နတ်များအတွက်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် လူလောက၌ လူကောင်းနှင့်လူဆိုးဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသကဲ့သို့ နတ်လောက၌လည်း နတ်ကောင်းနှင့်နတ်ဆိုးဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိသည်။ လူကောင်းသူကောင်းသည် အခြားသူများကို အန္တရာယ် မပေးသကဲ့သို့ နတ်ကောင်း နတ်မြတ်များသည်လည်း အခြားသူများကို မ,မစ-မကူညီလျှင်သာ ရှိရမည်- အန္တရာယ်ကား မပေးပေ။ သို့သော် နတ်ဆိုးများမှာကား လူဆိုးသူဆိုးများကဲ့သို့ပင် အခြားသူများကို အန္တရာယ်ပေးတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် နတ်ဆိုးများနှင့်ဆက်ဆံရာ၌ သတိနှင့်ဆက်ဆံဘို့ လိုပေသည်။ နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးသည် နတ်ဆိုးများနှင့်ဆက်ဆံရာတွင် ပိုမို လိုအပ်လှပေသည်။ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးအတွက် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏သတ်မှတ်ချက် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည် သုတ်မဟာဂါပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်တွင် ဝေသာလီပြည် ဝဇ္ဇီမင်းများကို အကြောင်းပြု၍ အပရိဟာနိယ

တရားခုနစ်ပါးကို ဟောထားတော်မူခဲ့သည်။ အပရိဟာနိယတရားဆိုသည်မှာ မျက်မှောက်ဘဝ၊ လောကီကြီးပွားရေးတရား ဖြစ်သည်။ ယင်းအပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးအနက် ခြောက်ခုမြောက် တရားဖြင့် နတ်တို့အား ကိုးကွယ်ပူဇော်ခွင့်ပေးခဲ့ရာ ယင်းအမှတ် (၆)ဖြစ်သော ခွင့်ပြုချက်တရားမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ယာဝ ကိဝဉ္စ အာနန္ဒ ဝဇ္ဇိ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇိနံ ဝဇ္ဇိ-စေတိယာနိ အဗ္ဘန္တရာနိ စေဝ ဗာဟိရာနိ စ၊ တာနိ သတ္တရိသန္တိ ဂရုံ ကရိသန္တိ မာနေသန္တိ ပူဇေသန္တိ၊ တေသဉ္စ ဒိန္နပုပ္ဖံ ကဘပုပ္ဖံ ဓမ္မိကံ ဗလီ နော ပရိဟာပေန္တိ၊ ပုဒ္ဓိယေဝ အာနန္ဒ ဝဇ္ဇိနံ ပါဠိကင်္ခါ၊ နော ပရိဟာနိ။

အာနန္ဒာ - ဝေသာလီပြည် ဝဇ္ဇိမင်းတို့သည် မြို့တွင်းမြို့ပြင်ရှိ ဝဇ္ဇိမင်းအဆက်ဆက်တို့၏ပူဇော်ရာ ဖြစ်သော နတ်စင် နတ်ကွန်း နတ်နန်း နတ်နေရာ သစ်ပင်တည်းဟူသော စေတီတို့ကို အရိုအသေပြုမြဲ ပြုကြကုန်လတ္တံ့၊ အမြတ်တန်း ပြုမြဲပြုကြကုန်လတ္တံ့၊ ထိုနတ်စေတီတို့အားလည်း ရှေးက တင်မြှောက်ခြ်-ပသခြ်-ပြုလုပ်ခြ် ရိုးရာအစဉ်အလာ ဖြစ်သော သတ်မှု ဖြတ်မှု ဒုစရိုက်မှ လွတ်ကင်း၍ တရားနှင့်လျော်သော ပူဇော်မှု(ဗလိနတ်စာ)ကို ပြုကြကုန်လတ္တံ့၊ (ယင်းသို့ ပြုလုပ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး) ဝဇ္ဇိမင်းအဆက်ဆက်တို့သည် ကြီးပွားရန် ရိုပေကုန်၏၊ ဆုတ်ယုတ်ရန် မရှိပေ။ ဤဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ အပရိဟာနိယတရားအတိုင်းပင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက နတ်ကိုးကွယ်တင်မြှောက်သင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤပါဠိတော်၌ "ဓမ္မိကံ ဗလီ နော ပရိဟာပေန္တိ"ဟူသောပါဠိဖြင့် နတ်နှင့်လူတို့၏ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က ညွှန်ပြတော်မူခဲ့သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ- "သတ်မှု ဖြတ်မှု ဒုစရိုက်မှုမှကင်း၍ တရားနှင့်လျော်စွာ ပူဇော်မှု ဗလိနတ်စာ"သည် ပုံမှန်ဆက်ဆံရေး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ "တရားနှင့်လျော်စွာ"ဟူသောစကားတွင် ကံကံ၏အကျိုး ယုံကြည်မှုကို လက်မလွှတ်ရေး၊ သရဏဂုံသုံးပါးထက်ကျော်၍ နတ်ကိုးကွယ်မှုကို ရှေ့တန်းမပို့ရေးကိုလည်း အကျိုးဝင်နေပေသည်။ ထို့ကြောင့် နတ်နှင့်လူပုံမှန်ဆက်ဆံရေးအတွက်-

(၁) ကံ ကံ၏အကျိုးယုံကြည်မှုကို လက်မလွှတ်ရေး၊

(၂) သရဏဂုံသုံးပါးထက် ကျော်၍ နတ်ကိုးကွယ်မှုကို ရှေ့တန်းမပို့ရေး၊

(၃) ကြက်-ဝက်-ဘဲ စသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့ကို သတ်ဖြတ်မှု(ဒုစရိုက်မှု)မပြုဘဲ တရားနှင့်လျော်စွာ တင်မြှောက် ပသရေး၊

(၄) မိမိ ပြုလုပ်ပြီး -ပြုလုပ်ဆဲ ဖြစ်သော ဒါနမှု-သီလမှု ဘာဝနာမှု ကုသိုလ်အစုစု၏ဘို့ဘာဂကို နတ်တို့အား အမျှပေးဝေရေးနှင့်မေတ္တာပို့သရေး၊(၅)နတ်တို့အား တင်မြှောက်ပသမှု မပြုသည့်တိုင် အောင် နတ်တို့ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှု နတ်တို့၏နေရာ နတ်ကွန်း နတ်နန်းတို့ကို ဖျက်ဆီးမှု နတ်တို့အား ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းမှု စသည်တို့ကို မပြုလုပ်ရေးတို့သည် ဗုဒ္ဓအလိုကျအတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြရမည့်စည်းကမ်းချက်များပင် ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ခတ်ပေးခဲ့သော "ဘောင်"ဟု လည်း ဆိုနိုင်သည်။

တင်မြောက်နည်း ၂ မျိုး

နတ်တို့အား တင်မြောက်ပသခြင်းသည် ပါဠိလို ဒါနဖြစ်၍ မြန်မာလို ပေးကမ်းမှု ပေးလှူမှုပင် ဖြစ်သည်။ ပေးကမ်းမှု ပေးလှူမှုဒါနသည် အမျိုးအစားအားဖြင့် အများအပြား ရှိသော်လည်း နတ် များနှင့်ပတ်သက်၍ ပေးကမ်း လှူဒါန်းမှုဒါနသည်-

(၁) ပူဇာဒါန(ပူဇော်သောအားဖြင့် ပေးလှူမှု)

(၂) အနုဂ္ဂဟဒါန (ချီးမြှောက်သော အားဖြင့် ပေးကမ်းမှု)ဟု နှစ်မျိုး ခွဲခြား နားလည်ထားရပေမည်။ ယင်းနှစ်မျိုးအနက် မိမိထက် အဆင့်အတန်းမြင့်သောနတ်များကို ပူဇာဒါနဖြင့် ပေးလှူ၍ မိမိ အောက် အဆင့်အတန်းနိမ့်သောနတ်များကို အနုဂ္ဂဟဒါနဖြင့် ပေးကမ်းရမည်။ အမိဝမ်းတွင်းမှ ကန်းလာသူ- ပင်းလာသူ- ဆွံ့အသူ စသော ဇစ္စန္ဓ စသည်တို့မှတစ်ပါး လူမှန်သမျှ သဟိတ်ပဋိ သန္ဓေဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေလာသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လူသားများအနေဖြင့် လူတို့ထက် ပဋိသန္ဓေ အဆင့်အတန်းမြင့်သော သောတာပန်နတ်, သကဒါဂါမ်နတ်စသည့်အရိယာနတ်များ- သာသနာတော်စောင့်နတ်များ-တေရဠ, ဝိရုဠက, ဝိရူပက္ခ, ကုဝေရ, ဘုမ္မဇိဝ်း, ရက္ခဇိဝ်း, အာကာသ ဇိဝ်း စသောနတ်များကို ပူဇာဒါန(ပူဇော်သောအားဖြင့် ပေးလှူမှု)ဖြင့် ပေးလှူ တင်မြှောက်ရမည်။ ယင်းနတ်များကို လူများအနေဖြင့် ရှိခိုးကောင်းသည်၊ ပူဇော်ကောင်းသည်။ လူတို့အောက် ပဋိ သန္ဓေ အဆင့်အတန်းနိမ့်သည့် သုဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသောနတ်များလည်း ရှိ သေးသည်။ ယင်းနိမ့်သောနတ်များကိုကား လူများအနေဖြင့် အနုဂ္ဂဟဒါန (ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ပေးကမ်းမှု)ဖြင့် ပေးကမ်းတင်မြှောက်ရမည်။ ယင်းကဲ့သို့ နိမ့်သောနတ်များကို လူများအနေဖြင့် မရှိ ခိုးကောင်းပေ၊ ရှိခိုးပူဇော်ကောင်း၍ မတင်မြှောက် မပသကောင်းပေ။

ဆုပ်ကိုင်ရမည့်ခံယူချက်

ယင်းကဲ့သို့ ခွဲခြားနားလည်ကာ ခံယူချက် ပြတ်သားဘို့လိုသည်။ သို့မှသာ နတ်နှင့်လူဆက် ဆံရာ၌ လူမှန် နေရာမှန်ဖြင့် မိမိ၏နေရာမှန်မှ ရပ်တည်ကာ တင်မြှောက် ပသတတ်ကြမည် ဖြစ် သည်။ ဆက်ဆံတက်ကြမည် ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက လွဲလွဲမှားမှား တင်မြှောက် ပသနေမိကြပေ လိမ့်မည်။ လွဲလွဲမှားမှား ဆက်ဆံနေမိကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် နတ်နှင့်ဆက်ဆံရာ၌ ပြတ်သား သည့်ခံယူချက်တရပ်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားဘို့ လိုပေသည်။ အနော်ရထာဘုရင်၏ဘောင်ခတ်ပေးမှု မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို ပြန်ကြည့်လျှင် တခါတရံ လူတို့သည် နတ်ကိုးကွယ်မှုကို ကံ ကံ၏အကျိုး ယုံကြည်ချက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်ကာ အလွန်အကျွံ ပြုလုပ်လာကြသည့်အခါများ ရှိခဲ့ဘူးသည်။ သရ ဣဂုံသုံးပါးကိုပင် ကျော်လွန်ကာ နတ်ကိုးကွယ်မှုကို ရှေ့တန်းသို့ပို့လာသောအခါများလည်း ရှိခဲ့ဘူး သည်။ ထိုအခါ သာသနာပြုမင်းကောင်းမင်းမြတ်များအနေဖြင့် နတ်နှင့်လူတို့၏ပုံမှန် ဆက်ဆံရေး ကို ဘောင်ခတ်ပေးလေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ပုဂံခေတ် အနော်ရထာဘုရင်နှင့်အရှင်အရဟံတို့ စင်ကြယ် သော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာကို မတည်ထောင်မီအချိန်က ပုဂံနေပြည်တော်၏ကိုးကွယ်မှုသည် အုတ်အရောရော ကျောက်အရောရော ဖြစ်နေသည်။ မင်းမဟာဂီရိ နတ်မောင်နှမများအား ကိုးကွယ်

မူအရှိန်အဟုန်ကလည်း မြင့်မားနေချိန် ဖြစ်သဖြင့် ပုဂံပြည်သူပြည်သားတို့သည် မိမိတို့၏ နေအိမ် ရှေ့၌ နတ်ကွန်း၊ နတ်အိမ် ဆောက်လုပ်ကာ နတ်ရုပ်များ သွင်း၍ ပူဇော်ပသခဲ့ကြသည်။ သရဏဂုံ သုံးပါးကိုပင် ကျော်လွန်ကာ နတ်ကိုးကွယ်မှုသည် ရှေ့တန်းရောက်လာသည်။ ထို့ပြင် အရည်းကြီး ရဟန်းများ၏ တန်ခိုး အရှိန်အဟုန် မြင့်မားခဲ့သော တောင်သူကြီးမင်း(၂၉၃-၃၂၆)လက်ထက်က စ၍ ထုလုပ်ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော ဘုရားမဟုတ် နဂါးမဟုတ် အရုပ်များလည်း ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် အနော်ရထာဘုရင်သည် စင်ကြယ်သောဗုဒ္ဓဘာသာကို ထူထောင်ပြုစုကာ ယင်းဘုရား မဟုတ် နဂါးမဟုတ် အရုပ်များနှင့်အချို့နတ်ရုပ်များကို စုရုံးသိမ်းလှောင်ထားခဲ့ရာ ယင်း လှောင် ထားသော နေရာကို ပုဂံတွင် နတ်လှောင်ကျောင်းအမည်ဖြင့် ယခုတိုင် တွေ့မြင်နေနိုင်ပေသည်။ ထို့ပြင် အနော်ရထာမင်းကြီးသည် ပုဂံပြည်သူပြည်သားများ၏အိမ်ရှေ့၌ရှိသော နတ်ကွန်း၊ နတ်အိမ် များကို ဖျက်သိမ်းစေ၍ နတ်ရုပ်များကိုလည်း စုရုံး၍ သံကြိုးဖြင့် ချည်ဆွဲကာ ပုဂံရွှေစည်းခုံဘုရား၌ စုရုံးထားရှိခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အတွင်း ၃၇-မင်း - အပြင် ၃၇-မင်းနတ်များ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်းကို အထက်ကဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ အချို့က ယင်းကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကို အနော်ရထာမင်းကြီးလည်း မိရိုးဖလာနတ်ကိုးကွယ်မှုကို အပြတ်နှိမ်နင်းခဲ့သည်ဟုယူဆကြသည်။ ယူဆသည့်အတိုင်းလည်း ပြောဆိုရေးသားနေကြသည်။ အမှန်မှာ နတ်ကိုးကွယ်မှုကို အပြတ်နှိမ်နင်းခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပေ။ ထိုအချိန်က နတ်ကိုးကွယ်မှုသည် သရဏဂုံသုံးပါးထက် ကျော်လွန်ကာ ရှေ့တန်းရောက်လွန်းလာသောကြောင့် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံတတ်ရန်အတွက် ဘောင်ခတ်ပေးခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟုယူဆရပေသည်။ အကယ်၍ အနော်ရထာမင်းကြီးသည် မိရိုးဖလာ နတ်ကိုးကွယ်မှုကို နှိမ်နင်းခဲ့ရိုးမှန်ပါက သူကိုယ်တိုင် ရွှေဖျဉ်းညီနောင်အား တောင်ပြီးအရပ် ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားအနီး၌ နတ်ကွန်းများ၊ နတ်နန်းများ ဆောက်လုပ် မပေးခဲ့တန်ရာ၊ (ယင်းအကြောင်းကို ဤစာအုပ် စာမျက်နှာ (၃)၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။)

ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်၏ ဘောင်ခတ်ပေးမှုတောင်ငူခေတ် ဘုရင့်နောင်ခေါ် ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးလက်ထက် လူတို့သည် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးကို ကျော်လွန်ကာ နတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှု၌ ဒုစရိုက်မှုများ ပါလာသည်။ ပုဂံ-ရွာသာ-စလေ-ပုခန်းငယ်-ငသရောက် စသောအရပ်များတွင် ပုပ္ဖားနတ်အား ကျွဲဖြူ -နွားဖြူ- ဆိတ်ဖြူ- ဝက်- ကြက်များစွာကို သတ်ဖြတ်ကာ သေ အရက်နှင့် တကွ တင်မြှောက် ပသ ပူဇော်ကြသည်။ နှစ်စဉ် နတ်ပွဲလမ်းများကြီးစွာ ပြုလုပ်၍ လူများကလည်း အရက်သေစာ သောက်စား မူးယစ်ကာ အလွန် ကြမ်းတမ်းလာကြသည်။ ယင်းသို့ ဒုစရိုက်များဖြင့် နတ်တင်မြှောက်ပသမှုကို ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသည် မင်းမိန့်ဖြင့် တားဆီးပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ ဤသို့ တားဆီးပိတ်ပင်ပစ်ခြင်းကို ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသည် မိရိုးဖလာနတ်ကိုးကွယ် တင်မြှောက်မှုကို အပြတ်နှိမ်နင်းခဲ့သည်ဟု အချို့ကယူဆကြသည်။ ပြောဆိုရေးသားလာကြသည်။ အမှန်မှာ အပြတ်နှိမ်နင်းခဲ့သည်ဟု ယူဆခြင်းထက် ဒုစရိုက်မှုများဖြင့် နတ်တင်မြှောက် ပသမှုကိုသာ တားဆီးနှိမ်နင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုယူဆမှပို၍ မှန်ကန်ပေလိမ့်မည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသည် အပရိဟာနိယတရားတော်၌ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ခွင့်ပြုတော်မူခဲ့သည့်သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း နတ်တို့နှင့် ပုံမှန်ဆက်ဆံတတ်သူလည်းဖြစ်၍ သူကိုယ်တိုင်လည်း ပုံမှန်ဆက်ဆံခဲ့သူ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီး၏အမိန့်တော်ပြန်တမ်းများကို ကြည့်လျှင် သူ၏နန်းတော် အနီး၌ နတ်ကွန်း၊ နတ်အိမ်များ ဆောက်လုပ်ထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်ပြင် နှစ်စဉ် နှစ်တိုင်း တင်မြှောက် ပသကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရှိရပေသည်။

နတ်အကူအညီယူခဲ့သော ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်

တခါက ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသည် စစ်ချီတက်ရာ၌ နတ်တို့ကို ကူညီရန် အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ခဲ့ဘူးသည်။

ဘုန်းတော် အလွန်တရာကြီးမြတ်တော်မူသော ဆင်ဖြူရှင် လက်နက်စကြာသခင် အသျှင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော် ရှိလိုက်သည်- ရွှေပြည်တော်စောင့်နတ်- တောင်သမန် နတ်။ ငါသည် ရှေးဘုရားလောင်း မင်းကောင်းမင်းမြတ်များကဲ့သို့ အပရိဟာနိယတရား ခုနစ်ပါးနှင့် အညီ စံတော်မူသည်။ ရွှေထီးရွှေနန်းအနီးနေရာ နတ်ကွန်း နတ်အိမ်နှင့်နှစ်စဉ်မပြတ် နတ်ဝတ်၊ နတ်စား၊ အသုံးအဆောင်၊ အထုံ၊ ဆီမီး၊ ပန်းနံ့သာ၊ ရသာ၊ ဘောဇဉ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ချီးမြှင့်ပြုစု သတင်းကြားတော်မူသည်။ ရှေးရှေးသော ဧကရာဇ်မင်းမြတ်တို့ဝယ် ပြည်ရေး၊ ရွာမှု၊ ရန်စူး၊ ရန် ညောင့်၊ ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရေးမှစ၍ ပြည်စောင့်နတ်တို့အစွမ်းအလျောက် ဆောင်ရွက် ကူညီထမ်း ရွက်ကုန်ကြသည်များကို မမျှော်မထောက်-ငါ့ကျေးဇူးတော်ကိုသာ ခံစား၍ အမှုတော်ကို ကုန်စင် အောင် မထမ်းသောကြောင့် သာသနာတော်မြတ်၏အညစ်အကြေး ယိုဒယား ဘန်ကောက်စား ကောဝိလတို့ကို ဗိုလ်ခြေ ဆင် မြင်း အလုံးအရင်းနှင့် ချီတက်သိမ်းယူလေသည်။ အရေးတော်မပြီး ရှည်ကြာရသည်။ တောင်သမန်နတ်က ငါ့အမှုတော်ကို ကုန်စင်အောင် ထမ်းစေ။ ငါ့အမိန့်တော် အတိုင်း အမှုတော်ကို ကုန်စင်အောင် မထမ်းလျှင် နတ်ရုပ်၊ နတ်ကွန်းနှင့်တကွ မီးပုံ၍တိုက်မည်- တောင်သမန်နတ်-တောင်ပြုံးနတ်-တောင်မြင့်နတ်-တောင်ကျဉ်းနတ်-မဟာဂီရိနတ်-မင်းညီနောင် နတ်- ငါ့အမှုတော်ကို ပြီးစီးအောင် ထမ်းရွက်စေ။

ဤအမိန့်တော်ကို ကြည့်လျှင် ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရားကြီးသည် မိရိုးဖလာနတ် ကိုးကွယ်မှုကို အပြတ် နှိမ်နင်းခဲ့သူ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ အပရိဟာနိယတရားတော်နှင့် အညီ သူ၏နန်းတော်အနီး၌ ဆောက်လုပ်ပေးထားသော နတ်ကွန်း နတ်အိမ်များ ရှိကြောင်းကို လည်းကောင်း ယင်းနတ်များအား နတ်ဝတ်၊ နတ်စား၊ အသုံးအဆောင်၊ ပန်း၊ ဆီမီး၊ ဘောဇဉ်များ ဖြင့် နှစ်စဉ် ချီးမြှင့် တင်မြှောက်လျက် ရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း သူ၏အမိန့်တော် ပြန်တမ်း၌ တွေ့ ရှိရပေသည်။ ယင်းသို့ "နတ်များအား တရားနှင့်လျော်စွာ တင်မြှောက်ပသသူများကို နတ်များက လည်း စစ်ဦး၌ အဖော်သဟဲခြင်း-စစ်သည် ဗိုလ်ပါ အင်အားကို တဆက နှစ်ဆ သုံးဆ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းဖြင့် ပြန်လည်ကူညီ မစတတ်ကြောင်း" သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ်အဖွင့်၌ အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင် မင်းတရားကြီးသည် စစ်ချီရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာကြီး၏ဖွင့်ဆိုချက် အဆိုအမိန့်နှင့်အညီ အထက်ပါ အတိုင်း နတ်တို့ကို အကူအညီ တောင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်း တရားကြီးအား မိရိုးဖလာ နတ်ကိုးကွယ်မှုကို အပြတ်နှိမ်နင်းခဲ့သူဟု မြင်၍ မဖြစ်ပေ။ သူကိုယ်တိုင်

နတ်များနှင့်အပြန်အလှန် နားလည်မှုရှိသူအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း-ပြည်သူလူထုကြီးအားလည်း နတ်နှင့်ဆက်ဆံရာ၌ ပုံမှန်အနေအထားရောက်အောင် ဘောင်ခတ်ပေးခဲ့သူအဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း မြင်မှသာလျှင် ယထာဘူတကျပေလိမ့်မည်။ နတ်တို့အား အမျှဝေမှု-မေတ္တာပို့မှုနှင့်လူ ပုံမှန် ဆက်ဆံရေး စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ချက်တွင် မိမိပြုလုပ်ပြီး-ပြုလုပ်ဆဲ-ဒါနမှု-သီလမှု-ဘာဝနာမှု ကုသိုလ်အစုစု၏အဘို့ဘာဂကို နတ်တို့အား အမျှပေးဝေရေး မေတ္တာပို့သရေးသည်လည်း အထူး အရေးကြီးလှသည်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်သူတစ်ဦးသည် မိမိကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အကျိုးအာနိ သင်ကို ဇော-၇-ကြိမ်ရှိသည့်အနက် ပဌမဇောနှင့်ပြုလုပ်မှသာလျှင် ယခုဘဝ၌ အကျိုးခံစားရမည်။ သို့မဟုတ် နိရောဓသမာပတ်မှ ထလာသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား လှူဒါန်းခွင့်ရမှသာလျှင် ယခုဘဝ၌ ဒိဋ္ဌ ခံစားရမည်။ ထိုသူများမှတစ်ပါး တခြားသူများအနေဖြင့် ယခုဘဝ၌ ဒိဋ္ဌ အကျိုးမရနိုင်ပေ။ သို့ သော် ယင်းကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်သူ၏အမျှပေးဝေမှုကို သာဓုခေါ်ခွင့်ရသော နတ်အနေနှင့် ကား သာဓုခေါ်ပြီးပြီးချင်း လက်ငင်း အကျိုး အာနိသင်များ ရရှိခံစားနိုင်ပေသည်။ နတ်ဝတ်တန် ဆာ-နတ်အစားအစာ စသောနတ်စည်းစိမ်များကို ချက်ချင်းရရှိခံစားရမည်။ အခြေအနေ ချက်ချင်း ပြောင်းလဲသွားနိုင်သည်။ အကယ်၍ ကျွတ်နိုင်လွတ်နိုင်သူ ဖြစ်ပါကလည်း ထိုသာဓုခေါ်စဉ် ခဏ မှာပင် ကျွတ်လွတ်သွားနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သာဓုခေါ်ခွင့်ရခြင်းသည် နတ်တို့အဘို့ ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သော အထူးအခွင့်အရေးကြီးတရပ်ဖြစ်သည့်အတိုင်း နတ်တို့အား အမျှပေးဝေခြင်းသည် နတ်တို့အတွက် ထိရောက်မှု ရှိလှပေသည်။ တန်ဖိုးလည်း ကြီးလှပေသည်။

လွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်းပြုစဉ် ဘုရားလောင်းသည် သူကြွယ် မျိုး၌ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဘုရားလောင်း၌ ညီတယောက် ရှိသည်။ ၎င်းတို့၏ဘခင် သေလွန်သောအခါ ညီအကိုနှစ်ယောက်တို့သည် ဘခင်ဥစ္စာကိုယူ၍ ကုန်သွယ်ရာ ရွာတရွာအရောက်တွင် တထောင် သောဥစ္စာကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုဥစ္စာတထောင်ကိုယူ၍ မြစ်ဆိပ်၌ လှေဆိုက်ပြီး ညီအကိုနှစ် ယောက် ထမင်းစားကြသည်။ ထမင်းစားပြီးသောအခါ အကိုဖြစ်သူ ဘုရားလောင်းသည် စားကြွင်း ထမင်းကို ငါးတို့အား ကျွေးပြီး မြစ်စောင့်နတ်အား ယင်းဒါန၏အဘို့ဘာဂကို အမျှပေးဝေသည်။ မြစ် စောင့်နတ်သည် ယင်းဒါန၏အဘို့ဘာဂကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုအနုမောနောပြုရခြင်းကြောင့် နတ် စည်းစိမ်အခြံအရံများကို ချက်ချင်း လက်ငင်း ရရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဘုရားလောင်းသည် သဲပြင်၌ အပေါ်ရုံပုဆိုးကို ခင်း၍ လျောင်းရာမှ အိပ်ပျော်သွားခဲ့သည်။ ဘုရားလောင်း၏ညီကား ယင်းဥစ္စာ တထောင်ထုပ်ကို ဘုရားလောင်းအား မပေးဘဲ သူတစ်ဦးတည်းသာ ရယူလိုသဖြင့် အသပြာ ထောင် ထုပ်နှင့်တူအောင် ကျောက်စရစ်ထုပ်တစ်ထုပ်ကာ အသပြာထုပ်နှင့်အတူ အထုပ် နှစ်ထုပ် ပေါင်း တည်း ထားလိုက်သည်။ အိပ်ပျော်ရာမှ ဘုရားလောင်း နိုးလာသောအခါ လှေစီး၍ မြစ်ကို ကူးကြ သည်။ မြစ်လယ်သို့ရောက်သောအခါ ညီသည် လှေကို လှုပ်စေ၍ ကျောက်စရစ်ထုပ်ကို ရေ၌ ချ မည်ဟူသောအကြံဖြင့် အထုပ်နှစ်ထုပ်အနက် တထုပ်ကို ရေ၌ ချလိုက်ရာ မှားယွင်းချလိုက်မိသဖြင့် ချလိုက်သော အထုပ်မှာ ကျောက်စရစ်ထုပ် မဟုတ်ဘဲ အသပြာထောင်ထုပ် ဖြစ်နေသည်။ သို့သော် ညီဖြစ်သူက သူအကြံပြုထားသည့်အတိုင်း ကျောက်စရစ်ထုပ်ကိုပင် ချလိုက်မိပြီဟုပင် ထင်မှတ်နေ သည်။ ထို့ကြောင့် "အကို- အသပြာထောင်ထုပ်တော့ ရေ၌ ကျသွားပြီ၊ ဘယ်လို လုပ်ရမည်နည်း" ဟု ညီဖြစ်သူက မေးသော် "ရေ၌ ကျသွားပြီဖြစ်ပါက ဘာတတ်နိုင်တော့မည်နည်း၊ မစိုးရိမ်လင့်"ဟု

အစ်ကိုက ပြန်ဆိုရာသည်။ ဤတွင် မြစ်စောင့်နတ်သည် "ဤသူ ပေးအပ်သောဒါန၏ အဘို့ဘာဂကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်ရသောကြောင့် ငါ့မှာ များစွာသော နတ်စည်းစိမ် အခြံအရံများ ရရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူ၏အသပြာတထောင်ထုပ်ကို ငါစောင့်အံ့"ဟု ကြံပြီးလျှင် ယင်းဥစ္စာထုပ်ကို ငါးကြီးအား မျိုစေ၍ စောင့်ရှောက်နေသည်။ ညီဖြစ်သူသည် အိမ်ပြန်ရောက်၍ ဥစ္စာထုပ်ကို ဖြေကြည့်သောအခါ အသပြာထုပ် မဟုတ်ဘဲ ကျောက်စရစ်ထုပ် ဖြစ်နေသဖြင့် အကြီးအကျယ် စိတ်ပျက်ကာ ညောင်စောင်းကို ဖက်၍ အိပ်နေမိသည်။ ထို့နောက် တံငါသည်တို့ ငါးဖမ်းသောအခါ မြစ်စောင့်နတ်၏အာနုဘော်ကြောင့် ငါးကြီးသည် ပိုက်ကွန်တွင်းသို့ ဝင်မိသည်။ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ပင် ထိုငါးကြီးကို ဘုရားလောင်းထံ သွားရောင်းရာ ဘုရားလောင်းသည် ငါးကို ဝယ်၍ သူ၏ မယားထံပို့လိုက်သည်။ ဘုရားလောင်း၏မယားသည် ငါး၏ဝမ်းကို ခွဲလိုက်သောအခါ အသပြာထောင်ထုပ်ကို တွေ့သဖြင့် ဘုရားလောင်းအား ပြလေလျှင် ဘုရားလောင်းသည် အသပြာထောင်ထုပ်၌ သူ၏တံဆိပ်ကို မြင်၍ "ငါ၏ဥစ္စာမှန်ခြင်းကြောင့် ငါ့ထံ ပြန်ရောက်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်"ဟု ဆင်ခြင် စဉ်းစားမိသည်။ ထိုခဏ၌ပင် မြစ်စောင့်နတ်သည် ကောင်းကင်၌ ထင်ရှားစွာ ကိုယ်တိုင်ပြလျက် "ငါကား မြစ်စောင့်နတ်ပေတည်း။ သင်သည် ငါးတို့အား အကြွင်းအကျန် ဖြစ်သော ထမင်းတို့ကို ကျွေး၍ ငါ့အား ယင်းဒါန၏အဘို့ကို အမျှပေးဝေ၏။ ထို့ကြောင့် ငါသည် သင်၏ အသပြာထောင်ထုပ်ကို စောင့်ခွဲခြင်းဖြစ်သည်"ဟု ပြန်လည်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဤဝတ္ထုကို တိကနိပါတ်ပါဠိတော် အတ္တန္တရဂင် မစ္ဆဒ္ဒါနဇာတ်အဖြစ် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ဟောတော်မူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်တိုင်း ကိုယ်စောင့်နတ်, အိမ်စောင့်နတ်မှစ၍ နတ်များကို အမျှပေးဝေရမည်၊ မေတ္တာပို့ရမည်၊ နံနက် အိပ်ယာထ-ညအိပ်ယာဝင် ဘုရားရှိခိုးပြီးတိုင်း အမျှပေးဝေရမည်၊ မေတ္တာပို့ရမည်၊ နတ်တို့က ရတနာသုံးပါးအား တဆင့်လှူဒါန်း ပူဇော်နိုင်စေရန် အုန်း-ငှက်ပျော-လဘက်-ကွမ်းယာ-ပန်း-ဆီမီး-အမွှေးနံ့သာများကို နတ်များအား ရည်စူး၍ ဒါန ပြုရမည်။ ယင်း လှူဖွယ်ပစ္စည်းများကို နတ်များက ရတနာသုံးပါးအား တဆင့်လှူဒါန်းခြင်းအားဖြင့် ကျွတ်တမ်းဝင်နိုင်ပေသည်။ နတ်များကို တင်မြှောက်ပသသောအခါ၌လည်း မိမိကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစု၏အဘို့ဘာဂကို အမျှပေးဝေရန် မမေ့သင့်ပေ၊ မေတ္တာပို့ရန်လည်း မမေ့သင့်ပေ။ ယင်းကဲ့သို့ အမျှပေးဝေခြင်း, မေတ္တာပို့သခြင်းပြုပါက နတ်ဆိုးနတ်ဝါးများပင်ဖြစ်စေကာမူ မိမိအား ကောင်းကျိုး မပြုသည့်တိုင်အောင် ဆိုးကျိုးကိုကား ပြုလုပ်မည် မဟုတ်ပေ။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကျေးဇူးတင်နေမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အမျှပေးဝေမှု မေတ္တာပို့သမှုများကား နတ်နှင့်လူတို့၏ဆက်ဆံရေးတွင် တန်ဖိုးကြီးသလောက် ထိရောက်လှသော စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ နတ်တို့ကို နှိပ်စက်မှု ဆဲရေးမှု မပြုရေးအထက်က ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နတ်တို့အား တင်မြှောက် ပသမှု အမျှပေးဝေမှု-မေတ္တာပို့သမှုများ မပြုလုပ်နိုင်သည့်တိုင်အောင် နတ်တို့ကို နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းမှု-ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းမှု ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှုများကိုကား လုံးဝမပြုရန်မှာ နတ်နှင့်လူပုံမှန်ဆက်ဆံရေးတွင် နောက်ဆုံးအဆင့် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်အနေဖြင့် လိုက်နာရမည့်စည်းမျဉ်း ဖြစ်သည်။ လူလူချင်း ဆက်ဆံရာ၌ပင် ယင်းကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းများသည် အလွန်ရိုင်းပြယုတ်ညံ့သည့်အပြုအမူများ ဖြစ်ရာ နတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံရာ၌ကား ပြောဘွယ်ရာပင် မရှိတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ယင်းကဲ့သို့သော အပြုအမူများကို လုံးဝမပြုလုပ်သင့်ကြပေ။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကို ကြည့်လျှင် ယင်းကဲ့သို့နတ်တို့ကို ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်

သူများ-ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းသူများ-ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသူများသည် နောက်ဆုံးဇာတ်သိမ်း မကောင်းကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

အနော်ရထာမင်း၏ဇာတ်သိမ်း

အနော်ရထာဘုရင်သည် လိမ်ပင်စောင့်နတ်ကို ရိုက်နှက်နှိပ်စက်ခဲ့ဘူးရာ ယင်းရန်ညှိုးကြောင့် မင်းကြီး ကံဇာတာနိမ့်ကျသောအခါ ယင်းလိမ်ပင်စောင့်နတ်၏ ကျွဲယောင်ဆောင် ခတ်ကာ ပြန်လည်လက်စားချေမှုကို ခံခဲ့ရသည်။ (ယင်းအကြောင်းကို ဤစာအုပ် စာမျက်နှာ ၄-၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။)

အနောက်ဖက်လွန်မင်း၏ဇာတ်သိမ်း

ထို့ပြင် ညောင်ရမ်းခေတ် အနောက်ဖက်လွန်မင်းတရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၉၇၄-ခု ပါခေါင်လတွင် အင်းဝနေပြည်တော်၌ လွန်လွန်ကဲကဲ ရေကြီး၍ မြို့တွင်းသို့ ရေဝင်လာသောကြောင့် မြို့သူမြို့သားများ များစွာထိတ်လန့်ကုန်ကြသည်။ ထိုအခါ အနောက်ဖက်လွန်မင်းတရားကိုယ်တိုင် ဗေဒင်တတ်သူ၊ နတ်မှန်သူတို့ကို မေးရာ "နက်ဖြန် ရေကျမည်၊ သဘက်ခါ ရေကျမည်"ဟု လျှောက်တင်ကြသည်။ သို့သော် ရေကား မကျ။ တိုး၍တိုး၍သာ တက်လာသည်။ ထိုအခါ အနောက်ဖက်လွန်မင်းတရားက သူ၏အမိန့်တော်နှင့်ရေကို လက်သုံးတော်စားပြစေသည်။ ပြသည့်ညဉ့်မှာပင် တက်လာသောရေများ လျော့သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ အနောက်ဖက်လွန်မင်းတရားက "နတ်မှန်သည် ဆိုသော စကားသည် မဟုတ်၊ လူတို့ လှည့်စားခြင်းသာဖြစ်သည်"ဟု မင်းမိန့်ဖြင့် မြို့တွင်းမြို့ပြင်ရှိ နတ်ရုပ် နတ်တကောင်းတို့ကို စုဆောင်းယူငင်၍ လေးထပ်ကျောင်းကြီး၏ အောက်၌ ထားခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၉၀-ခုနှစ်တွင် သားတော် မင်းရဲဒိဗ္ဗက လူဆိုးများနှင့်ပူးပေါင်း လုပ်ကြံသောကြောင့် ပဲခူးချောင်း အနောက်ဖက်ကမ်းတွင် နတ်ရွာစံခဲ့သည်။ (မင်းရဲဒိဗ္ဗ လုပ်ကြံသည့်အကြောင်းကို ဤစာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၄-၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။)

ဟံသာဝတီရောက်မင်း၏ဇာတ်သိမ်း

ထို့အတူ ညောင်ရမ်းခေတ် နောက်ဆုံးဘုရင်ဖြစ်သော ဟံသာဝတီရောက်မင်း(၁၀၉၅-၁၁၁၃)သည်လည်း နတ်ကွန်း၊ နတ်အိမ်၊ နတ်ရုပ်တို့ကို နတ်သိမ်း ဖျက်ဆီး နှိပ်ကွပ်ခဲ့ဘူးသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃-ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီမွန်တို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဟံသာဝတီသို့ ပါတော်မူရုံမက ပါတော်မူပြီးနောက် ၃-နှစ်အကြာ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၆-ခုနှစ်တွင် မွန်တို့၏ရေတွင် ဖျောက်ဖျက် သတ်ဖြတ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။ အနောက်ဖက်လွန်မင်းနှင့်ဟံသာဝတီရောက် မင်းတို့၏ ဇာတ်သိမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရာဇဝင်ကြီးများက အထူးအထွေကောက်ချက် မချခဲ့သော်လည်း နတ်တို့ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခဲ့သော ယင်းတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်နှင့်ယင်းတို့၏ဇာတ်သိမ်း ဆက်စပ်ကောင်း ဆက်စပ်နေဖွယ်ရာရှိသည်ဟု ယူဆမိသောကြောင့် ဤ၌ ဖော်ပြလိုက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ နတ်တို့ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှု ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းမှု-ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှုကိုကား လုံးဝ မပြုလုပ်သင့်ကြပေ။ ရပ်ထဲရွာထဲ၌ ရှိသော လူဆိုးလူမိုက်တယောက်ကို ညှင်းပန်း နှိပ်စက်

ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းဘူးပါက အခွင့်သာသောတနေ့တွင် ထိုလူဆိုးလူမိုက်၏ရန်ပြုမှုကို ခံရတတ်ပေသည်။ နတ်မှာ လူဆိုးလူမိုက်ထက် ပို၍ ကမ္မဇိဇိတန်ခိုး ကုဒ္ဓိပါဒ်ရှိသူဖြစ်ရာ သူ့အား ညှင်းပန်း နှိပ်စက် ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်း ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချဘူးပါက မိမိကံဇာတာနိမ့်ကျသောနေ့တနေ့တွင် အနော်ရထာ ဘုရင်ကဲ့သို့ ယင်းနတ်၏ ပြန်လည် လက်စားချေမှု- ရန်ပြုမှုကို ခံရတတ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် နတ်နှင့်လူ ပုံမှန်ဆက်ဆံရေးတွင် နောက်ဆုံးအဆင့် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်အားဖြင့် နတ်တို့အား မညှင်းပန်း မနှိပ်စက်မိအောင်- မဆဲဆို မကြိမ်းမောင်းမိအောင် မကဲ့ရဲ့မရှုတ်ချမိအောင် သတိကြီးစွာဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်ရာသည်။ ဤသည်ပင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကျလည်း ဖြစ်ပေသတည်း။

နိဂုံး

ယနေ့ မျက်မှောက်ခေတ်၌ နတ်ပြဿနာသည် အကိုင်ရအတွယ်ရ မလွယ်သလောက် ဤစာအုပ်မှာလည်း အပျင်းပြေဖတ်ရှုရသောစာအုပ်မျိုး မဟုတ်ဘဲ စာမျက်နှာတိုင်း စာမျက်နှာတိုင်း လေ့လာစရာ-တွေးခေါ်မြော်မြင်စရာ-စဉ်းစားစရာများ ပါဝင်နေကြောင်း ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုပြီးသော စာဖတ်သူကိုယ်တိုင် သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်ပေမည်။ ယခု ဤနိဂုံးကို ဖတ်ရှုနေချိန်၌ စာဖတ်သူသည်-နတ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်းကြောင်းကိုလည်း ကောင်းကောင်း သိရှိခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ နတ်တို့ကို တင်မြှောက်ပသရာ၌ ဆုပ်ကိုင်ထားရမည့်ခံယူချက်ကိုလည်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆုပ်ကိုင်ထားမိလောက်ပေပြီ။ တဆက်တည်းပင် နတ်တို့နှင့်ဆက်ဆံရာ၌ ပုံမှန်အနေအထားဖြင့် ဆက်ဆံနိုင်လောက်ပြီလည်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် စာဖတ်သူအနေဖြင့် နတ်တို့နှင့်ဆက်ဆံရာ၌ ရပ်တည်ချက် မှန်ကန်ပြီဟုဆိုရပေမည်။ ယင်းသို့ မှန်ကန်စွာ ရပ်တည်နိုင်ပါက စာဖတ်သူအနေဖြင့် ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာရကျိုးနပ်သလောက် နိဂုံးသို့ ရောက်ပြီဟုလည်း ယုံကြည်မိပေသတည်း။